

VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK

Rudi Čačinovič — gost Nedeljske kuhinje

V studiu Radia Murska Sobota bo tokrat — V NEDELJO, 9. SEPTEMBRA MED 10.30 IN 12.00 — zares imeniten »glavni kuhar«: Rudi Čačinovič. Z nekdanjim diplomatom in politikom, zdaj predvsem pisateljem in publicistom — bil je tudi pomurski župan z menda nekaj koceljskega v lastni oblastveni poziciji — bo govor o vsem mogočem. Dosegljiv bo tudi za poslušalstvo po telefonih 21-232 in 21-579.

VESTNIK

YU ISSN 0351-6407

Murska Sobota, 6. septembra 1990 • LETO XLII • Št. 34 • Cena 8 din

Kjer se prepirata dva, plača tretji

Običajno je tako, da kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Vendar kaže, da pri reševanju problematike v slovenski živinoreji vendarle ni tako. Da je govedoreja zašla v težave, je očitno, razmere pa so takšne, da z njihovim reševanjem ne kaže več odlašati. 18 dinarjev za kilogram žive teže mladega pitanelega goveda je odločno premalo. Saj so v Kmetijskem inštitutu Slovenije izračunali, da znašajo stroški za kilogram prirasta okrog 35 dinarjev.

Kmetje živine niso več pripravljeni pitati z izgubo in tudi slovenska vlada je spoznala, da mora narediti konec zadolževanju družbe pri kmetu. Njen predlog je neizprosen in ultimativen. Od 10. septembra morajo slovenske klavnice plačati rejcem 25 dinarjev za kilogram žive teže mladega pitanelega goveda prvega kakovostnega razreda, in če se to ne bo uresničilo, bo vlada posegla po drugih prisilnih ukrepih. Možnosti za to ima in, kot kaže, tokrat misli zares.

Tokrat so ob zid pritisnjeni mesarji, ki jim je tako onemogočeno tržno obnašanje. To še toliko manj, ker je bil prvotni predlog vlade, da ob višjih odkupnih cenah živine drobnoprodajnih cen mesa ne bi smeli povečati. Sicer pa pretranih možnosti za to že tako ali tako ni, saj je konkurenca z juga, kjer je živina cenejša, izredno močna. Po dokazovanjih so vlado vendarle uspeli prepričati, da se cene mesa oblikujejo prosto, ob tem pa vladi tudi očitajo, da je breme reševanja težav v živinoreji prevzela na klavnice, sama pa ni za to ničesar naredila.

In kaj lahko pričakujemo po vsem tem? Najbrž višje odkupne cene po 10. septembru, istočasno pa tudi višje cene mesa v trgovinah. Mesarji namreč pravijo, da rezerv nimajo, trgovci pa o nižjih maržah nočejo ničesar slišati. In tako bodo spet tepeni ljudje, saj si mnogi med njimi mesa že zdaj ne morejo privoščiti.

Ludvik Kovač

Kučan gre na Madžarsko

Predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan se je danes napotil na svoj prvi obisk (po prevzemu nove funkcije) v tujino. Najprej se bo ustavil v Sombotelu, kjer se bo pogovarjal z vodstvom železne županije, nato pa se bo odpeljal v Budimpešto, kjer ga bo sprejel predsednik Republike Madžarske Arpad Gönc. Na srečanju naj bi izmenjala mnenje o razmerah na Madžarskem in v Jugoslaviji oziroma v Sloveniji ter spregovorila o medsebojnih odnosih in o nadaljnjem sodelovanju.

Milan Kučan se bo v Budimpešti srečal tudi s podpredsednikom Socialistične partije Madžarske Imrejom Pozsgayem in nato obiskal še jugoslovansko ambasado.

Drugi dan obiska bo slovenski predsednik preživel v Železni županiji. Po ogledu blagovnice Borostyanko bo nadaljeval pogovor z županijskim vodstvom. Poleg izmenjave informacij o političnih in gospodarskih razmerah bo v ospredju tudi problematika narodnosti, ki živi na obeh straneh meje.

Zadnji del svojega obiska bo Milan Kučan preživel v Porabju. Po pogovorih z vodstvom mestnega sveta v Monoštru se bo na Gornjem Seniku srečal s predstavniki porabskih Slovencev, potem pa naj bi na slovesnosti spregovoril zbranim Slovincem.

se

Upanja, da bodo premagali krizo

Tako kot večina gradbenih podjetij pri nas, se je tudi SGP Pomurje znašlo v primežu hudih finančnih (likvidnostnih) težav, in to predvsem zato, ker so za vsa večja gradbena dela, začeta v lanskem letu, prejeli predplačila (avanse), leta pa jim je potem visoka inflacija popolnoma razvrednotila. Upajo pa, da bo počasi krenilo na bolje. Tako se nadejajo, da bodo naposled dobili povrnjena sredstva, ki so jih vložili v zgraditev vodovoda na otoku Pag. Kot plačilo so sicer že dobili okrog 5 hektarjev zemljišč, kjer bo v kratkem prišlo do gradnje novega turističnega naselja. Poleg dohodka od prodanega zemljišča se jim obeta zaslužek tudi pri gradbenih delih v tem naselju. Investitor bo podjetje YU-STIP iz Celja. Vrednost prve faze bo okrog 20 milijonov nemških mark, in če se bodo dogovori uresničili, bodo tam lahko angažirali okrog 30 odstotkov gradbene operative. Se vedno so tudi na madžarskem tržišču, kjer skupaj z mariborskimi Stavbarjem gradijo nov hotel Kempinski v Budimpešti: v sodelovanju z eno od nemških firm pa se dogovarjajo tudi za dokaj velik posel v Belorusiji.

Doma pa je dela bolj malo, ker novih naložb v gospodarstvu v zadnjem času skoraj ni več. Izbrali pa so jih za izvajalca del pri gradnji nakupovalnega centra Mercator Sloga v Gornji Radgoni in v lastni režiji se pripravljajo na zgraditev poslovno-stanovanjskega objekta v Radencih.

Ker je naposled tudi Primorje dobiti 30 delovnih dovoljenj za Zvezno republiko Nemčijo, jim tudi to daje nekaj več možnosti za premagovanje krize. Skoda, da so ta upanja odvisna od nekaterih čejev.

Jože Graj

Denacionalizacija — sprava tudi tako — To je namen pogovora za okroglo mizo, pri katerem je sodelovalo kar 17 sogovornikov, govorili pa smo o možnostih za reševanje nacionaliziranega premoženja. Enotna ugotovitev je bila, da je treba popraviti, kako, o tem pa naj določijo komisija o denacionalizaciji. Za zdaj se s temi vprašanji ukvarja skupščinska komisija, predloge pa oblikujejo tudi pri združenju lastnikov razlaščenega premoženja,

kjer so evidentirali že čez tisoč zadev. V določenih primerih pa je že po sedanjih predpisih mogoče uveljavljati zahtevke za vrnitev ali odškodnino. Tudi nekdanji Pavličev hotel, sedanja Zvezda v Murski Soboti, ima že sedaj možnost ponovnega prehoda v prejšnjo zasebno last. Več o denacionalizaciji na 5. strani. S. S., Foto: A. Abraham

»SENČNI MANDATAR« E. M. PINTAR POMURCEM:

Do konca desetletja avtocesta Murska Sobota — Koper

Vlada v senci na čelu z Emilom Pintarjem, ki se je te dni že sestala — v njej je tudi glavni direktor soboške Mure Božo Kuharič — ima namen potiskati pravo (Peterletovo) vlado k pravim vprašanjem.

Njeno vodilo so trije K-ji (konstruktivnost, kooperativnost, kritičnost), pri čemer njen »predsednik« zatrjuje, da take vrste vlad na nižjih ravneh (pokrajinskih, občinskih) za zdaj še ne bi bilo ravno smiselno oblikovati. »Če pa se bodo vendarle rojevale iz notranjih vzgibov, kot se je v okviru republike, naj se,« dodaja.

Sicer pa »senčni mandatar« E. M. Pintar pojasnjuje, da je bistveno poslanstvo njegove vlade aktivirati intelektualni potencial Slovenije, ki do sedaj ni bil oziroma ni mogel biti dovolj vključen v družbene projekte. »Nevarnost, da se zgodba ponovi, ostaja, kajti stranke, ki so oblikovale zmogovito volilno koalicijo, imajo razmeroma ozke razvojne programe. Kot kaže, so se spet začele oklepati političnih kriterijev pri imenovanju ljudi: ne mislim samo na vodilna mesta v politiki, ampak tudi v gospodarstvu, znanosti, kulturi in drugje,« presoja.

Kaj pa usoda formule o t. i. »množičnem, skladnejšem razvoju države Republike Slovenije?« Ta gotovo neposredno zadeva Pomurje. Trdijo, da se je na tem področju v preteklosti oblikoval koncept pod vplivom interesov tujine. Dobili smo tri cestne preseke Slovenije iz smeri severovz-

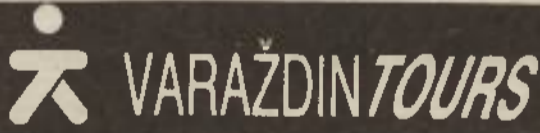
hod — jugovzhod, ob tem pa je ostala doocela zanemarjena t. i. integracijska os Slovenije na relaciji Murska Sobota — Maribor — Celje — Ljubljana — Postojna — Koper. Poudarjamo pomen te osi in vztrajamo, da pride v vladni program kot avtocesta, ki naj bi jo zgradili do konca tega desetletja.

Kako pa bo z ustanovitvijo razvojne agencije in sklada, z razvijanjem in spodbujanjem zasebnega podjetništva in zasebne iniciative, kar vse se življenjsko tiče tudi slovenskega severovzhoda? »To je predvsem naloga prave vlade. Kar lahko mi prispevamo, je, da se v vse te ustanove vključijo vsi tisti, ki niso neposredno pripadniki strank vladajoče koalicije oz. da vlada imenuje vanje tudi ljudi iz opozicije,« poudarja E. M. Pintar in poudarja potrebo po aktiviranju vsega slovenskega intelektualnega potenciala; tudi iz Pomurja.

Branko Žunec

Vestnikov koledar
od 6. do 12. septembra
6. september, četrtek, Petronij
7. september, petek, Regina
8. september, sobota, Marija
9. september, nedelja, Adam
10. september, ponedeljek, Niko
11. september, torek, Helga
12. september, sredo, Maks

TURISTIČNA AGENCIJA

VARAŽDIN, Iva Lole Ribarja 3
ORGANIZIRA ZANIMIVO
POTOVANJE

V ŠPANIJO — LLORET
DE MAR

- 8 dni, polni penzion
- cena: 2.450,00 dinarjev
- odhod: 21. septembra.

Informacije po tel.: (042) 57-400,
57-500

Ob koncu tedna bo spremenljivo vreme, precej oblačno, občasno s padavinami, v nedeljo z nevihtami.

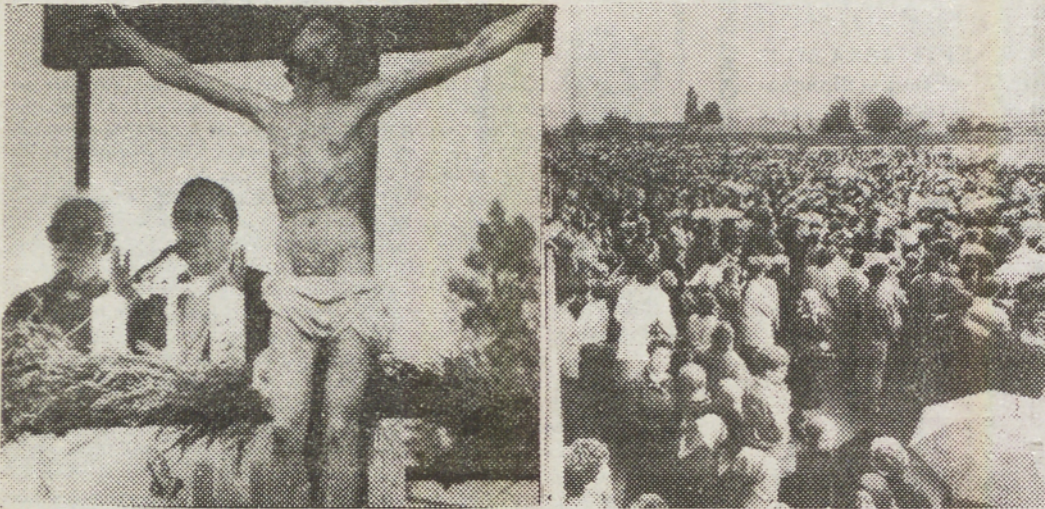
Pogovora za ta teden
Mala maša (8. september) za sušno vpraša in lastovke od nas beže.
Ako je na malo mašo lepa, bo potem dva meseca suho.

VREME

FLOOR MAJORCA studio

Velika izbira
ITALIJANSKIH
KERAMIČNIH PLOŠČIC
po zelo ugodnih cenah
V DOMU FERIEK IN ŽELEZORERNI
M. SOBOTA

Pater Emiliano Tardif (na sredini) govori okrog 10-tisočglavi množici na stadionu v Šiški. Nekateri med njimi naj bi čudežno ozdraveli.

Ljubljana: Čudežne ozdravitve

Po molitvi za bolnike patra Emiliana Tardifa naj bi tretjega in ob enem zadnjega dne (nedelja, 3. september) seminarja Evangelizacija 2000 ozdravelo več bolnikov z obolenji hrbtenice in razmenskega obroča; spet naj bi slišal nekdo, ki je bil gluhi; dve dekleti in en moški z epileptičnimi napadi naj bi v nekaj dneh ali tednih ugotovili, da ne potrebujejo več zdravil; več ljudi, ki brez bergel niso mogli hoditi, naj bi ta pripomoček odložilo; trije ljudje naj bi ozdraveli od raka... Vse to in še drugi čudeži naj bi se torej zgodili ob koncu minulega tedna na stadionu v Šiški, kjer se je na molitvi patra Tardifa zbralo okrog 10 tisoč ljudi. Ob koncu so začeli

prihajati na oder ljudje, ki so pretreseno pripovedovali o tem, da ne potrebujejo več bergel, da jim je pojenjala dolgoletna bolečina, da lahko po dolgih letih spet skričijo koleno, da ne potrebujejo več slušnega aparata... Zbrana množica jim je navdušeno plaskala.

Predsednik posebne zdravniške komisije dr. Janez Zajc, predstojnik oddelka za medicinsko rehabilitacijo na UKC, je povedal, da je komisija pregledala 36 ljudi, ki so trdili, da se jim je po petkovi in sobotni molitvi patra Tardifa zdravstveno stanje izboljšalo. Med temi so jih 29 izločili, ker bolniki o izboljšanju niso bili povsem prepričani, ker jemljejo

zdravila in še iz nekaterih drugih razlogov. Šestim bolnikom, ki imajo težave s hrbtenico in so zdravnikom zatrdili, da jim je bistveno odleglo, pa so ugotovili popolno gibljivost hrbtenice. Nekemu bolniku z artritičnim obolenjem kolenskega sklepa, zaradi česar ni mogel skričiti kolena, so izmerili 99-odstotno gibljivost kolena. Bolnik je lahko pokleknil.

»Ni naš namen potrditi ali zanikati čudeže, to so teološka vprašanja,« je dejal dr. Zajc. »Naša zdravniška komisija je oziroma bo bolnike pregledala, stopila v stik z lečečimi zdravniki in nato primerjala svoje ugotovitve z bolniškimi dokumentacijami in navedbami bolnikov.«

Iz Beograda piše

Znana homogenizacija srbstva na Hrvaškem in nasploh, torej tudi v Bosni in Hercegovini, pa hrvaštva v Vojvodini in drugod me spominja na duh kolektivizacije v znamenju raznih ideologij, ki močno vzplamtevale čustvenost v imenu višjih interesov, ki zanemarjajo interese posameznika in zatorej izključujejo človeka in njegove človeške vrednosti, razen onih iz okvirja narodnosti.

Ta politični izum ni nič novega, saj se pojavlja kot mavrica ob vsakem nevihtno-oblačnem obdobju človeštva, navadno po grmenju in treskanju, kakršno doživljamo tačas ne samo pod našim nebom, in skorajda ne zaznavamo razlik med internacionalističnim in nacionalističnim kolektivizmom, saj tako eden kot drugi z razpihovanjem nasilja množic ogroža osebnost.

Vsa javna občila pompozno govorijo o Srbih in srbstvu, o Hrvatih in ustaštvu, o Slovencih kot separatizmu in raznih drugih delilcih Jugoslavije in drugih delov sveta, ki postaja čedalje bolj zastražovan z rožljanjem orožja. Etiketanje te vrste je že tako globoko vsajeno v podzavest ljudi, da ob pogledu na prodajno okno neke trgovine blago visoke cene asociira na Slovence, kajpak z vsemi političnimi privedniki, ki so tačas v modi.

Občutljivi ljudje so ob tem zgražajo, kajti vse skupaj jih spominja na kosovizacijo Jugoslavije, saj so za tem odnosi, ki jih ponazarja anekdota s Kosova, kjer se iz dneva v dan srečujeta soseda in eden med njima kar naprej sprašuje drugega s pozdravom: »Dobro jutro, sosed, si še vedno tukaj?« Na očitke, da preganja soseda, pa hinavsko odgovarja, kako le je mogoče, da se mu kaj takega očita, ko pa vsak dan tako prijateljsko pozdravlja svojega dragega soseda?!

KOLEKTIVIZEM

Ko se človeške vrednote tako vztrajno izgubljajo, je povsem normalno, da se izgubljajo tudi vse druge vrednote in nas znova pesti inflacija, ki so je krivi neilicni napetosti pri nas in drugod po svetu. Če si nas dražijo elektrika in energija, stanarje in še marsikaj, smo si nemara sami krivi. Ko pa se draži nafta zaradi spopadov na arabskih tleh, čutimo, da smo le delček sveta, ki trpi posledice nekih drugih žarišč mednarodnih potresov.

Ljudje na teh potresnih območjih so kajpak samo žrtve »višjih sil«, ne kakšna zaloga spopadov, ki jih vodijo prek njih, kakor prek talcev v Iraku in Kuvajtu, kjer se dogaja, kar se dogaja, tako kot vedno v časih konfrontacije vojne moči med seboj nepomornih interesov.

Tačas je človek čedalje bolj zaposlen s preživetjem, lastnim kajpak, ker je res, da je človek v množici najbolj osamljen.

Tukaj menijo, da se na hrvaški šahovnici odigrava igra obstanka Jugoslavije, ker je v igri NDH-jevstvo z vsemi že znanimi potezami, kot z druge strani trdijo, da vlečejo poteze zoper hegemonizacijo, ki da ogroža Jugoslavijo z istim izhodom igre za Jugoslavijo. Le optimisti verjamejo, da se juha ne poje tako vroča kot se skuha, in da bo na koncu vse boljše, kot si lahko tačas mislimo.

Življenje je pač igra, čeprav ga jemljemo prekleto resno. Tudi zdaj ga igramo ob razpadanju kolektivizma kot modela obstanka, ki je bil izmišljen tudi za vodenje države (modela vladanja) pred Titovo smrtjo in zaradi katerega so bili realisti, vajeni hierarhije močnih, skeptični, češ da kolektivna pamet nikdar ne more odtehati vizionarstva posameznika, pa naj si jo demokratizacija še tako močno želi.

Način igre tačas še vedno diktira kapital, a njegova pravila so: medsebojne konfrontacije in zmaga močnejših oziroma močnejšega. Frontacija brez močne materialne podlage se pač ne more izkazati, kot smo to občutili že na svojih plečih. Biti bogato darežljiv z majhnimi dobrinami je vsekakor hvalevredna dobra volja, ki je za dalj časa ni mogoče uresničevati, pa najsi so želje še tako velike.

Razpota življenja si torej nismo sami izmislili in zato je nesmiselno ihtivo brskanje po preteklosti v iskanju krivcev za to ali ono iz našega življenja, kot je nesmiselno pričakovanje, da nam bodo nekakšni sodobni voditelji zagotovili prihodnost, kakršno si želimo. Tudi vodje so samo žonglerji, pa naj so še tako spretni pri igranju svoje igre.

Viktor Širec

Nemčiji (v pogodbi)

že združeni

31. avgust 1990 bo postal prav gotovo eden od zgodovinskih datumov za Nemce. Po ostrih pogajanjih in nesporazumih, ki so do zadnjega trenutka postavljali pod vprašaj možnost podpisa sporazuma o združitvi Zvezne republike Nemčije in Nemške demokratske republike, so na zadnji avgustovski dan sporni dokument vendarle podpisali. Potem ko so uspeli zgladiti večino spornih vprašanj, se je zataknilo pri splavu. V NDR velja o tem dokaj liberalen zakon, v ZRN pa precej restriktiven. Vladajoča Krščansko-demokratska stranka si je prizadevala, naj bi v združenji Nemčiji obveljal zahodnonemški zakon, temu pa so se uprli socialdemokrati. Končno so dosegli kompromis, s katerim bo na ozemlju ZRN tudi v prihodnje veljal sedanji zakon, na ozemlju NDR pa tamkajšnji zakon. Tako bo do leta 1992, ko bodo sprejeli nov skupni zakon, ki bo verjetno bolj »popustljiv do nosečnic od sedanje zahodnonemške inčice, saj v združeni Nemčiji večine ne

bodo imeli katoliki, ampak protestanti. Poleg tega so tudi sklenili, da oblast ne bo preganjala tistih zahodnih Nemk, ki bodo splav opravile na območju sedanje NDR.

Sedaj morata sporazum ratificirati še oba parlamenta, veljati pa bo začel 3. oktobra. To bo v prihodnje tudi praznik združene Nemčije.

Bodo Huseinu sodili?

Združene države Amerike nameravajo organizirati sojenje iraškemu predsedniku Sadamu Huseinu zaradi odgovornosti za mednarodne zločine (ugrabitve talcev, uporaba kemičnega orožja). Da je kaj takega možno, se je pokazalo pred leti v primeru panamskega predsednika Manuela Noriege.

Napovedujejo tudi možnost vojaškega posredovanja v Zliveru, če se Irak ne bo umaknil iz zasedenega Kuvajta in se podredil resolucijam Varnostnega sveta Združenih narodov.

Tujci se vendarle zanimajo za Slovenijo

V prvi polovici letošnjega leta so v Sloveniji registrirali 280 milijonov nemških mark. To je v primerjavi z lanskim letom, ko so registrirali 174 projektov (162,5 milijona DEM), dokaj ugodnejše glavarje.

Tuji investitorji so iz 23 držav. Največ jih je iz Italije (96), Avstrije (77) in Zvezne republike Nemčije (53). Po vrednosti pa so na prvem mestu investitorji iz ZRN, ki so vložili v slovensko gospodarstvo 1,1 milijonov DEM. Tudi v prihodnje je pričakovati podobno višjo vrednost tujcev za vlaganja v Slovenijo, vendar brez bistveno višjih vrednosti večjega priliva v Slovenijo oziroma Jugoslavijo pa ni mogoče pričakovati vse dotlej, dokler ne bodo odpravljeni vzroki povečane priliva vlaganja in dokler ne bo izdelana strategija predstavljive Slovenije in Jugoslavije za investitorje iz tujine.

ČEŠKA IN SLOVAŠKA

Brez dela

750.000 ljudi

Čehi in Slovaki se naposled počutijo zares svobodno, ker niso več odvisni od »velikega brata« v Kremlju. Ta brat je postal zdaj le »prijatelj«. Zares lepo! Toda med prijatelji morajo biti čisti računi in tako Sovjetska zveza zahteva zdaj od Češke in Slovaške federacije trdno valuto za nafto, povrh vsega pa jim jo še bolj skopo odmerja kot prej. To pa je hud udarec za življenjsko raven Čehov in Slovkov, saj morajo zdaj za nafto odvajati okrog 3/4 dragocenih deviznih rezerv. Še večji udarec prihaja zaradi prehoda na tržno gospodarstvo, saj bo zaradi strukturnih sprememb ostalo brez dela okrog 750.000 ljudi.

Neuradno znani vzroki za nesrečo

V zvezi z veliko nesrečo v rudniku Dobrnja v BiH so v nedeljo sporočili, da je bil najverjetnejši vzrok premogov prah, ki naj bi edini lahko povzročil tako močno eksplozijo. Zasllišani so povedali, da je jama začela škropiti z vodo prva izmena 22. avgusta, ko je po stavki začela z delom. Vendar pa tega, kot kaže, nista storili druga in tretja izmena. S škropljenjem postane premogov prah manj nevaren in manj gorljiv. Prav tako so neuradno sporočili, da so 18. avgusta v jami varili in popravljali trak, po končanem delu pa so tam pustili steklenici acetilena in kisika. Ker ob koncu minulega tedna reševalne ekipe še vedno niso uspeli najti vseh ponesrečencev, so prišli na pomoč tudi strokovnjaki iz Velike Britanije in Madžarske.

Koliko iz Slovenije v Beograd

V slovenski javnosti se večkrat postavlja vprašanje, koliko naša republika prispeva v zvezni proračun. Glede tega so prišli v službi za gospodarski sistem in ekonomsko politiko pri Gospodarski zbornici Slovenije do zanimivih ugotovitev. Kot je navedeno v Informaciji o položaju gospo-

darstva v prvem polletju 1990 in nadaljnjih tendencah, je predviden prispevek Republike Slovenije v zvezni proračun 16.162.000.000 dinarjev, to je 21,5 odstotka od skupnih prihodkov proračuna, ki so 75.317.000.000 dinarjev. Od skupnih sredstev, ki jih iz

zveznega proračuna namenjajo za potrebe pokojninskega in invalidskega zavarovanja in varstvo borcev ter invalidov, naj bi Slovenija dobila 395.000.000 din ali 12,5 odstotka teh proračunskih sredstev. Za potrebe intervencij v gospodarstvu ter spodbujanje izvoza pripada Sloveniji iz proračuna 2.168.000.000 din ali 11 odstotkov teh proračunskih sredstev. Omenjeni prilivi sredstev iz zveznega proračuna v Slovenijo pa znašajo skupaj 2.563.000.000 din. Iz teh podatkov je torej razvidno, da je delež sredstev, ki jih Slovenija dobi iz zveznega proračuna, precej manjši kot delež, ki ga prispeva v zvezni proračun. V primeru, da v zveznem proračunu upoštevamo izločanja in vračanja sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter varstvo borcev in invalidov, sredstev za intervencije v gospodarstvu in spodbujanje izvoza ter sredstev za razvoj te republike in Kosovo, je delež Slovenije pri zagotavljanju sredstev za zvezni proračun skoraj 28 odstotkov. Vse te podatke pa naj si komentira vsakdo sam.

Jelcin »premagal« Gorbacova

Poleg drugih dogodkov je svetovna javnost v minulih dneh z zanimanjem spremljala tudi, kaj se bo »rodilo« iz pogajanj med sovjetskim voditeljem Gorbacovom in predsednikom Ruske federacije Borisom Jelcinom. Slednji je dosegel veliko »zmagov«, saj je Gorbacov v glavnem sprejel Jelcinova stališča o tem, da morajo biti gospodarski ukrepi radikalni. Dogovorila sta se tudi, da bodo oblast nad gospodarstvom prenesli v sovjetske republike. Tako bodo proučili tudi tradicionalni sovjetski sistem centralnega planiranja, in če bo njun dogovor postal tudi uradna sovjetska politika, bodo številne republike dobile pravico, da množično privatizirajo gospodarstvo. Napovedali so že, da bodo sovhoze in kolhoze prodali posameznim kmetom, kar bi lahko povsem spremenilo sovjetsko gospodarstvo in razmere na podeželju.

globus

SOFIJA — Prebivalci naše prestolnice lahko od 1. septembra naprej kupijo stari kor in olje le na bone. Uradna lista opravičuje ta ukrep s pravičnim, da bo tako prislo do bolj mernejše in pravičnejše razdelitve. Na trgovskih policah pa se redko znajdejo tudi moka, riž, škafna hrana, meso in pralni praški.

LJUBLJANA — Predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan bo 6. in 7. septembra na uradnem obisku na Balkarskem, kamor ga je povabil predsednik vlade Armand Cossu.

PARIZ — Samozvani kralj kralj Leka I., ki živi v Parizu, je na tiskovni konferenci dejal, da kajne na znamenje, nato pa homo zrušili režim, ki je polni tolko naših ljudi,« je sporočil svojemu ljudstvu. Kot je znano, si kralj prav tako prizadeva za uničenje velike Albanije.

CARACAS — Zvezna krta je v Venezueli sprožila razprave o tem, ali je politika OPEC v interesu države ali ne. V zadnjem času so vse glasnejše razprave o izstopu iz kartela naftne jeje.

DAR-ES-SALAM — Papež Janez Pavel II. je v sotočno potoval v Tanzanijo, čimer je začel svojo 10-dnevno turnejo, kateri bo poleg Tanzanije sledil skal še Burundi, Ruanda in Slovaškočeno obalo.

KNIN — V okolici Knina nedeljo spet nastavili nekaj dni kad, na cestah, ki vodijo v Šibenik in Split. To se je zgodilo po tem, ko je bilo rečeno, da se bo iz Splita prek Knina prevažali vojsniki, ki so bili redarji na nekem skem prvenstvu. Preplak moški Srbi je povzročila tudi informacija o prihodu kontingenta milicijakov, ki naj bi zapustili prazna mesta na postajah milice v Zlatiboru, Obrovcu, Benkovcu in Kninu.

TEHERAN — Iran se je sodboto zavzel za hitreje vzpostavljjanje dobrososedskih in diplomatskih odnosov s Irakom. Glede na osemletno vojno med obema državama tačas novice presenečajo.

RIM — Državljeni Maroka, Mavretanijo, Tunizijo in Turčije morajo imeti od 3. septembra naprej vizume za vstop v Italijo. S tem bi radi omejili priliv nezakonitih emigrantov.

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Če smo pred časom stvari v Jugoslaviji prehiteli, davno že hodo zamujamo.

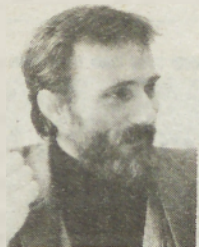
Za jugoslavijo sta alternativni konfederacija ali razpad v dve piteve pa gotovo ne.

Zume je največji dosežek to, da je vlada »zagrabila položaj« ga drži v rokah, da smo se uvedli, čeprav na sto dni v prvi rundi, mokracije ne moremo gledat: enako kakor na sto dni v drugi, v kateri imajo demokracija sto let.

Sem gospod direktor, obnašam se kot lastnik tovarne. Le kako lahko prelomim z neuspešno samoupravno preteklostjo.

Če bi Slovenci zasedli Kuvajt pred Iranci, potem daste na imeli finančnih težav. Škoda, da se gospod Janša tega ni pravočasno spomnil.

(Dr. Jože Pučnik, predsednik Demokratskega...

Stavka, stanovi in lončarji

Stara oblast je nekatera makiavelistična načela vladanja izpeljala z neprekosljivo spretnostjo, s takšno prevejanostjo, da se niti nova oblast, ki se vsekakor nima namena zgledevat po metodah svoje predhodnice, ni mogla odrediti nekaterim njenih bravuram. Oblast je sicer resda oblast, vse kar jo ohranja, ji pride prav, pa naj bo nova ali stara, toda pri tej novi je kljub temu potrebno računati z njeno prestrašenostjo — tudi zaradi tega se ji je zdelo potrebno, da je posnemala staro. Opozicija je bila tukaj zelo dolgotrajna in razumljivo je, da se je takrat, ko jo je dvignilo na prestop, nekoliko zdrznila.

Stari Rumljani so za uresničevanje svojega načela divide et impera (deli in vladaj) potrebovali več sprtih strani, več taborov, ki so jih hujskali drugega proti drugemu. Prejšnjim enopartijskim oblastem — kakšne pa naj sicer bodo oblasti, če ne enopartijske! — je za uresničevanje znotraj nacionalne hegemonije, za vladanje eni sami nacionalni skupnosti, zadostovalo razdeljevanje in zapletanje v spor dveh taborov: proizvajalcev in porabnikov. Sploh je imela komunistična oblast zelo rada dualistično načelo, kar je tudi sicer zelo mitološko in torej fundamentalno. Najprej so namreč vladali na račun izkoriščevalcev in izkoriščancev. Sele v zadnjem času, malo pred odhodom, ko manipuliranje s proizvajalci in porabniki ni več zadostovalo in je bilo preveč očitno, da je dihotomija premalo zamegljujoča, so uvedli antagonistični pluralizem in ga razširili tudi na nacionalnosti, najprej za kratek čas na Bosance in pozneje na Srbe.

Presunljivo elegancije pri redukciji socialnih nasprotikov je bilo s tem konec in napočil je čas za strankarski pluralizem. Kljub temu pa je bila nova oblast tako prevzeta nad ekonomijo vladanja prejšnje, da je za pomirjanje socialnih nasprotij kmalu povzpetju na prestol, prav tako začela »razbremenjevati« proizvajalce in »rezati« pri porabnikih — namesto da bi sprožila postopke in procese, ki bi razkrili, da so v družbi delavni in leni, produktivni in zapravljivi, ekološko nemarni in naravi prijaznejši; namesto da bi družbo pospešeno razslojevala na stanove in določala novi hierarhični red med njimi, pač v skladu z novimi vrednotami.

Nova oblast si je za zagon želela olajšati vladanje s kravjo kupčijo, vzglod po stari, in zato se ji dogajalo čisto prav, ko ji Ravnikov prokomunistični sindikat uprizarja splošno stavko. S tem ji v teh krajih brez sindikalistične tradicije ti doverajšnji organizatorji prodaje ozimnice in partijski priložniki, še za nadaljnje obdobje izničijo zelo potrebne nastavke za zdravilno sindikalno združevanje po stanovskem načelu, po branžah.

88,3 milijona mark, ki jih je Peterletova vlada že konec julija pokrnila neproduktivnim »proizvajalcem« in tako še bolj pogreznila tako imenovane »porabnike«, je šlo v nič, »rezanje« ni pomagalo in ni pognalo nič novega. Ravnikarjevi kislokuharčni aktivisti so še enkrat zlihi hajduške polenjene množice po dualističnem načelu, toda tokrat ne več v nasprotje med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi, ampak v splošno nasprotovanje novi oblasti.

Prav ji je, zakaj pa ni takoj prevetrila uradov, pustila, da v gospodarstvu propade, kar je tega vredno, zakaj ni naredila nič za čimprejšnje konkurenčno razslojevanje družbe po stanovih. Tako pa še vedno ni stanu, s katerim bi želel stavkati, in bom raje šel na prireditve, s katero se ponovno uveljavlja stari stan lončarjev — na lončarsko delavnico v Filovce.

Splošna stavka — pomemben preskusni kamen

Svobodni sindikati so za 10. september med 8. in 9. uro napovedali splošno stavko delavcev Slovenije. Za tak korak so se odločili, ker v predvidenem roku niso dobili zadovoljivih odgovorov vlade. Svobodni sindikati so splošno stavko razglasili potem, ko so se tako odločili delavci sindikatov kovinske in elektro industrije ter zdravstva. S splošno stavko želijo, kot navajajo v pozivu, prisiliti odgovorne v tej državi, da vsaj začnejo pospešeno reševati nakopičene probleme, ki so se zgrnili na ramena delavcev. Pod parolo Delu delavca in intelektualca vrnimo čast in ceno naj bi napoved splošne stavke ne pomenila reševanje socialnega miru, marveč to, da je sindikatu in delavcem ostala stavka kot skrajna oblika boja za delo, plače in pravičnost.

Povsod po svetu je sindikat bil in je interesna organizacija delavcev, ki sedi na nasprotni strani mize kot oblast in lastniki kapitala. Nesporno pa je tudi to, da so sindikati močni le toliko, kolikot je močna vsa organizacija. In ta moč je premosorazmerna s številom članstva, denarjem, usposobljenostjo in pripadnostjo strokovnega in funkcionarskega kadra. Sindikat torej mora pomagati ogroženemu članstvu in tudi članstvu, ki je zaradi hudih problemov, povezanih s stečajni delovnih kolektivov, naraščajočo brezposelnostjo in nizkimi plačami, prisiljeno stavkati. Uspeh stavke, pa tudi njena morebitna administrativna prepoved, ki jo napovedujejo izjave iz vrst Demosa, bo najboljša voda na mlin Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, ki išče sogovornike in partnerje v ministru za delo, socialno in gospodarstvo.

V času, ko je gospodarstvo na robu zloma, ko življenjski standard neusmiljeno pada, ko se večča reka brezposelnih, še zlasti med mladimi, se zdijo zahteve Zveze svobodnih sindikatov Slovenije po splošni stavki vseh delavcev upravičene. Nezadovoljni delavci se bodo najbrž dokaj enotno odločili za enodnevno stavko, saj je po dosedanjih napovedih pričakovati njihov množičen odziv. Tako naj bi se odločila večina od 400 tisoč zaposlenih delavcev v Sloveniji. Toda po drugi strani so se že pokazala določena politična nasprotovanja organiziranju take stavke, pri čemer smo zabeležili odklonilno stališče tako slovenske vlade kot neodvisnih sindikatov, Gospodarske zbornice Slovenije, ki je bila podpisnica generalne kolektivne pogodbe in grozi celo z njenim preklicem, in še nekaterih drugih dejavnikov, ki postavljajo izvedbo splošne stavke pod velik vprašaj.

Skratka — kaže, da lahko postane splošna stavka delavcev Slovenije, napovedana za 10. september, za organizatorje, to je stavkovni odbor Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, nekakšen bumerang, ki si ga nihče ne želi. Čeprav si je stavko možno razlagati kot protest zoper čedalje težji socialni položaj delavcev nasploh, zoper neučinkovitost vladnih potez ali celo zoper nekatere odločitve novega sistema, je posredi morda vendarle politična stavka. Resda je osnovna delavska pravica stavkati, toda vedeti je treba natančno, proti komu je naperjena stavka in kaj se z njo lahko pridobi. Če naj bi stavkali proti nekemu imaginarnemu lastniku, ki naj bi ga posebej plačevala generalne pogodbe GZS, ki že trdi, da drugi podpisnik ZSSS krši prav to pogodbo, če namerava stavkati, se bodo gotovo znašli v začaranem krogu, iz katerega bo težko najti pravilni izhod.

Ladje, ki je začela toniti, ni mogoče čez noč spraviti do varnega pristanišča. Za take poteze je potreben čas, ki ga kljub vsemu ni na pretek, ob njem pa kajpak tudi veliko znanja in racionalnega ravnanja. Zdaj bo treba javnosti vsak dan polagati račune. V napovedani splošni stavki pa bi morali točke pobrati predvsem delavci in ne drugi, ki se zdaj še sprenevedajo v imenu delavske organizacije. Zavedati se je namreč treba, da iz prazne vreče, v kateri se je znašlo gospodarstvo, ni

možno komurkoli kaj obljubljati in dajati. Praznih obljub pa imamo že doslej dovolj. Zato z veliko nestrpnostjo pričakujemo 10. september, dan splošne stavke slovenskih delavcev, ki naj bi vlado in parlament vendarle spodbudilo, da se še intenzivneje lotita učinkovitejšega ukrepanja v gospodarstvu, sicer je pričakovati, da se bo stavkovni val širil z nezmanjšano hitrostjo. To pa bi bila za vse nepopravljiva škoda!

Milan JERŠE

Na podlagi odloka o priznanjih in nagradah občine Murska Sobota (Uradne objave, št. 8/73) Predsedstvo Skupščine občine Murska Sobota objavlja

RAZPIS

za vložitve predlogov za podelitev priznanj in nagrad občine Murska Sobota

1. Skupščina občine M. Sobota podeljuje priznanja in nagrade podjetjem, organizacijam družbenih dejavnosti in drugim organizacijam, krajevnim skupnostim, društvom in posameznikom (v nadaljnjem besedilu: kandidatom) za izredno uspešno in družbeno pomembno delo, s katerim so dosegli nadpovprečne rezultate trajnejšega pomena ter so bistveno prispevali k razvoju in ugledu občine Murska Sobota.

2. Predloge za podelitev priznanj in nagrad občine M. Sobota dajejo politične stranke in organizacije, pristojni organi podjetij, organizacij družbenih dejavnosti in drugih organizacij, krajevnih skupnosti, društva, skupščina občine in njeni organi.

Predlog mora vsebovati:

- podatke o kandidatu;
- kratek življenjepis (za fizične osebe);
- navedba, ali se ga predlaga za
 - a) častnega občana,
 - b) zahvalno listino,
 - c) zahvalno listino z denarno nagrado;
- izčrpen obrazložitev in predložitev dokumentacije za utemeljitev predloga.

3. Predloge za podelitev priznanj in nagrad občine Murska Sobota je treba vložiti do 25. septembra 1990 Predsedstvu Skupščine občine Murska Sobota.

Predsedstvo Skupščine občine

GOZDNO IN LESNO
GOSPODARSTVO
MURSKA SOBOTA

ARH. NOVAKA17

RAZPISUJE

JAVNO DRAŽBO ZA PRODAJO NASLEDNIH OSNOVNIH SREDSTEV

OSNOVNO SREDSTVO	IZKLICNA CENA
1. Tovarni avtomobil TAM 650, letnik 1971, MS 463-59	15.000,00
2. Osebn avto Z-101 comfort, letnik 1981, MS 544-03	7.500,00
3. Osebn avto Z-750 LE, letnik 1980, MS 439-71	6.000,00
4. Osebn avto Z-750 LE, letnik 1980, MS 439-69	5.000,00
5. Kombi Z-850 AK, letnik 1982, MS 728-14	5.200,00
6. Kombi Z-850 AK, letnik 1985, MS 805-10	12.000,00
7. Traktor IMT 580, letnik 1976, z varnostno kabino in 3 T vtilom, MS 80-04	22.000,00
8. Traktor IMT 580, letnik 1970, MS 84-22	16.500,00
9. Traktor IMT 558, letnik 1974, MS 84-74	8.000,00
10. Motorna žaga H 266, pokvarjena	300,00

Dražba bo v četrtek, 13. 9. 1990, ob 9. uri pri skladišču Tozda Gozdarstvo v M. Soboti, ulica Iva Lole Ribarja 3 (prek železniške postaje).

Ogled je možen na kraju dražbe 2 uri pred začetkom. Varščina je 20 % od izklicne cene. Prodaja bo po sistemu videno-kupljeno brez reklamacij. Prometni davek plača kupec, ki mora kupljene predmete plačati in odpeljati do 21. 9. 1990.

SEZNAM IZŽREBANIH SREČK BLAGOVNO-DENARNEGA SREČELOVA OK VERŽEJ

JAVNO ŽREBANJE JE BILO 26. 8. 1990 V VERŽEJU

GLAVNI DOBITKI:

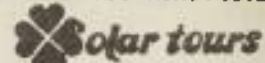
1. JUGO KORAL 45	005679
2. ZASTAVA 126 PGL	018888
3. PRALNI STROJ	001108
4. JADRALNA DESKA	002973
5. BARVNI TV-SPREJEMNIK	002633
6. POTOVANJE V ŠPANIJO	019418
7. MOŠKO KOLO	011757
8. VINSKI SOD 160 l	012134
9. ŽENSKO KOLO	005797
10. GOTOVINA 2000 din	006947

OSTALI DOBITKI		
11. 006601	25. 012476	39. 001045
12. 017715	26. 006448	40. 002656
13. 002871	27. 010539	41. 017102
14. 013850	28. 005569	42. 019742
15. 003618	29. 017977	43. 007012
16. 013996	30. 018577	44. 012679
17. 013697	31. 005513	45. 013924
18. 013601	32. 007003	46. 001409
19. 018596	33. 018116	47. 019713
20. 002642	34. 007099	48. 013202
21. 003166	35. 017843	49. 013648
22. 001801	36. 010968	50. 013533
23. 002621	37. 016900	51. 008711
24. 011247	38. 002017	52. 012146
		53. 017431
		54. 013606
		55. 010409
		56. 013864
		57. 003479
		58. 018587
		59. 007862
		60. 017187
		61. 010423
		62. 003643
		63. 006239
		64. 017432
		65. 011886

ZA IZDAJO IN IZPLAČILO DOBITKOV JAMČI UO OK VERŽEJ. ROK ZAPADLOSTI JE 45 DNI OD DNEVA ŽREBANJA, TO JE DO VKLJUČNO 10. 10. 1990.

DODATNE INFORMACIJE PRI TAJNIKU KLUBA: MIHA PUŠENJAK, UL. FRANJA KOZARJA 35, 69241 VERŽEJ, TEL. (069) 81-712 (služba) in (069) 87-452 (popoldan doma).

UO OK VERŽEJ

LENDAVA, d.o.o., Partizanska 14

VAS VABI NA ODDIH V MADŽARSKA TERMALNA ZDRAVILIŠČA

HEVIZ — svetovno znano zdravilišče z največjim evropskim jezerom s toplo vodo — 34° C
in ZALAKAROS
z organiziranim prevozom od 29. sept. do 6. okt. in od 6. okt. do 13. okt.
7 dni — polpenzion in prevoz v ZALAKAROSU od 1.550 din
7 dni — polpenzion in prevoz v HEVIZU (kat. B) 2.140 din
Skupino ves čas bivanja v zdraviliščih spremlja vodnik z znanjem madžarskega jezika.
Obenem vas vabimo z organiziranim prevozom v RABAC od 28. sept. do 6. okt.
7 dni — polni penzion v hotelu kat. B in prevozom že od 1420 din

INFORMACIJE IN REZERVACIJE V TURISTIČNI AGENCIJI SÓLARTO
URS LENDAVA, PARTIZANSKA 14, tel. 38 088

DELAVSKE UNIVERZE

Pomurje

Oblikujemo program izobraževanja za letošnje sezono.
JEZIKOVNO IZBRAŽEVANJE
angleščina, nemščina, italijanščina... (za otroke in odrasle)
SPLOŠNO IZBRAŽEVANJE
strojepis, šivanje in krojenje...
OSNOVNA ŠOLA ZA ODRASLE
STROKOVNO IZBRAŽEVANJE
strojnikl energetskih naprav, gradbene mehanizacije, viličaristi, skladiščniki...

ŠTUDIJSKI DELU

tehnika, ekonomija, pravo, vzgojitelj

AVTO ŠOLA

tudi s tečajem CPP in šolo za poklic voznika (v G. Radgoni)
Vse prijave pričakujemo osebno, pisno ali po telefonu. Vsebi bono, da se nam boste oglašili tudi s predlogi in vprašanji.
Delavska univerza G. Radgona 14 204
Delavska univerza Lendava 79 100
Delavska univerza Ljutomer 81 100
Delavska univerza M. Sobota 11 121

DELAVSKA UNIVERZA Murska Sobota

razpisuje dela in naloge

Vodje izobraževanja s polnim delovnim časom za nedoločen čas
Pogoji:
— višja izobrazba,
— pedagoška izobrazba in strokovni izpit.
— tri leta delovnih izkušenj pri izobraževanju odraslih.
Od kandidatov pričakujemo organizacijske sposobnosti, iniciativnosti in komunikativnosti ter prilagoditev delovnega časa potrebam dejavnosti.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po razpisu na Delavsko univerzo M. Sobota

v sodelovanju z
EVROPA TOURS

Ljutomer, Križevci 2

tel. (069) 81-947, telefax (069) 87 014

1. ŠPANIJA — LLORET DE MAR, 10 dni, 5 polnih prenočitev, 130 DEM — 1570 din, odhoda 28. 9. in 26. 10. 90.
 2. GRČIJA — ATENE, 6 dni, prenočitve z zajtrkom, odhodi 24. 10., 21. 11., 12. 12. 90.
— EKUMENSKO POTOVANJE, 8 dni, avio prevoz vlakom, 4 polpenzionov v dvoposteljnih sobah TWC, 4500 din, odhodi 6. 10., 13. 10., 10. 90.
 3. IZRAEL — SVETA DEŽELA, 8 dni, letalo, 7 polpenzionov, 8520 din, odhodi 11. in 18. oktobra, 22. in 29. oktobra.
 4. PARIZ — 8 dni, 4 prenočitve z zajtrkom v Parizu, 1 prenočitev z zajtrkom pri Gardskem jeziku, odhodi 19. 10. 90.
 5. OKTOBERFEST — MÜNCHEN, 2 dni, polpenzion, 1500 din, odhodi 26. 27. in 28. 9. 90.
- Organiziramo tudi sindikalne izlete in šolske ekscurzije po domovini in tujini.
MOŽNOST PLAČILA V VEČ OBROKIH.
Prijave v naši poslovalnici v Križevcih pri Ljutomeru ali po pošti. Dovoljen čas: vsak dan razen ponedeljka od 10. do 12. in od 16. do 19. ure, od 10. do 13. ure, od 9. do 13. ure.
Tel. (069) 81-947, 87-014

ILIRIJA-VEDROG

Industrija kozmetičnih in kemičnih izdelkov, p. o.

61111 Ljubljana, Tržaška 32
telefon: (061) 266-461

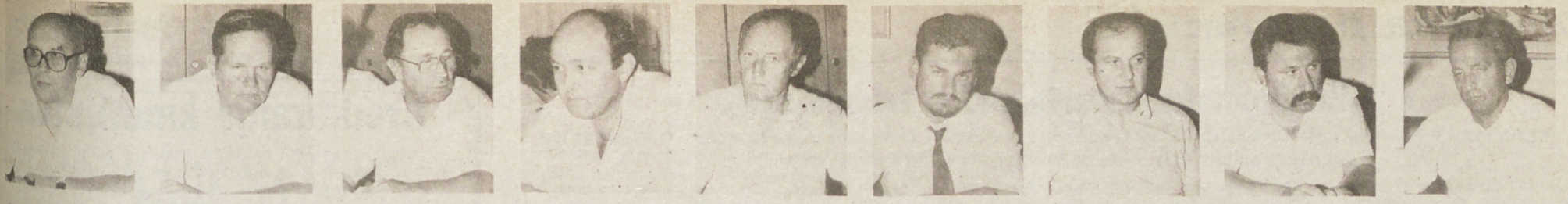
V Lendavi bo začelo konec leta 1990 obratovati novo podjetje ILVES, ki bodo izdelovali sveče in sredstva za nego obutve in tla.

Želimo pridobiti novega sodelavca za opravljanje del in nalog

VODJE SKLADIŠČA

Pogoji: višja ali srednja šola V. stopnje tehniške, ekonomske ali strokovne zacijske smeri, ustrezne delovne izkušnje
Izbrani kandidat se bo do začetka obratovanja ILVESA konec letošnjega leta usposabljal v Iliriji-Vedrog v Ljubljani.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: ILIRIJA-VEDROG Ljubljana, Tržaška 32. Rok za sprejemanje prijav je 8 dni pred izpisom.

- Turistično društvo Lendava obvešča, da bo turistična prirediteljev
- LENDAVSKA TRGATEV
- v soboto, 8. septembra, ob 10. uri.
- Ob 11. uri bo po mestu povorka s prikazi kmečkih orodij in običajev. VSTOPNINA BO 40 din. Izžrebanih bo 100 vstopnic za nagrade nad 1.000,00 din. Prva nagrada 8-dnevni izlet v Španijo za eno osebo.

Jože Sedonja Tone Podgoršek Miro Mitič Jože Tivadar Jože Rajh Danilo Tirš Karel Kozic Geza Farkaš Mirko Prelog

OKROGLO STOLOVANJE: DENACIONALIZACIJA

Med zadnjo vojno in po njej so oblastni in drugi organi sprejeli vrsto predpisov, na podlagi katerih je prešlo zasebno premoženje (premišne, zlasti pa nepremičnine: stavbe, podjetja, gozdovi, zemlja...) v državno last. Zdaj, po 45 letih, pa vse bolj dozoreva spoznanje, da je bilo mnogim storjena krivica. Za moralno in materialno zadoščenje so se najbolj zavzemale do sedaj opozicijske stranke, naslednje, ko so prevzele oblast (DEMOS), pa je čas da preidejo od obljub k dejanjem. Na hitro so v skupščini Republike Slovenije sprejeli zakon o začasnih prepovedi sečnje v gozdovih v državnih lasti in začasnih prepovedi prometa z nepremičninami, s čimer so se zavarovale koristi prejšnjih lastnikov nepremičnin, ki so jim bile le-te odvzete z zakonsko prisilo brez odškodnine. Medtem je skupščina Republike Slovenije imenovala tudi komisijo za denacionalizacijo. Vse to je spodbudilo oškodovance k organiziranju Društva lastnikov razlaščenega premoženja v Ljubljani, kjer evidentirajo posamezne primere. Ob vsem tem — denacionalizacija — je se veliko neznank in ugotovitev, zato smo na Zavodu za raziskovanje in radijsko dejavnost v Murski Soboti pripravili pogovor. Na njem so sodelovali: **Jože Sedonja** iz Republiškega sekretariata za pravosodje, **Tone Podgoršek** in **Miro Mitič** iz Zdrženja lastnikov razlaščenega premoženja, **Jože Tivadar** iz SKZ Murska Sobota, **Jože Rajh**, **Danilo Tirš** iz ZSMS-Liberalna stranka G. Piragona, **Karel Kozic**, Demos Murska Sobota, **Geza Farkaš**, Socialistična stranka Murska Sobota, **Mirko Prelog**, Skupščina občine Ljutomer, **Zdenka Tadini** in **Franz Kontrec**, Skupščina občine Lendava, **Marjan Potisk** in **Zvonko Brenčič**, Skupščina občine Gornja Radgona, **Silvo Podlesek**, Skupščina občine Murska Sobota, **Ferenc Hajos** temeljno sodišče, enota Lendava, ter **Vladimir Pavič** iz Murske Sobotne in **Viljem Kerčmar** iz Gornjih Petrovec, predstavnik cerkve v novinarski ekipi pa smo bili: glavna urednica **Irma Budnik** in novinarji **Eva Pivar**, **Ludvik Kovač** in **Štefan Sobočan**.

Veliko govorimo o popravilu krivic, zato smo hoteli opredeliti tega pojma.
JOŽE SEDONJA: Krivica ni pravi pojem, ampak sociološki, politični. Pravniki govorimo o ustavnosti in zakonitosti pri postopkih. Nedvomno so bili že nekateri predpisi, ne vsi, krivični v odločitvah do lastnikov različnih vrst premoženja: premičnin in nepremičnin ter materialnih premoženj. Ta družba se bo morala soočiti z vprašanjem, kaj od tega kar je bilo krivičnega v našem sociološkem pomenu, bo lahko — glede na pravne in ustavnopravne možnosti — popravljeno, kaj bo lahko popravila gospodarstva, kaj bo popravila politika je tista, ki prek paragrafov izraža in oblikuje pravne možnosti v obliki zakonitih predpisov. Kaj bo ta družba mogla storiti, to je odvisno od ocene stanja.

FERENC HAJOS: Mnogi so mislili, da lahko dajemo zahteve za vrnitev premoženja. Ni jim bilo dovolj pojasnje-

no, da gre za zdaj zgolj za zbiranje podatkov, na podlagi katerih bomo pripravili ustrezen zakon. Naj dobesedno navedem nalogo komisije za denacionalizacijo, kot so opredeljene v Uradnem listu Republike Slovenije, številka 30: Komisija skupaj s pristojnimi republiški in upravnimi organi ugotovi sistemske in pravne podlage, na katerih je bil z akti državne oblasti, zlasti v povojnem obdobju, izvršen prehod zasebne lastnine od posameznikov na državo; ugotovi globalni obseg prenosa zasebne lastnine v državno oziroma družbeno, pri tem naj upošteva tudi primere, v katerih je bil izveden prenos iz zasebne v državno oziroma družbeno lastnino brez pravne podlage; v sodelovanju s pristojnimi organi republike ter predstavniki prizadetih lastnikov pripravi pravne podlage za vrnitev neupravičeno odvzetega premoženja oziroma ustrezne odškodnine (denarna, vrednostni papirji ipd.) kadar vrnitev ni mogoča; skupaj s predstavniki Izvršnega sveta skupščine Republike Slovenije oceni finančne in druge posledice, ki bodo nastale ob procesu denacionalizacije v republiki; proučuje druga vprašanja s svojega delovnega področja in v zvezi s tem predlaga ustrezne rešitve. Mislim, da zdaj imamo usmeritev za popraviljanje napak. Zadeve se je treba lotiti strokovno in pravno, da bi bilo čim manj boleča.

SILVO PODLESEK: Moje mnenje je drugačno. Izhajati moramo iz morale. Če ugotovimo — in mislim, da smo si pri tem enotni — da je treba krivice popraviti, potem moramo izhajati iz tega. Je pa to tudi politično vprašanje. Ko se o tem poenotimo, potem je treba razmišljati strokovno. Tedaj nastopi stroka, ki je po mojem mnenju sposobna rešiti pravne probleme. Za ekonomska vprašanja pa imamo določene resorje.

GEZA FARKAŠ: Kar zadeva moralni vidik, mislim, da je tu, ne glede na strankarsko pripadnost, dosežen konsenz: krivice je treba popraviti! Zdaj je treba nadaljevati in prav je, da dobimo pregled nad stanjem in pozneje ustrezno zakonodajo. Naša stranka se zavzema za tak pristop, da ob odpravi enih krivic ne naredimo novih. Kar zadeva evidentiranje in reševanje te problematike mislim, da je potreben strokovni pristop, pustimo pa strankarske obljube.

JOŽE SEDONJA: Komisija za denacionalizacijo, tako imenovana Piratova komisija, ki je medresorska komisija Izvršnega sveta Republike Slovenije, ki proučuje pravno problematiko o možnostih poprav krivic, se je doslej sestala enkrat — 25. 7. 1990. V kratkem se bo sesla drugič. Tedaj bodo predvidoma navzoči tudi predstavniki tožilstva in morda tudi vrhovnega sodišča. Mi pa skušamo že sedaj nekatere zahteve reševati v okviru sedanjih pravnih možnosti. Te so skromne, obstoječe pa. So namreč zahtevki strank, ki niso zastarali. Če so predpisi obljubljeni odškodnino za nepremičnino, se stranke lahko s svojim odškodninskim zahtevkom obrnejo nanje. Če ima nepremičnino družbenopolitična skupnost, pa ta lahko namesto odškodnine, vrne samo stvar. Terjatev lahko uveljavljajo tudi dediči, ker so te pravice podedljive. Če pa veljavni predpis do-

ločenim kategorijam ljudi odškodnine ni priznaval, ti seveda po obstoječih predpisih takšne možnosti nimajo.
VLADIMIR PAVIČ: Moj oče je bil lastnik večjega gostinskega lokala v Murski Soboti, ki si ga je zaslužil s poštenim delom. V 48 urah se je moral izseliti in ostal je na cesti. Nihče ga ni vprašal, kje bo stanoval, kako se bo preživljal. Odškodnine ni dobil. Vem, da jo bo tudi zdaj težko dobiti, in bojim se, da od predvolilnih obljub ne bo veliko koristi.

JOŽE SEDONJA: Že na podlagi dosedanjih predpisov lahko tožite občino in zahtevate vrnitev ali odškodnino!
Lastniki razlaščenega premoženja iščejo dokumentacijo, jo prinašajo na občino, predvsem pa na Zdrženje lastnikov razlaščenega premoženja v Ljubljano.

TONE PODGORŠEK: V Zdrženju lastnikov razlaščenega premoženja imamo obsežno dokumentacijo. Gre za gradivo, ki se ga da takoj uporabiti in informacijsko obdelati. Mislim, da s svojim delom veliko pomagamo ne le ljudem, ki se obračajo na naš naslov, ampak tudi oblastnim organom, ki bodo pripravili ustrezn zakon o denacionalizaciji. Svojo podružnico bomo od 9. septembra dalje imeli tudi pri Vidmu ob ščavnici. Vse, ki se obračajo na naš naslov, smo informirali, da gre za evidentiranje. To pomeni, da se postopki še ne vodijo, razen v primerih, kot jih je omenil G. Sedonja. Menim, da je treba povojno zakonodajo razveljaviti in šele potem sprejeti zakon o denacionalizaciji. Mislim, da vrnitev premoženja oziroma odškodnine države ne bo oškodovala, ampak bo slednja celo pridobila. Obstoje možnosti za več vrst vračanja: v naturi (gozdovi in zemljišča), seveda, kjer je to možno; potem v obliki enkratne odškodnine ali pa v renti. Ni nujno, da bo kdo, ki bo (pravno) dobil vrnjeno premoženje, tam tudi delal, saj danes govorimo o kapitalizem upravljanju v podjetjih. Možne so tudi zamenjave. Moti pa me, da so na prvi seji komisije za denacionalizacijo ugotavljali: proces bo dolgotrajen, ne sme se ustvarjati novih krivic, ne sme posegati v materialno stanje sedanjih »lastnikov«. Če je bila denacionalizacija lažna predvolilna obljuba, potem ima lahko to posledice.

MIRO MITIČ: Problematika je čedalje bolj aktualna: ljudje drvijo v Zdrženje lastnikov razlaščenega premoženja, dajejo prijave, pojavljajo se tudi izseljenci. Ogromno je tudi potomec. Mi imamo enak predlog kot Slovenska krščanska demokratska zveza, to je, da je treba krivice v celoti povrnilti, poravnati, in sičar: kar se da v celoti, kot je bilo odvzeto, preostalo pa v obliki odškodnin. V Zdrženju smo že pripravili teze zakona o denacionalizaciji, ki bodo naš pravni prispevek k pravemu zakonu. Svoje člane imamo tudi v republiški komisiji za denacionalizacijo. Še zdaj — po tolikem času — ljudje jokaje pripovedujejo svoja tragična doživetja. Človek skoraj ne more verjeti, da je bilo toliko krivic.

JOŽE RAJH: Pred volitvami smo dali obljubo, da je treba vsem, ki so jim bile storjene moralne ali materialne škode,

prikrajšanje poravnati. Ker je na štajerskem območju veliko podobnih primerov, smo se odločili za ustanovitev podružnice združenja lastnikov razlaščenega premoženja. Ljudem pojasnjujemo, da je za zdaj le evidentiranje zadev, kar bo solidna podlaga za sprejem zakona o denacionalizaciji. Menim, da bo najlažje rešiti zadeve z gozdovi, kjer so meje ostale nespremenjene, zapletlo pa se bo gotovo pri vračanju obdelovalne zemlje, ker je je veliko že pozidane. Zato bo treba v teh primerih dati nadomestna zemljišča ali pa denarno odškodnino.

MIRKO PRELOG: V ljutomerski občini oblikujemo komisijo, ki bo potrjena na naslednji občinski skupščini. Na podlagi objave republiškega sekretariata za kmetijstvo o izvajanju zakona o začasnih prepovedi sečnje v gozdovih v družbeni lasti in začasnih prepovedi prometa z nepremičninami v družbeni lasti je naš občinski upravni organ pozval krajevne skupnosti, naj začnejo zbirati dokumentacijo o razlastitvah in jo posredujejo občini. Doslej smo zbrali že čez 125 vlog — prigrasitev za skupno 408 hektarjev, kar je 2,28 odstotka vse površine oziroma 11 odstotkov družbenih zemljišč. Ljudem pa smo pojasnili, da to še niso uradni postopki, ampak le evidentiranje. Je pa že to veliko in dokazuje, da ni šlo le za predvolilne obljube.

ZDENKA TADINA: Podobno smo ravnali tudi v Lendavi. Zdaj na občinskem upravnem organu ne le evidentiramo, ampak prizadetim tudi pomagamo pri pripravi dokumentacije. Naval je velik, zato ne moremo ugoditi takoj, poleg tega pa so še težave, ker razlastitvenih spisov ni ali pa jih je težko najti. Naš organ ima spise o nacionalizaciji, medtem ko so vsi drugi spisi iz leta 1946 v pokrajinskem arhivu v Mariboru. Tam pa je prava »grozljivka«. Obrniti smo se morali predvsem na staro zemljiško knjigo, čeprav imamo tudi novejšo, vendar so težave z poistovetenjem številnih zemljiškoknjižnih vložkov. Vsaki stranki želimo pomagati, vendar vse to zahteva veliko časa. Pojasnimo tudi, da upravni organ zadeve ne more rešiti vse dotlej, dokler ne bo sprejet zakon o denacionalizaciji.

KAREL KOZIC: Tudi v Murski Soboti je vedno več prijav razlaščenega premoženja. Ob vsakodnevem stiku z ljudmi vidim, da so bile storjene velike krivice, zato zdaj, ko je nova oblast, vsakdo pričakuje, da bo dobil nazaj tisto, kar je neupravičeno izgubil. Imamo 154 prijavnih. Na podlagi te evidence lahko rečem, da so vsi zahtevki šlji, saj doslej ni še nihče prijavil česa takega, česar ne bi bilo mogoče vrniti. Kot oškodovanci pa se oglašajo tudi prejšnji lastniki iz Avstrije in Madžarske. Prinašajo dokumentacijo in celo vloge za vrnitev.

MARJAN POTISK: V Radgoni je velik naval na zemljiško knjigo. En človek dela samo zadeve v zvezi z razlastitvami. Obdelanih imamo 229 vlog, od teh 50 iz Avstrije. Ljudje na terenu so prestrašeni, saj se pri njih oglašajo prejšnji lastniki in jim grozijo, da bodo spet oni gospodarji.

JOŽE SEDONJA: Ne vem, zakaj tuje državljane sploh evidentirate. Seveda mislim pri tem na tiste osebe, katerih pre-

moženje je bilo nacionalizirano zato, ker so bili tuji državljani, na primer italijanski, madžarski, avstrijski, argentinski itd. Gre za premoženje, ki je bilo nacionalizirano po 3. členu zakona o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij (Ur. list Jugoslavije, številke 98/46 in 35/48 — spremembe).

ZVONKO BRENČIČ: To, kar vlagajo, niso vloge po pravem postopku, zato pravno ni sporno. Je pa res, da so avstrijski mediji napačno informirali svoje državljane.

Vračanje razlaščenih stvari ali izplačilo pravične odškodnine bo zahtevno delo. Kako bo vse to urejeno s predpisi in kako bo dejansko zaživel v praksi, je težko napovedati. Na naši okrogli mizi smo se dotaknili tudi tega vprašanja.

VILJEM KERČMAR: Izhajati je treba iz stališča, da je potrebno za storjene krivice ustrezno moralno in (ali) materialno nadomestilo. V Evangelikiški cerkvi menimo, da cerkev tega, kar ji je bilo odvzeto, ni nikomur ukradla, temveč je sama zgradila, kupila ali dobila v dar. Najbolj poznam razmere na Hodošu, kjer je bilo cerkvi odvzetih 70 hektarjev gozdov in 20 hektarjev njivskih površin.

Posebej gozd je bil najpomembnejši vir dohodkov za vzdrževanje cerkvenih objektov, osebne dohodke duhovnikov in drugih cerkvenih delavcev.

Ne pričakujem, da bo cerkvi vrnjeno vse njeno premoženje, upam pa, da vsaj tolikšen del, ki bo zadoščal za njeno delovanje, da bi tudi na ta način razbremenili vernike, ki morajo zdaj, ker pač cerkev nima virov od premoženja, v celoti skrbeti za vzdrževanje cerkvenih objektov, duhovščine. Upoštevati tudi kaže, da se v cerkvi ne zbirajo le verniki, ampak je del kulturne dediščine.

DANILO TIRŠ: Nimamo »titulanta«, ki bi izplačeval odškodnine. V določenih primerih namreč odvzetega premoženja ne bo mogoče vrniti v naravi ali prvotnem stanju. Zemljišča so bolj ali manj v večjih kompleksih, so meliorirana. Po drugi strani pa me čudi, da tiskamo in izdajamo delnice — tudi v kmetijskih kombinatih. Preden bomo dobili nov zakon, si bomo naredili nove probleme. Ni prvotno moralno-etično, ampak ekonomsko vprašanje. Kje vzeti denar za odškodnine, ko pa ga kmetijsko gospodarstvo nima niti za nakup semenskega materiala.

JOŽE TIVADAR: Ko v SKZ razpravljamo o vračanju neupravičeno odvzetega premoženja, se mnogi sprašujemo, komu in koliko tega premoženja vrniti. Večina jih ne pristaja na to, da bi ponovno uvedli veleposestnike in hlapce oziroma dninarje. Kmetom naj se da toliko zemlje, kolikor je lahko družinska kmetijska obdela. Če 20 ali 30 ali morda še več hektarjev, je odvisno od mnogih dejavnikov.

Gotovo pa je obdelava zemlje v družinskih kmetijah perspektivnejša, če nam gre za pridelavo bolj zdrave hrane. Veleposestva tega ne zmorejo, zato je morda potrebno današnji družbeni sektor drugače organizirati. Tu-

di glede cerkvene lastnine kmetje menijo, da zemlje in gozdov, ki jih je cerkev imela nekoč, ni mogoče obdelovati na stari način in je zato ni treba vračati v celoti. Duhovnikom in cerkvenemu osebju naj se da primeren družbeni položaj, plačan od države. Zemljo pa naj obdelujejo tisti, ki imajo za to ustrezno mehanizacijo in znanje. Vsekakor pa je potrebno cerkvi vrniti drugo premoženje, predvsem zgradbe, v katerih je opravljala dobrodelne dejavnosti, in ji omogočiti, da jih znova. Zakonodajalec bo moral misliti pri pripravi zakona o denacionalizaciji tudi na narodnostni vidik našega kmetijstva zaradi ohranjanja vasi. Pa najemne kmetije kot delovna mesta za tiste mlade, ki želijo delati na zemlji...?

Mnogo je vprašanj, ki jih je potrebno reševati hkrati.

JOŽE SEDONJA: Moje osebno mnenje je, to pa ni stališče sekretariata za pravosodje, da bi denacionalizacija morala iti vzporedno z reprivatizacijo družbene lastnine. Če ne bo tako, potem se bojim, da bodo težave, kajti občine ne bodo imele kje vzeti denarja za odškodnino, pa tudi ne delavci, ki delajo v podjetjih, ki so se razvila iz nacionaliziranih podjetij. Iz tega razloga menim, da bi vlada morala ustanoviti poseben resor, nov upravni organ, v katerem bi bili zbrani priznani strokovnjaki z različnih področij, ki bi pripravili predpis o reprivatizaciji. V tem okviru pa naj bi se reševala tudi problematika odprave krivic. Bo pa skupščina tista, ki se bo morala izreči tudi o tem, kaj pomeni sociološki pojem **poprava krivic** in do kam se pri tem gre. To ni stvar strokovnjakov, ampak politike. Pri tem pa materialno vprašanje ni zanemarljivo. Pripominjam tudi, da je stališče Republiškega sekretariata za pravosodje in upravo, da uživajo vsi — fizične in pravne osebe — ki so na zakoniti način pridobili od države nekoč podržavljeno premoženje, stvarno pravno varstvo glede tako pridobljenih nepremičnin. Te bi jim bilo mogoče odvzeti le po predpisih o razlastitvi po poprejšnjem ugotovljenem splošnem interesu.

To, kar ste prebrali, ni popolna interpretacija izjav, misli, pogledov, predlogov... pa tudi realnega stanja, kot so jih posredovali naši sogovorniki. Pomankanje prostora pač! K problematiki se bomo še vračali; zdaj pa naj ponovno pojasnimo, da ima sedanje zbiranje dokumentacije le namen »ugotoviti, koliko premoženja in kakšnega je bilo s prisilnimi ukrepi odvzeto. Namreč, ne občinski ne republiški organi ne razpolagajo z natančnimi podatki o premoženju, podržavljenem po različnih pravnih temeljih. Zbir podatkov je potreben in pomemben, da bi se vedelo, koliko denarja bi bilo potrebno za plačilo odškodnine, ki jo predvideva prvotni predpis, in koliko denarja bi bilo potrebno za tisto, za kar država nekoč sploh ni predvidela odškodnine. Skratka: treba bo ugotoviti, koliko denarja bi bilo treba za odškodnine, in pretehtati, v čigavo breme bi vse to šlo in iz kakšnih sredstev. To se imenuje analiza — posnetek stanja,« je opredelil namen sedanjega evidentiranja naš ugledni gost Jože Sedonja.

Zdenka Tadini Franc Kontrec Marjan Potisk Zvonko Brenčič Silvo Podlesek Ferenc Hajos Vladimir Pavič Viljem Kerčmar

Tekst in foto Štefan Sobočan

ABC Pomurka v mednarodno trženje sadja

VKLJUČITEV V EVROPSKI PROGNOŠTIČNI SADJARSKI SISTEM POMENI ZNANJE O CENI, KOLIČINAH IN DIREKTNI

»VSTOP« SADJA S SLOVENSKIM POREKLOM NA SVETOVNA TRŽIŠČA

ABC POMURKA se vključuje v mednarodni koncept trženja sadja. Tako bodo pomurski pa tudi drugi v novo ustanovljeni konzorcij vključeni slovenski sadjarji že letos evropskemu tržišču ponudili sadje primerne kakovosti v primerni embalaži. V začetku bodo sadje prodajali kupcem v Angliji in Nemčiji. Vsekakor velja posebej poudariti, da se je Slovenija prvič vključila v evropski sistem prognoziranja pridelkov sadja. Gre za takojmenovani FRUCHT program. Vsi vključeni člani — seveda gre za pomembnejše evropske pridelovalce sadja — pred prodajo dajo oceno letine svojih pridelkov. Sloveniji članstvo pomeni znanje o količinah pridelane sadja v deželah EGS, kar je pomembno za prodajno politiko. Tačas ima Slovenija status takojmenovanih pridruženih članic, med katerimi sta avstrijska Štajerska in Švica. Fruct prognostični izvršilni organ skupnega tržišča Evrope, vendar daje priporočila za višino carinskih obremenitev in prelevmanov za prodajo iz »tretjih« držav uvoženega sadja.

Tačas je naša pridelava sadja v primerjavi z evropsko skromna. V Sloveniji smo v letu 1990 načrtovali pridelave 42 tisoč ton konzumnega sadja in 38 tisoč ton sadja v starih kmečkih nasadih, ki je namenjeno predvsem industrijski predelavi. V Jugoslaviji letos načrtovan pridelave 410 tisoč ton bo zaradi suše težak le 310 tisoč ton.

Za naše sadjarstvo bo nedvomno pomembno, da bo več-

njenje v evropski sadjarski prognošični center omogočilo slovenskim pa tudi jugoslovanskim sadjarjem možnost prodaje sadja v prvi fazi pod imenom Slovenija Fruct. Da bi ta cilj uresničili, je ABC POMURKA ustanovila tehnološki konzorcij, ki bo prenašal oziroma uvajal že dosežene uspehe tehnologije v svetu. Gre za tehnologijo, od pridelave sadik do pridelave v nasadih, hlajenja sadja in logistike. Delo

konzorcija bo temeljilo na sodelovanju z nizozemskimi kooperanti ABC POMURKE oziroma njihovimi institucijami. Konzorcij v ustanavljanju bo sestavljen iz znanih pridelovalcev sadja iz Slovenije in strokovnih sadjarsko-kmetijskih institucij. Naloga konzorcija je intenziviranje pridelave v nasadih ob upoštevanju zdrave pridelave sadja.

Velja poudariti, da gre za prvi tovrstni model v Jugoslaviji, ki

bo skrbel za prenos znanja iz tujine v okvirih dolgoročno dogovorjenega proizvodnega sodelovanja, seveda ob upoštevanju tudi domačega znanja. Konzorcij, katerega nosilec je Zunanja trgovina ABC POMURKE, je odprtega tipa, ki bo znanje prenašal na delo vseh pospeševalnih služb v zasebnem in družbenem sektorju sadjarstva v Jugoslaviji.

Boris Hegeduš

NA FARMI V STOGOVCIH ŽE DELUJE KLIMATSKA NAPRAVA

Za dobro počutje v hlevu

Svež in čist zrak je najboljši antibiotik, pravijo strokovnjaki in tega so se med prvimi pri nas zavedli tudi v IMP Montaža v Mariboru, kjer so že pred desetimi leti začeli razvijati naprave za prezračevanje hlevov. Začeli so pravzaprav s klimatskimi napravami za perutninske farme, ki so bile že testirane na Višji agronomski šoli v Mariboru in so pokazale, da se da z njimi v farmah doseči zelo kakovostno mikroklimo, ki se ugodno odraža na počutju živali, na boljšem prirastu in manjši porabi hrane in vode, izboljšuje pa tudi zdravstveno stanje in zmanjšuje pogin.

Osnovna vloga teh naprav je, da vzdržujejo kar najugodnejšo mikroklimo, to je točno določen maksimalen dopustni nivo vlage, ki znaša za vse živali okrog 75 odstotkov ter ustrezno temperaturo. Pomemben dejavnik v hlevu je tudi amoniak, ki ga je potrebno vzdrževati na minimalnem nivoju, klimatske naprave, ki jih izdelujejo v mariborski IMP Montaži, pa se ponajša tudi z optimalno porabo energije.

Poleg opremljanja perutninskih farm so se v tem podjetju

pred kratkim lotili tudi opremljanja govejih hlevov in farma Kmetijskega kombinata Radgona v Stogovcih je prva tovrstna govedorejska farma, kjer takšne klimatske naprave že delujejo. Prvi rezultati so nadvse ugodni, saj od maja, ko so klimatske naprave začele delovati, v hlevu s 400 pitanci niso imeli niti enega pogina pa tudi število obolelih živali je zmanjšano na minimum. Oprema, ki je vgrajena v tem hlevu, ne zahteva posebnega dela in deluje avtomatski, saj je na ob-

jektu komandna omara s procesorjem, ki zagotavlja vzdrževanje predpisanih klimatskih pogojev v hlevu.

Po besedah Aca Vukovića iz mariborske Montaže, ki je sodeloval pri razvoju tovrstne opreme, je ta ena najbolj kakovostnih in tudi zanesljivih, kar jih premore naše tržišče, oprema pa je tipizirana in primerna za vse objekte. Vrednost naložbe v ureditev klimatskih naprav znaša od 40 do 70 nemških mark po kvadratnem metru in se že v zelo kratkem času tudi poplača. Po dosedanjih izkušnjah na farmi v Stogovcih se naložba poplača že po dveh turnusih pitanja, zato za tovrstno opremo že vlada precejšnje zanimanje tudi med zasebnimi rejci.

L. Kovač

Kreditiranje kmetijstva

Čeprav je narodna banka letos skoraj v celoti ustavila kreditiranje kmetijstva iz primarne emisije, je Pomurska banka v letošnjem prvem polletju namenila precej sredstev za vlaganje v kmetijstvo. Poleg 6,2 milijona dinarjev, ki jih je banka namenila za kreditiranje zasebnega kmetijstva preko hranilno-kreditnih služb, je tako Pomurska banka v letošnjih prvih sedmih mesecih namenila še precej dopolnilnih sredstev v obliki kreditov za kmetijstvo. Če so krediti za obratna sredstva ob koncu lanskega leta znašali 263 milijonov dinarjev, so se konec julija povečali že na 374 milijonov dinarjev in so višji za 42 odstotkov.

Največji delež v teh sredstvih predstavljajo sredstva za pitanje in ostalo primarno proizvodnjo, banka pa se je z lastnimi sredstvi vključila tudi v odkup pšenice letine 1990. Tako je zagotovila 17,5 milijona dinarjev za odkup 8000 ton pšenice za pomurske potrebe ter odobrila kredit republiškimi blagovnimi rezervam za 2000 ton.

Manj antibiotikov tudi v mesu naše živine

Zunanja trgovina ABC Pomurka je skupaj z največjim proizvajalcem rastlinske pridelave na svetu in mikrobioloških proizvodov PIONEERJEM predstavila PROBIOTIKE, s pomočjo katerih se uravnava ravnovesje med kolibakterijami in mlečnokislinskimi bakterijami v prebavnem traktu živali.

Probiotiki vsebujejo ustrezno kombinacijo posušenih mlečnokislinskih bakterij, ki jih žive globoko zamrznjeno, dajejo čiste ali kot dodatek hrani govedu, prašičem, kozam, ovcom in konjem za ublažitev prebavnih motenj, ki jim kolibakterije povzročajo nepopravljive posledice na resicah sluznice črevesnega trakta. Probiotiki se dajejo predvsem pre-

ventivno, s čimer se poveča odpornost živali. Slednje zmanjša uporabo antibiotikov tudi, ko živali že zbolijo. Vemo pa, da danes tržišče zahteva zdravo meso s čim manjšo vsebnostjo antibiotikov.

Zunanja trgovina največjega proizvajalca hrane v Sloveniji bo uvoznik in distributer PROBIOTIKOV za potrebe SV Slovenije. Že tačas je znano, da bodo probiotike kmetom prodajale zadružne trgovine, družbeni sektor kmetijstva pa jih bo dobil preko komercialne službe ABC Pomurke. S predstavnikovi PIONEERJEM je dogovorjeno, da bodo carski in vsem območju Jugoslavije iste.

Boris Hegeduš

Intervju

Turistične kmetije potrebujejo agencijo

V prostorih nove kmetijske banke na Miklošičevi ulici v Ljubljani bo v kratkem začela poslovati nova turistična agencija. Ustanovili so jo kmetje, ki imajo urejene turistične kmetije (ali se želijo s tem ukvarjati v prihodnje) ter njihove zadruge, pobudnik pa je Zadružna zveza Slovenije.

Za združno turistično agencijo bo skrbela Mojca Krašovec, ki je odgovorila na nekaj vprašanj.

Ali ustanovitev nove agencije pomeni, da za turistične kmetije do sedaj ni bilo najbolje poskrbljeno?

»Ja, res je. Zmožljivosti turističnih agencij so sicer več ali manj prodajale vse agencije, ki so v Sloveniji. Vendar je bila to nekakšna postranska dejavnost. Govorili so, da se jim to preveč ne splača, zato se nobeden ni kaj preveč trudil in je bila ta dejavnost zanemarjena. Upamo, da bomo s pomočjo te agencije lahko predstavili resnično ponudbo v Sloveniji, namenjeno tako domačemu kot tujemu trgu, in tako pridobili več gostov na turistične kmetije.«

Kako si zamišljate delo agencije, se zgledujete po vzoru v tujini ali drugje?

»Nismo se ozirali po nekakšnih vzorih, čeprav vemo, da je čez mejo za to dobro poskrbljeno. Pri nas se je enostavno pokazala potreba, nujnost, da se tudi na tem področju nekaj premakne.«

In kako boste skrbeli za promocijo turističnih kmetij, v čem se bo vaše delo razlikovalo od navadnih agencij?

»Prvo je to, da jo ustanavljajo kmetje in kmetje bodo tudi v skupščini agencije in bodo o vsem odločali. Torej bodo sami odločali, po kakšni ceni bodo prodajali svoje zmožljivosti. Pripravljamo tudi obsežen barvni katalog, kakršnega poznajo v tujini in je nujen tudi na našem trgu. Pripravljamo tudi centralni informacijski sistem, ki bo v Ljubljani, tako da bo lahko vsak gost na enem mestu izvedel, kakšne so turistične kmetije, okolica itd. Ne bo pa še centralnega »bukinga«, ker nekateri kmetje že sedaj sodelujejo s posameznimi agencijami in tega ne mislimo podirati. Imajo tudi svoje stalne goste. Mogoče bomo čez nekaj

let lahko imeli že več poslovalnic po Sloveniji in takrat bomo ustanovili centralni »buking«.

Za promocijo, izdajanje publikacij, je potreben denar. Kako ga boste dobili?

»Ja, to je res. Upamo na pomoč predvsem centra za ekonomsko in turistično propagando, prav tako pa upamo, da bo nova vlada kaj priskočila na pomoč in pomagala pri razvoju te dejavnosti.«

Bodo cene zaradi tega bolj kurenčne?

»Cene na turističnih kmetijah že sedaj niso visoke. Na primer zgorjesavinski dolina, kjer je cena najvišje, stane najkakovostnejša soba s kopalnico v sezoni 250 dinarjev, drugod 200. To ni noben velik denar. Je pa dejstvo, da so nekatere agencije to cenno dvigale, da bi več zaslužile. Na tega pri nas ne bo več. Mi bomo zaračunavali minimalno provizijo od 5 do 10 odstotkov. Upamo, da bomo od tega lahko pokrili dodatne programe. Cena pa dodatne programe. Cena pa povsod enaka, če bo gost plačal storitve na našem saliciju ali na kmetiji.«

Nekatere turistične kmetije imajo na voljo le sobe z zajtrki, ne pa polne penzione, saj jih pripravljajo hrano v zvezi z časom?

»Ja, to je mogoče v tistih vrstah, kjer je dobra gostilna. Gost, ki pride počitnikovat na kmetijo, pričakuje predvsem dobro kmetijsko hrano. Temu se goste ne bodo nočejo odpovedati. Zato ponudbo s apartmajsko ponudbo ni ustrezna. So pa ponekod že tako organizirani, da na eni kmetiji kuhajo goste iz vseh okoliških turističnih kmetij. Tako se lahko dogovorimo predvsem pri večjih skupinah.«

Bernarda B. Petcu

30 LET JE ODPIRALA POT V POMURKO

Pomurkina Romana se je upokojila

Zmeraj smo se z Romano srečevali v njeni pisarni, pred pisarno predsednika in podpredsednika, saj so vse poti vodile »preko nje«. Skoraj zmeraj je bila zadovoljna in polna elana. Pač kot se za žensko, ki »odpira vrata« v firmo z več kot 12.000 zaposlenimi in še večjim številom s firmo povezanih kmetov spodobiti. Kot je povedala ob neki priložnosti, se ji je vse v življenju zgodilo

zgodaj in kmalu! Mlada je utopila na trdo pot dela, mlada se je poročila in zato je tudi mlada odšla v pokoj. V ABC Pomurki je delala od ustanovitve leta 1962. Zmeraj je imela izdelane ročne dela. Tudi v prostem času je delala na firmo. Vedela je, da tistim, ki se jim na obratni smeri, ni zmeraj dajala visokih ocen. Sicer pa je zmeraj dajala visoke ocene, da se ji nekam mudi, kot bi hoteli ujeti pravi vlak ob pisanju pisane su.

Za mlajše sodelavce je imela »srce in pljuča«. Zato je z njo bilo lepo delati in ponosni smo, da smo delali z Romano Katona. Sicer pa je dolgo leta v zvezi s kmetijem in drugim v pomurki zemljo povezanimi odpuščanjem starem reinmetalni, od katerih se ni hotela nikoli ločiti, čeprav so v firmi vsem kupili nove pisalne stroje. Stroj, na katerem je pisala stila velik del ustvarjalnih let svojega življenja, so ji ob upokojitvi v pokoj sodelavci podarili. Sicer pa je zmeraj dajala visoke ocene nam manjka Romana.

Boris Hegeduš

Radgonske gorice

GORNJA RADGONA

Vino —

ti si čudežna zlatina, v tebi tisoč je resnic, ti si radost, bolečina, si najslajši smeh gorici!

Manko Golar

Na letošnjem vinskem sejmu v Ljubljani smo prejeli **ZLATO MEDALJO** za traminac, letnik 1989, pozna trgatev, **SREBRNO MEDALJO** za rulandec (sivi pinot) in za zlato radgonsko penino, letnik 1988, **SREBRNO MEDALJO**.

FRANCEKOVO PREMISLANJE

— Tvoja naloga je, da odganjaš nepovabljene goste.

— Da bi odgnal tudi vse tiste, ki želijo tako poceni odkupiti naše grozdlje!

V POMURJU SE VEDNO

SAMO VLADE NA SONCU

Republiška vlada je minuli teden dobila opozicijsko ali vlado v senci. Tako po 100 dneh vladanja Lojze Peterle ne bo več edini prvi moč vlade v republiki, saj se mu je na drugi strani postavil novi Emil Milan Pintar iz vrst Stranke demokratične prenovе-ZKS.

V letnih pomurskih občinah so še vedno na vladi samo tisti, ki so bili legitimno izvoljeni pred nekaj meseci. Nikjer se še ni izsenčila opozicijska vlada, čeprav jo je ponekod že čutili. In jutrueru sta tako predsednik kot podpredsednik iz vrst prenoviteljev in tako gotovo ne bosta dobila »senčnikov« iz iste vrste. Ker pa je prvega predlagala Stranka demokratične prenovе-ZKS, drugega pa DEMOS, se bo bolj težko našel kdo, ki bi sestavil opozicijsko vlado. Če pa se bo zdajšnja izkazala, kot je objubil, pa bi bila vlada v senci (kdo bi jo le sestavljala?) odveč.

Lendavski predstavniki vlade prav tako niso dobili še nobenega o bresila, da poleg njih v senci deluje še kakšna vlada. Predsednik tamkajšnjih prenoviteljev Aleksander Varga je povedal, da so sami že razmišljali o sestavi vlade v senci, vendar se z drugimi strankami v opoziciji o tem še niso pogovarjali. Verjetno pa bodo bolj konkretni jeseni.

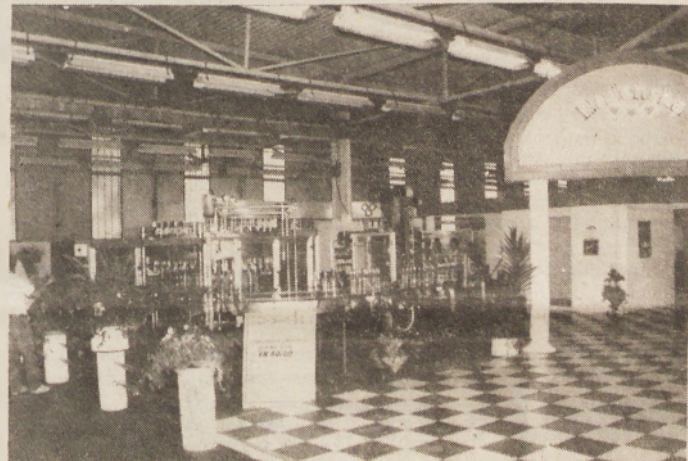
Boli skrivnostni so soboški člani Stranke demokratične prenovе-ZKS, ki niso hoteli izdati niti, ali vlado v senci že imajo ali ne, ali jo delajo, da občinska vlada že ve, če ji kaj oziroma kdo stoji v senci, sami pa bodo Skupščini tudi uradno sporočili, če bodo sestavili vlado v senci. Sicer pa predsednik vlade Ivan Obal še ni slišal za opozicijsko vlado.

Zadnjo vlado v Pomurju so imenovali v Gornji Radgoni, in sicer šele 20. junija. Tako so imeli v opoziciji bolj malo časa, če ne upoštevamo tudi dopuste, da bi osnovali vlado v senci. Predsednik demokratične prenovе-ZKS Dušan Zagorec je povedal, da v Gornji Radgoni še čas za pogovor in dogovor o ustanovitvi vlade v senci. Predsednik tamkajšnjega izvršnega sveta Anton Penauer pa nam je zaupal, da se vlada v senci uradno sicer še ni pojavila, vendar pa se neuradno že čuti. Toda bojzani ni, saj vlada razume opozorila in nesoglasja drugače mišljeno zlasti kot dobronamerna.

Jesen je pred vrati in dnevi se bodo malce ohladili, ljudje pa bodo vrnili iz dopustov in pljunili v roke. Pričakujemo lahko, da bodo storili tudi člani opozicijskih strank v pomurskih občinah in javnosti razkrili, kam pes taco moti.

Lidija Kosi

mednarodnem vinogradniško... VINO '90 v Ljubljani je... tovarna polnilne opreme... iz svojega proizvod...
polnilni stroj tip VN... predvsem poljaj...
izlagalni stroj tip...
je bil tudi tradicionalni 4...
so direktor TPO, dipl. ing...
vodja razvoja, ing...
in dr. Kettener...
Bad Kreuznach, ZRN...
tehnologiji poljenja vina...
vinarstvu, pred...
so bile tudi razvojne novi...
v TPO...
vrednosti 15 mi...
Dani M.

Kako bo dr. Štefan Špilak prenovil Gorenje Varstroj?

Podjetniško tveganje: zoper vožnjo naprej in pogled nazaj

G. Fronius — dolgoletni partner — je že leta 1986 svaril tedanje lendarški Varstroj, da s programom in načinom dela, kot ju poznajo, ne bo mogel preživeti. Dokaz: so zdaj na dlani: lanska izguba 16,5 milijona dinarjev ali 2,4 milijona zahodnonemških mark. V letošnjem prvem polletju med pet in šest milijoni dinarjev z neplačili, kar pomeni v znesku 6,5 milijona dinarjev ali blizu milijona zahodnonemških mark. Če pristejemo polletne zaloge po prodajni ceni 32 milijona, je slika položaja, v kakršnem je firma s 520 zaposlenimi — kar med drugim pozarjaja tale prigoda: »Ko sem bil 24. julija 1988, sem se s partnerji v ZR Nemčiji, so mi pokazali notico v tamkajšnjem časopisu z vestjo, da predsednik predsedstva Jugoslavije grozi s vojsko. Si lahko mislite, kakšne so bile moje pogajalske pogovorne z njimi pogovornice o naložbah?«

Z njim smo se dobili tisti dan (14. avgusta), ko so mu dali bančno jamstvo za doslej največji posel Varstroja v skupni vrednosti 4,5 milijona din. »Proizvodno in tehnološko je izredno zahteven in rešuje problem uporabnika. Njegova izvedba bo trajala približno sedem mesecev. Zahteva predvsem visokovalificirano delovno silo, je dobičkonosna, čeprav bistveno ne prispeva k razpletanju Varstrojeve problematike,« pojasnjuje novi direktor Varstroja s pripombo, da kaj več kot to, da gre za sodelovanje z Rikom iz Ribnice, ne more povedati. Zdi se, da za otvoritveno potezo na šahovnici Špilakove strategije preživetja z razvojem dovolj spodbudno dejstvo z znatno manj spodbudnim podatkom o visokih zalogah in številom »čakajočih doma«. Direktor: »V podjetju, ki ga vodim od 1. julija, so v prvem in drugem četrtletju veselo proizvajali, nabavljali reproductivni material in zaloge večinsoma obdržali v skladiščih. Kot navedeno so po prodajni ceni ob koncu prvega polletja znašale kar 32 milijonov dinarjev. Kaj to pomeni za firmo, ki ima skoraj vsa obratna sredstva po-

KISLOST VINSKEGA SEJMA

Za nami je še en vinski sejem, uradno 36. mednarodni vinogradniško vinarški sejem. Poznavalci družbenih razmer in odnosov v vinogradništvu napovedujejo, da je to tudi zadnji tovrstni sejem.

V prihodnjih mesecih se bo v tej, še vedno nepriznani kmetijski panogi, dogajalo še marsikaj zanimivega in ne le trgatav. Precej vinogradov naj bi prešlo v zasebno last, tako da lahko pričakujemo, da bo njihova vloga na prihodnjih ocenjevanjih in sejmih še močnejša kot sedaj. Že letos je mednarodna strokovna komisija ocenila 50 vzorcev več zasebnih vin kot lani, skupno jih je bilo 163, iz družbenih kleti pa 107 vzorcev. Na gornjeradgonskem ocenjevanju jih je bilo več že vse od začetka, letos kar 160, iz družbenih kleti pa 39. Temu primerni so tudi rezultati ocenjevanj, saj se lahko zasebni vinogradniki letos pohvalijo z dvema velikima zlatima medaljama, 21 zlatimi, 91 srebrnimi in 44 častnimi diplomami. Na Vinu 90 je bilo vseh velikih zlatih medalj le šest, dve od teh sta prejela Cvetko s Kogla in Mikuž iz Maribora. Poleg teh dveh imen pa so najbolj »močni« vinogradniki tudi Čurin (ki ga poznamo že dolga leta, vendar je letos dal oceniti le nekaj vzorcev vin) ter brata Kristančič.

Čeprav so v vseh vinskih kletih in vinogradih že nared za letošnje trgatve, pa se je tudi tokrat ponovila stara praksa: še vedno ni znana dokončna odkupna cena grozdja. Po izračunih Kmetijskega inštituta naj bi bila odkupna cena od 7 do 10 dinarjev za kilogram, verjetno pa

bodo na dokončno oblikovanje vplivale cene v Evropi. V Italiji je odkupna cena od 300 do 800 lir za kilogram, v Avstriji od 4 do 6 šilingov, v ZRN pa od 0,3 do 0,7 DEM, le izjemoma pa bi za zelo kakovostno grozdje morali odšteti 1 marko. Seveda se pri nas ne moremo povsem ravnati po cenah v drugih evropskih državah, saj so pri njih proizvodni stroški precej nižji.

Predsednik Zveze društev vinogradnikov Slovenije Štefan

Kuhar napoveduje, da bodo zasebni vinogradniki v prihodnje zahtevali svoje pravice ter da o cenah ne bodo več odločali veliki monopolisti, ki kupujejo grozdje po vsej državi in potem prodajajo slovensko vino. Dejal je: »Z odkupno ceno grozdja vinogradniki že dolgo nismo zadovoljni, to pa zato, ker so prevelike razlike med pridelovalnimi stroški in tistim, kar je predelava pobirala, zlasti pa tistim, kar so pobirali trgovci in gostinci. Mi zahtevamo odločno revizijo teh odnosov. Ni nujno, da je višja cena, ampak naj se spremenijo predvsem cene reprodukcijskega materiala. Potem bomo tudi mi lahko ceneje pridelovali.«

In kakšne so napovedi za letos? Na Primorskem pričakujejo takšno letino kot lani, okrog 21 tisoč ton grozdja. Okrog 40 odstotkov teh količin bo ostalo doma in se bo tržilo po zasebnih poteh. Letina bo torej povprečna, kakovost pa pri posameznih sortah precej visoka. Na Podravskem in Posavskem vinorodnem raju se boji večjih posledic avgustovske suše, saj so imeli v Ljutomersko-ormoških gorcah le simbolične količine padavin. Pričakujejo, da bo letošnji pridelek podoben kot v letih 1986 in 1987. Skupno naj bi pridelali 56 tisoč ton grozdja, v Podravskega raju pa okrog 20 tisoč ton.

Bernarda B. Peček

Pomurska banka za razvoj gospodarstva

Medtem ko so se mnoge jugoslovanske banke v letošnjem prvem polletju srečevale s številnimi težavami, predvsem likvidnostnimi, za LB Pomursko banko lahko zapišemo, da večjih težav v poslovanju ni imela. Izločena obvezna rezerva je letos porasla z 29 na 83 milijonov dinarjev, kar je poleg likvidnosti vplivalo tudi na dohodkovnost te bančne ustanove, saj Narodna banka ta sredstva obrestuje po dokaj ugodni obrestni meri (od 25 do 75 odstotkov eskontne stopnje). Kljub temu, da je Narodna banka skorajda v celoti zaustavila kreditiranje kmetijstva iz primarne emisije, razen delnega kreditiranja primarne proizvodnje v marcu in odkupa pšenice, za kar je zagotovila le 40 odstotkov potrebnih sredstev, likvidnostnih težav v Pomurski banki niso imeli.

V primerjavi s koncem minulega leta se je bilančna vsota v letošnjem prvem polletju povečala za 255 milijonov dinarjev in je znašala 2,55 milijarde dinarjev, kar je že potencial, s kakršnim se ponášajo le redke bančne ustanove. Čeprav dobršen del sredstev v banki še vedno predstavljajo sredstva občanov, pa je spodbuden podatek, da se povečuje tudi delež uporabnikov družbenih sredstev, saj so ta sredstva v letošnjem prvem polletju porasla kar za 60 odstotkov, medtem ko so sredstva občanov višja le za 11 odstotkov. V bilančni vsoti Pomurske banke se je tako delež uporabnikov družbenih sredstev z 10,7 odstotka ob koncu minulega leta povečal za 15,4 odstotka konec junija, delež sredstev občanov pa se je znižal s 46,7 na 46,6 odstotka.

Čeprav je bila banka do konca aprila limitirana s svojimi plasmaji na nivo ob koncu lanskega leta, so se naložbe združenemu delu konec junija povečale na 1.102 milijona dinarjev (konec

lanskega decembra 914 milijonov), kar predstavlja 43,1 odstotka vseh bančnih plasmajev v tem

Poleg 6,2 milijona dinarjev, ki jih je Pomurska banka dala v prvem polletju za kreditiranje zasebnega kmetijstva preko HKS, je odobrila še 8,3 milijona dinarjev kredita Radenski za ureditev polnilne linije za brezalkoholne pijače, 3 milijone dinarjev AP Murska Sobota za nakup avtobusov, 5,3 milijona dinarjev za inovacijo v Tovarni polnilne opreme, 5,2 milijona dinarjev Potrošniku za gradnjo trgovine v Muravskih Toplicah in 3 milijone dinarjev Bolnišnici za nakup medicinske opreme. Precej sredstev je Pomurska banka namenila tudi za razvoj drobnega gospodarstva, po 30. juniju pa je odobrila kredit za izgradnjo hotela Lipa v Lendavi v višini 16 milijonov dinarjev.

obdobju. Dobršen del teh sredstev so namenili za kredite za osnovna sredstva in za trajna obratna sredstva, kar štirikrat večje pa so naložbe občanom, ki znašajo že 102 milijona dinarjev.

Kreditni občanom so tako od konca lanskega leta do konca junija porasli kar za 78 milijonov dinarjev, za stanovanjsko izgradnjo so namenili 20 milijonov dinarjev, za potrošniška posojila 3,5 milijona dinarjev, za kredite za pospeševanje gospodarskih

dejavnosti 38,4 milijona in za limite na tekočih računih kar 15,8 milijona dinarjev. V Pomurski banki pa se razmišljajo tudi o odprtju kreditnih linij za občane na področju hranilniškega poslovanja, kot tudi o prostem odobranju posojil za vse namene. Trenutno odobravajo le posojila do enega leta, pričakovati pa je, da bodo že tudi kmalu vpeljali pravkar omenjeno ponudbo.

Ob vsem tem pa se Pomurska banka dobro vključuje tudi v sa-

nacijo pomurskega gospodarstva. Tako je iz razpisanih republiških obveznic že odkupila lete v vrednosti 2 milijona nemških mark za Varstrojevo tovarno varilne opreme, na podoben način pa bodo skušali sanirati tudi lendavski IMO, Ljutomerski Tehnostroj in Murales, Radenski Tovarni polnilne opreme, Panonijo in Avtoradgono. Banka pa pomurskim podjetjem izdaja tudi garancije, ki so konec junija znašale že 149 milijonov dinarjev.

Ludvik Kovač

pa priznati, da nam je slovenska vlada že precej pomagala z odobritvijo 14 milijonov dinarjev posojila; pravzaprav naj bi bil trajna vloga v podjetje pod pogojem, da se le-to do novega leta preoblikuje v družbo z omejeno odgovornostjo ali delniško družbo, ker je to edino smotno. Ni več kaj eksperimentirati: ali rešiti zdrav del podjetja z bistveno manj zaposlenimi ali pustiti, da vse skupaj propade,« razlaga podjetniško tveganje dr. Štefan Špilak.

Ima ga, da bi vse skupaj posredoval Markoviču, toda kaj — pravi — »ko pa je zvezna vlada zavarovana kot medved. Kaže,

- Dr. Štefan Špilak in njegova strategija preživetja z razvojem
- 1 — Zmanjšati zaloge in terjatve; v juliju zmanjšane zaloge za okrog dva milijona dinarjev.
 - 2 — Natančno določiti spremenljive in stalne stroške poslovanja; trajni kapital upoštevati v višini, ki presega lanko izgubo; za vsak izdelek, storitev ali projekt izračunati spremenljive in polne stroške ter določiti mejne stroške.
 - 3 — Pridobiti tri do pet milijonov zahodnonemških mark posojila po obrestni meri, ki ne presega 15 odstotkov, ali začeti postopek prisilne poravnave z upniki; sledijo (še) ne pride v poštev; terjatve so za približno šest milijonov dinarjev večje od obveznosti do dobaviteljev oz. upnikov.
 - 4 — Začeti postopek za pridobivanje tujih in domačih sovlagateljev, skupaj z zaposlenimi, ob tem tudi postopek za preobrazbo v mešano podjetje.
 - 5 — Pripraviti projekte, ki bodo osnova za pridobivanje kapitala iz namenskih sredstev Slovenije in finančne pomoči tujih držav in njihovih združenj.
 - 6 — Usmeriti se v marketing in ekonomiko poslovanja; izdelovati le tisto, kar so kupci pripravljene kupiti in v določenem roku plačati; nadzorovati stroške in usvarjanje dobička.
 - 7 — Razvijati nove varilne in rezalne stroje, ki bodo med najsodobnejšimi v Evropi, zoževati skupine izdelkov, in povečevati fleksibilnost med njimi; poglobiti sodelovanje z univerzami in inštituti po podjetniških načelih.
 - 8 — Uveljavljati kakovost vodenja, trženje, razvoj, izdelavo in visoko poslovno moralo.

Branko ŽUNEC

Deseti september — generalna stavka?

Delavska organizacija, sindikat, je nujno potrebno združeno delavstvo, delojemalca. Sindikat se mora boriti za pravično porazdelitev ustvarjenih materialnih dobrin, ki jih ustvarja celotna družba proizvajalcev. Delodajalec, lastnik proizvodnih sredstev, ima pohlepne lastnosti. Želi si prisvojiti, kolikor je le mogoče ustvarjenih materialnih dobrin, kapitala. Ker pa je lastnik proizvodnih sredstev subjekt krivičnosti, je sindikat nujno potrebna organizacija, ki naj poravnava te krivice. Je torej protutež lastniku proizvodnih sredstev v porazdelitvi ustvarjenih materialnih dobrin. Toda delitev materialnih dobrin je možna le tedaj, ko so materialne dobrine ustvarjene in kapitalno realizirane, spravljene v denar. Cesar ni, tudi ni mogoče porabiti. Že stari Grki in stari Rimljani so vedeli, da tam, kjer ni, ne more vzeti niti kralj niti cesar. Tega se moramo zavedati in se tudi držati, če si hočemo dobro. Če pa ne ustvarjaš, a vendar porabljaš, je možno dvojce:

prvo, da živiš na tuj račun, in drugo, da se zadolžiš in te dolg kasneje dvakratno tepe. To občutimo zdaj. Prva možnost, tu je, da bi živeli na tuj račun, ni lastnost slovenskega naroda. Druge pa se izogibajmo kot vrag križa. Dovolj nam bo izkušenj iz preteklosti.

Delo in naloge sindikata pa ni samo skrb za pravično porazdelitev ustvarjenih materialnih dobrin, ampak tudi skrb, da ima čim več ljudstva zaposlitev. Skrbeti pa mora tudi za proizvodnost. Zlasti pa je potrebno, da so sindikalni voditelji razsodne osebnosti.

Iz prakse vemo, da je del delavstva vedno pripravljen, da bi stavkal. To so zlasti tisti, ki so za delo najslabši: lenuhi, pustolovci, ki si želijo kakršnih koli sprememb in nedelo. V to skupino spadajo še lumpenproletarci. Zato ni prav nič težkega dvigniti del delavstva k stavkam. Se zlasti tedaj ne, kadar je ta del delavstva zaščiten s kakšno zakonito organizacijo.

Kakšna bo sedanja generalna stavka desetega septembra v Sloveniji? Bo razsodna ali brezglava — ali pa celo kljubovalno razdiralna? To lahko vsak sam razsodi iz našega sedanjega posebnega stanja v Sloveniji.

Ali se vodstvo sindikata zaveda napovedane stavke, da hoče deliti tisto, česar ni? Ali se zaveda, da dela proti slovenskemu narodu kot celoti? Proti Slovencem, ki živijo v matični državi, kot tudi proti onim, ki so raztreseni po vsem svetu.

Naj poimenuje napovedano stavko kdor hoče ali želi kakorkoli že: politično, brezglavo, sovražno itd., stvarnost pa je vendar ta, da je napovedana stavka razdiralna za Slovenijo. Slovenska pomlad se je začela po za slugi pogumnih, pametnih in demokratičnih rodoljubov, ki imajo zato kup nasprotnikov in sovražnikov, ki komaj čakajo, da bi dobili to priložnost, da bi uničili slovensko pomlad in demokracijo v Sloveniji.

Tisoč sto in trideset let so morali živeti Slovenci pod germansko nadoblastjo in dvainsedemdeset let pod srbsko, preden je prišlo do možnosti slovenske osvoboditve. In ker se sindikalno vodstvo ne zaveda, kaj počne, to je, da nam uničuje najdražjo stvar: svobodo in demokracijo, ki je še nežen cvet in nezakoreninjena rast, naj se tega zavedajo razsodni slovenski delavci. Tisti, ki se zavedajo, kaj lahko izgubijo z nesmiselnimi stavkami, bodo celo pripravljeni, da bi še kaj odstopili od svojega skromnega, ne pa da bi sledili puhlogavemu in razdiralnemu lumpenproletariatu. Zato prosim vse na Slovenskem delujoče, da se ne bi odzvali napovedani stavki. Naj bodo vsakomur ljubi svoboda, samostojnost in demokracija, kakor pa sedaj malo večji košček kruha. Ne smemo pojesti semena spomladi, sicer ne bomo imeli jeseni kaj žeti. Sedaj je naša slovenska pomlad tukaj. Ščitite mlado rast, ker je nežna. Jože Urankar

Predsedstvo DEMOS-a Lendava je na svoji 6. seji dne 29. 8. 1990 sprejelo naslednjo izjavo v zvezi z generalno stavko, napovedano za 10. september 1990:

IZJAVA

Člani predsedstva DEMOS-a Lendava menimo in izjavljamo, da se napovedana generalna stavka z dne 10. 9. 1990 organizirana ob nepravem času (čas gospodarske krize) in da od nje delavci ne morejo pričakovati nobenih pozitivnih rezultatov, obratno, napovedana stavka lahko povzroči le dodatno gospodarsko škodo in dodatno poglobi že tako hudo krizo, v kateri je slovensko gospodarstvo, še posebno lendavsko.

Zato apeliramo na osnovne organizacije Zveze svobodnih sindikatov v podjetjih lendavske občine in delavce, da natančno in strokovno pretehtajo rezultate in posledice, ki jih napovedana stavka lahko prinese in se šele nato odločijo za (ne)organizacijo stavke in sodelovanje oz. nesodelovanje v njej.

V ta namen bi bilo zelo zaželeno, da bi delavce v kolektivih pred dokončno odločitvijo za izvedbo stavke kdo seznanil z gospodarskimi razmerami in stanjem družbenih dejavnosti v lendavski občini (v pomoč lahko služi dokument z nazivom Ocena gospodarskih razmer in stanja v družbenih dejavnostih, ki ga je pripravil Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Lendava) in jim tudi razložil, kdo je za nastale razmere kriv in odgovoren.

Neizpodbitno dejstvo in absurd je tudi v tem, da je organizator napovedane stavke pred kratkim podpisal kolektivno pogodbo z delodajalcem v imenu delavcev, ki jih sedaj poziva na generalno stavko.

S pričujočo izjavo nikakor ne želimo odreči delavcem in njihovim sindikatom pravice do organizacije in izvedbe stavk kot ene od temeljnih pravic delavcev, ne sedaj, ne v prihodnje, temveč le izraziti dvom o smiselnosti stavke, katere organizacija je napovedana v času hude gospodarske krize, v kateri je lendavsko gospodarstvo.

DEMOS LENDAVA
za predsedstvo
Aleksander HAVAŠI

Se vam zdi, da živite varno?

ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

Če lahko mirnega srca obkrožite teh sedem točk, ste na dobri poti:

1. Vaša varnost so zavarovani in prihranki pred inflacijo.
2. Vsako leto se povečujejo.
3. Z vašim partnerjem si vzajemno zagotavljata varnost življenjskim skupnega življenja.
4. Ko se vam dobite dodatna miren začetek rodi otrok, sredstva za novega življenja.
5. Zagotovili ste šolanje sredstva za otrok.
6. Starost vas ne skrbi, da boste uživali varčevalne ker že danes veste, sadove razumne odločitve.
7. Tudi, če bo šlo kaj narobe, prebrodili z v življenju kdaj boste krizo manjšimi težavami.

Z izpolnitvijo zavarovalne police, Življenjskega zavarovanja pri Zavarovalnici Triglav z enim podpisom lahko izpolnite vseh zgornjih sedem točk.

Zavarovalnica triglav
KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

Dr. Ludvik Toplak v Ljutomeru

»Problemi in potek vračanja nekoč nacionalizirane lastnine« je naslov okrogle mize, ki jo organizira občinski odbor SDZ. Srečanje, katerega gost bo tudi predsednik republiške komisije za denacionalizacijo — dr. Ludvik Toplak, bo v nedeljo, 9. septembra 1990 ob 10. uri v Domu kulture v Ljutomeru. Na prireditvi, za katero vlada izredno zanimanje, bo naš gost ob govarjal na številna vprašanja poslušalcev.

Slovenska demokratična zveza občinski odbor Ljutomer

Snop kmečkih misli

Mnogi upokojenci iz našega mestnega središča se pred hrupom avtomobilov napotijo v bližnji gostoljubni soboški park. Cestokrat jih sicer preseneti kakšen mladostni ambiciozni biciklist ali na klopi moderen parček z moderno glasbo ob sebi. V grajskem parku lahko srečaš še kake znanke, ki zgolj za trening pešačenja prihajajo iz grajske kleti. Večina teh obiskovalcev parka pa si želi mir in močno dvomim, če še kakšno sirašilo. Pa tudi to se dogaja, da gospoda hodijo z večjimi svojimi psi na potrebo kar v naravo! Manjkajo namreč sveži in čitljivi napisi — da je park shajališče za kulturne sprehode in povežave. Tu naj domujejo čiste klopi, dober zrak brez odmetanih cigaretnih ogorkov in steklenic. Vse grde zamaške pa itak vidijo izletniki in obiskovalci muzeja! Klopi v soboškem parku so sicer prikupne — a razmeroma dobro poškodovane in razrezane z imeni nerazumevajoče mladosti. V tem okolju je prav prijetno pogledati tudi na nedotaknjene spomenike naše neglasne preteklosti. Pravim neglasne zato, ker jih bržčas že desetletja nihče ni očistil. Če si neutrudljiv, sicer lahko kaj prebereš z njih — zgoraj pa pomeni kaj pot za vrtnice. Pri kinu v nedotaknjeni soboški klopi stoji v nadnaravni velikosti Kovač. Gostoljubno pozivajo obiskovalce parka konični obiskovalcev kina. S tem obiskovalcem najpomembnejšim spomenikom bližnje preteklosti pa svojo pozornost pogleda na rodoljub. Veličasten spomenik na glavnem trgu pa z ruskim obiskovalcem rdečearmejecem odločno pozivajo, da bi odkrili ob njegovem kalupu zaslužnega moža ali vsaj kmečke proizvodnje ali industrije. Prikrito govorijo sem spadal kak delaven kmet, mu še ni bila podarjena polna mozaiku lokalne zgodovine. Nemarni porabniki v soboški klopi prav gotovo postavili v soboški park bika na ražnju, ob nemiromu klasu pa bi ležali oni s hrupno glasbo ob vinu! Prijetno in zdravo naj ostane naše okolje! To ni želja samo mladim zelenih ali močno rdečih, temveč tistih, ki so neutrudni v obratni proizvodnji, a želijo naše opozoriti z neizbrisnim simbolom mesa in kruha! DINI TIVAR

Ne podpiramo take splošne stavke

Socialdemokratska stranka se bo vedno zavzemala za pravice delavcev in podpirala metode njihovega boja zanje, tudi stavko. Podpirala bo tudi tiste, ki in njegove aktiviste, ki bodo dejanski predstavniki delavstva. Ne more pa podpirati stavke, ki jo organizira peščica prvakov sindikata, ki posebej prebržim.

Cilj SSS oziroma njihovih aktivistov je, da ohranijo svoj prihodnji položaj na delovnem mestu, z druge strani pa je to, upajmo, zadnji poskus prijetnega režima, da se skozi stranska vrata povrne na oblast. To je tudi poskus, da v podjetjih na vodilnih delovnih mestih ostanejo ljudje, ki s svojim znanjem niso sposobni slediti novim gospodarskim tokovom in političnim spremembam.

Če delavski razred nasede temu pozivu na splošno stavko, bo sicer nekaj pot upanja, ki vodi v lepši jutrišnji dan. Vsakomur mora biti jasno, da to tudi poskus zanikanja uspeha občinske in republiške (na demokracijo) dela.

Socialdemokratska stranka se zaveda, da je delavski razred v rednem delu. Zaradi tega se njeni poslanci v občinski in republiški skupščini vedno prizadevajo, da bo prehod iz nenormalne v normalno demokratično družbeno stanje manj boleč. Pri svojem delu poslanci izrekajo tudi kritike na račun vladne politike delavce, da se naj ne odzovejo pozivu SSS in se ne udeležijo splošne stavke 10. septembra. Z neudeležbo bo sleherni delavci prispevali svoj delež k temu, da bo v najkrajšem možnem času v slovenski državi vzpostavila demokratični beni red, da bodo naši otroci čim prej živeli boljše in srečnejše življenje.

STUDIO NIT KOPER

kulturni koledar

PRIREDITVE MORAVSKE TOPLICE — V soboto, 8. septembra, bo pogovor o oživljanju, vlogi in perspektivah ljudske obrti. Osnoven namen tega pogovora je dogovor o realizaciji programov s tega področja s predstavniki širše družbene skupnosti. Pogovor sodi v sklop lončarske delavnice Filovci 90.

FILOVCI — Ob 10.00 se bodo zbrali udeleženci letošnjih lončarskih dni. Najprej bo slavnostna maša za prispele iz Slovenije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške. Ob 11.30 se bo začelo praktično delo lončarjev, ob 15.00 bo še poskušnja vin.

FILOVCI — V soboto, 8. septembra, bo ob 18.00 večer etnografskih skupin. Nastopili bodo banda Kociper-Baranja, Vlado Kreslin, tamburaši iz Beltince, ljudske pevke iz Filovca in Paktrgarji. Po koncertu bo videoprojeksija o mali lončarski delavnici Filovci 90. Ob 20.00 bodo po pozdravu Andreja Gerendčerja, predsednika SO Murska Sobota, razglasili rezultate tekmovalnega dela. Lončarska delavnica Filovci 90 se bo končala z lončarsko nočjo ob lončarski peči. Pripravili bodo tudi kulturni spored.

razstave

LJUTOMER — V večnamenski dvorani Mojega doma je odprta razstava iz zgodovine ljutomerske župnije, ki jo je pripravil Pokrajinski arhiv iz Maribora.

BOGOJINA — Do sobote je v knjižnici Kuda Jožef Košič odprta razstava o Ivanu Baši (1875—1931).

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je odprta razstava Pridobitve 1988—1990 za stalno zbirko.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak je na ogled razstava del iz stalne zbirke in del udeležencev minulih likovnih kolonij.

RADENCI — V razstavem salonu hotela Radin je na ogled razstava del avstrijske akvareliste Ulrike Therese Raab-Pammer.

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec bodo 11. septembra ob 17. uri odprli razstavo Stare knjige iz Sombotele. Razstavo postreduje sombotelska županijska knjižnica Berzensy Daniel. Razstavo bo odprl ravnatelj te knjižnice Miklos Takacs.

MURSKA SOBOTA — V pokrajinskem muzeju je na ogled razstava stalnih muzejskih zbirk.

LENDAVA — V muzejskih prostorih na lendavskem gradu je razstavljena bronastodobna naselbina Oloris, v galeriji pa razstavljajo svoje risbe učenci osnovnih šol.

knjige

Knjižne uspešnice ta teden v knjigarni Dobra knjiga v Soboti: Andrea Fink: **POGANJKI IN KALČKI** — vse leto sveža zelenjava (Kmečki glas)

MALA SOLA KUHANJA (Pomurska založba) Milko Matičič: **3 BOTRE LISIČICE** (Mladinska knjiga)

KOŠIČEV TEDEEN V BOGOJINI

Skica za portret Ivana Baša

Kultura je podoba in bistvo odnosov med ljudmi.

(Bojan Štih)

Če kdaj, potem o Ivanu Baši slišite, ko obiščete Plečnikovo bogojnsko cerkev, saj je prav njegovo ime — poleg Plečnikovega — najtesneje povezano z njo, z nje gradnjo. Kmalu potem namreč, ko je prišel za župnika v Bogojino, to pa se je zgodilo leta 1908, je prišlo do ideje o gradnji nove, večje cerkve v Bogojini, o čemer nam pričajo tudi sezname ljudi, objavljeni v Marijinem listu v letih med 1909 in 1912, ki so zanj prispevali »milodare«. Vendar pa do gradnje kljub vsemu ni prišlo že v tem času pred I. svetovno vojno, temveč šele leta 1925 (zgrajena dve leti kasneje).

Seveda pa »velikega Baše«, kot so ga zaradi njegove visoke in močne postave, a tudi zaradi velikega duha, imenovali ljudje, njegovi župljani, ne cenimo le zaradi zasluga, ki jih ima za zrast tega izrednega slovenskega sakralnega spomenika, katerega zlahkosti in lepote se vsi skupaj še premalo zavedamo, temveč je za nas prekmurske Slovence v takratnem času bil še bolj pomemben zaradi svojega publicističnega, uredniškega in prevodnega dela, ki je nemalo prispevalo tudi k ohranitvi našega človeka na tem najbolj izpostavljenem koščku slovenske zemlje; k ohranitvi slovenskega jezika, katerega je menda (čeprav narečnega) Baša boljje obvladal od vseh svojih sodobnikov.

Rojen je bil 11. aprila 1875 v Beltincih, v družini, v kateri so imele svoje domovanje mohorske knjige, saj je bil njegov oče poverjenik zanje. Že zelo mladem mu je umrla mati, oče pa se je potem vdrugič poročil, tako da ga je poleg očeta vzgajala dobra druga mati, ki je rodila sedem otrok — Ivanovih polbratov in polsester, med njimi tudi kasnejšega pesnika Jožefa Bašo-Miroslava.

Ivan se je začel šolati v domačem kraju in v Lendavi, nadaljeval pa na Madžarskem, kjer je nižjo gimnazijo obiskoval v Kosegu, višjo in semenišče pa v Sombotelu. V duhovnika je bil posvečen 1898. leta. Kaplanoval je v kar nekaj krajih na Gradiščanskem in v naši Slovenski krajini (Sv. Martin ob Rabi, Rohonc, Sv. Jurij), postal 1905 župnik v gradiščanski Novi gori in 1908. v Bogojini. Tu je ostal vse do svoje smrti 13. februarja 1931.

Poleg dušnopastirskega dela, ki ga je dobro opravljal (vsaj tako trdi pisec članka »Baša Ivan, bogojanski plebanoš« leta 1932 v Kalendarju Srca Jezušovega), in dela za novo cerkev, ki smo ga že omenjali, je Baša v prvih desetletjih tega stoletja opravil tudi veliko kulturno in narodnostno poslanstvo v naši pokrajini. Njegov največji delež bi lahko našli pri vzniku in razvoju prekmurske katoliške publicistike, saj je bil eden tistih (razen Ivanocyja, Klekla — st. in še nekaj duhovnikov), ki ni le pomagal verskemu katoliškemu tisku v življenje in s tem do prekmurskih katoličanov, temveč je vanj tudi mnogo pisal in prevajal. Tako je sodeloval npr. pri ustanavljanju Kalendarja Srca Jezušovega, ki je izhajal od 1904 do 1944, Marijinega lista, izhajal od 1904 do 1941, in pa Kleklovih Novin, ki so izhajale od 1913 do 1941, v vse tri pa tudi zvesto pisal. Poleg tega je urejal Marijin list v letih med 1908 in 1911 ter v letih 1917 in 1918. V njem je tudi največ objavjal, in sicer najprej liturgične članke z naslovi Sveta noč, Sveta rodovina, Svečnica, Vžem, Risali in druge, v letu 1906 in naslednjem v nadaljevanjih svoja razpravljanja o zgodovini Cerkev (Iz zgodovine svete materecerkvi), 1913. in 1914. leta priobčuje razmišljanja o Marijinem življenju, ki naj imajo vzgojni pomen, itd.

V Kalendarju je poleg prevodov Ivanocyjevih in Rogacevih tekstov, pisanih v madžarskem jeziku (najbolj znan je prevod Rogacevega spisa o dr. Francu Ivanocyju v letu 1915), objavjal tudi leposlovne spise (Lisjakova Barica) in poljudna besedila o sadjarstvu, vinskih triid., medtem ko je v Novine pisal predvsem uvodnike. Njegovi članki so polni poučevanja in modrosti, kar se pa jezika tiče, se v njem pozna, da avtor prihaja iz Doličkega. Nekaj stavkov iz njegovega sestavka o Bratvi naj ilustrira prej povedano, je pa iz Kalendarja Srca Jezušovega za 1914. leto:

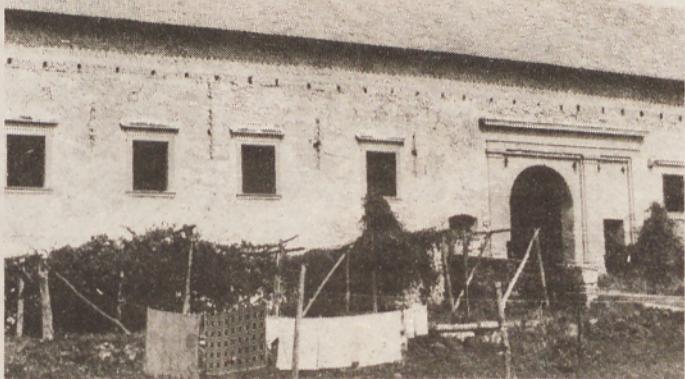
»Vnogi rano berejo ... Grozde ne zrelo, vina z rane bratve nede, nego kjeciji spodobna tekočina ... Či di duže zoro, bi olupi tenše gratale pa bi se župa napravila odznotra, štera bi plačala tisto, ka je zagnjilo ... Pa tisto te nej jeci bjol«

Zelo pomembno delo je Baša opravil za našo pokrajino, ko je prevedel oziroma priredil Katoličanski katekizmus za solare III.—V. razreda, ki je izšel v Budimpešti 1909. leta, potem pa bil še trikrat ponatisjen (Budimpešta 1913, Maribor 1926 in ponovno v Budimpešti 1943). Budimpeštanski natisi so v madžarskem črkopisu, medtem ko je mariborski v gajci; zadnji, ki je izšel med II. vojno, je bil menda namenjen predvsem porabskim Slovincem. Jože Smej v svoji knjigi Pastoralna dejavnost Ivanocyjevega kroga (Maribor 1975, str. 82) pravi o njej naslednje: »Poleg MB (Mala biblia, avtor Jožef Gerely — op. J. V.) je bil ta katekizem edina slovenska knjiga, ki se je takrat smela uporabljati v slovenskih šolah na Madžarskem.« Ker je torej knjiga bila skoraj edini učbenik v naših šolah v domačem jeziku (sodeč po ponatisih) kar več desetletij, lahko sklepamo, da ni opravila le učno-vzgojnega poslanstva, temveč tudi narodnostno. In če je to res, je Bašev delež za slovenstvo že samo s Katoličanskim katekizmom izredno velik.

Za svoje narodnostno delo je bil odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje, za dušnopastirsko — predvsem za novo bogojnsko cerkev — pa tri leta pred smrtjo imenovan za kn. šk. duhovnega svetovca (Jožef Smej — Bogojanski župnik in njegove kronike, Maribor 1976, str. 100). Seveda pa je vse to premalo za »velikega« Ivana Bašo, če ne bo živel tudi v našem spominu.

Jože Vugrinec

NEGOVSKI GRAD IN VIZIJA

Bo Vizijin program obnove Negovskega gradu ostal zgolj »vizija«. Foto: Nataša Juhnov

ter severni in zahodni stolp. Po idejnih zamislih (ki pa jih bo potrebno še natančno obdelati), naj bi na Negovi v nekaj letih dobili grajski hotel de lux kategorije, v glavnem in stranskem objektu hotel A kategorije, nacionalno in internacionalno restavracijo, lovsko restavracijo, nočni lokal z igralnico, v objektu ob vhodu vinoteko in muzej vinarstva, slikarski in kiparski atelje ter manjša galerija, vrtarija z okrasnim parkom, razni butik, jahalnica in konjušnica, rekreacijski center, igrišča za tenis in golf ter spremljajoči objekti za vzdrževanje in popravila. Idej je torej precej, vendar pa bo potrebno naj-

prej izpolniti osnovni pogoj: najti financiranje. Celotna obnova je namreč »gradnja za trg«, zato ne bo obnove, če ne bodo našli zainteresentov, ki bi prevzeli posamezno dejavnost in ki bi tudi financirali obnovo.

In še na nekaj bodo morali biti pozorni: komu bodo zaupali dejavnosti v tako pomembnem objektu (denar vedno ni najpomembnejši), kako bodo privabili goste v hotel in kako se bo spremenjeni grad s hoteli, restavracijami, nočnim lokalom in konji vključil v okolje, v kraj Negova, občino Gornja Radgona in Pomurje?

Bernarda B. Peček

LE DRUGIČ V BOGOJINI: ČEDNIM STOJI SVEJT!

Po Jožefu Košiču Ivan Baša

žov v časti drži! — je spoznanje prekmurskega razumnika Franca Rogaca, ki kot nalašč sodi k letošnjemu drugemu prazniku krajevske skupnosti Bogojina; tudi sicer ga organizatorji postavljajo ob bok sedemdemnevnemu slavu na tamkajšnjem območju. Po nedeljski, množično obiskani slovesnosti v bogojnski Plečnikovi cerkvi bo v domači knjižnici ves

teden na ogled razstava o življenju in delu Ivana Baše, večeraj so na Ivancih pripravili prekmursko gostovanje s člani kulturno umetniškega društva iz Beltince, zadnji dan, v soboto, pa bo v Filovcih lončarska delavnica s pestrim programom: po zagotovilih prirediteljev bo poskrbljeno za duha in telo.

B. Ž.

Slikarska kolonija v Lendavi

Te dni so v Lendavi sklenili 18. mednarodno slikarsko-kiparsko kolonijo, na kateri so ustvarjali slikarji Zdenko Huzjan iz Ljubljane, Zlatko Gnezda in Vlado Potočnik iz Ljutomera, Franc Mesarič in Nikolaj Beer iz Murske Sobotice, Suzana Kiraly-Moss iz Lendave ter Ernest Devila-Celeste iz Zalaegerszega. Kipar je bil eden: Tamas Gaal iz Sombotele. V času ustvarjanja (od 20. avgusta do 1. septembra) so umetniki ustvarjali pri lendavskem gradu in bližnji okolici. Naredili so veliko slik in kiparskih izdelkov, ki jih bodo javnosti prikazali v novembru, pozneje pa bodo slike in kiparska dela sestavni del lendavske zbirke v grajskem poslopju. Tradicionalna slikarsko-kiparska kolonija je uspela tudi zato, ker so organizatorji pridobili mecena: zasebno družbo Lekop iz Velike Polane, ki je krila stroške dveh udeležencev, in družbeno Naravno zdravilišče Lendava, ki je gostilo dva udeleženca.

Š. S.

V KOLOŠEVEM OBJEKTIVU

ARVAJEV VOGAL Z OGLASNIM STOLPOM — Tako nizka v ospredju kot nadstropna stavba — gometku mojstra fotografije Kološa iz cikla fotografij Sobota moje mladosti, sta del tako imenovane Arvajeve vogala — to je »kijjkl«, kjer je zdaj Salon pohištva nasproti hotela Zvezda. Prodajalna, katere vhod je v ospredju, je bila špecerija in koloniale v Arvajevi lasti, potem ko so njevega lastnika skupaj z drugimi soboškimi Zidi deportirali (26. aprila 1944), pa jo je prevzel Franc Flekner. Še malo velika steklena okna in je bila v tistih časih novost; manj kot fasada pa je bila urejena novejše, ki jo imeli zadaj drvarnice, prodajalna pa skladišče. Iz plakata je razvidno, da je fotografija nastala leta 1953. leta, kot večina vseh, ki jih objavljamo v tem ciklu.

B. Bavčar

Plakat na plakat = »KULTURA 92«?

Pokrajina ob Muri je v poletnih mesecih, ko v njej vrvi raznorodnih bolj ali manj turistično pomembnih gostov, natrpna z vsakovrstnimi prireditvami — domala izključno, zabavnega ali tekmovalnega značaja. Pogled na (maloštevilne, večinoma v središčih) reklamne panoje je prava paša za oči: poleg barvnega portreta pevca ali glasbene skupine zeleni lovska trofeja ali te bodoče v oči debele črke s povabilom na brez izjeme veliko veselico ali nagradno tekmovanje ... Pridite, vabljeni, pričakujemo vas, ne bo vam žal!

Ni namen tega pisanja razpravljati o okusnosti in oblikovanju teh povabil, čeprav bi se gotovo morali zamisliti tudi nad tem, saj je navsezadnje estetski videz vabil zelo pomemben za uspeh kakršnekoli akcije. Gre za na videz povsem nepomembno zadevo, ki spada pod npr. pravno poglavje, imenovano kultura človekovega obnašanja.

Če se ozrete po panojih z nalepljenimi plakati, lahko kjerkoli opazite kakšnega, ki je še »veljav«, kar se datuma in časa prireditve tiče, čezenj pa se bohoti že drug, skoraj po pravilu kica-sto ali kako drugače neokusno oblikovan. Tisti, ki se kaj razumejo na zakon o javnih objavah,

se bodo verjetno zamislili o določilu, ki pravi, da se vabila na prireditve, objave, obvestila na javnih mestih ne sme odstranjevati, skruniti ali kako drugače poškodovati, dokler se prireditve ne konča. A kakor je papirnato marsikaj v naši družbi in se torej v praksi ne obnese, tako je tudi s to (papirnato) zadevo: bolj ali manj bi tu lahko presojali vrednost osebnega obnašanja tistega, ki lepak čez drug lepak nalepi.

Če jemlješ v prostoru, ki je namenjen vsem in vsakemu, mesto drugemu, prav tako upravičeno mu do njega, ni drugega izraza za tako početje, kot že od nekdaj grda tuja beseda, znana vsem

kulturnim narodom in jezikom: egoizem.

Slovenija — moja dežela, z njo pa tudi mi, Pomurci, želimo v Evropo 92.

Morda »kultura lepljenja plakato«, če jo tako imenujemo, ni tako pomembna za ta naš veliki korak v prihodnost. Ali pa bo pri presoji naše kandidature v družbi razvitega sveta odločala tudi slika naših krajevnih središč, kjer bomo našli »turistične znamenitosti«, kot so z raznovrstnimi lepaki (čez druge lepake) prepljene avtobusne čakalnice, preskromne, največkrat nevdrževane reklamne table, najlepša in redka drevesa in celo — bog pomagaj! — vhodna, pravkar sveže prepleškana vrata pomembnih javnih stavb ali zasebnih plovov ...

SLOVENIJA — MOJA DEŽELA ...

VID

NISO POVEDALI RESNICE

»Da, nato je prišel Černobil, a mi nismo vedeli nič.« O katastrofi, ki se je zgodila konec aprila 1986, govorijo s tihim glasom, vlnudno kot gostje, ki so prišli na obisk h gospodarju. Tri dekletca, ki so bila tedaj stara deset let, stojijo druga poleg druge v belih in rožnatih bluzah, zvrnane. Eksplozija v veliki jedrski elektrarni, 130 kilometrov oddaljeni od Kijeva, je zadela njihove družine, se nenapovedano vrinila v njihova življenja in vse obrnila na glavo.

Danes, štiri leta in štiri mesece zatem, so 15-letna Valentina ter 14-letni Anna in druga Valentina skupaj s 1232 otroki z obsevanih območij na počitnicah v tujini; stoji jih v Italiji po zaslugi združenja Agesci (Katoliško združenje za vodnike in skavte). Anna in Valentina se ne znajo pogovarjati s svojimi novimi prijatelji, in to ne le zaradi različnih jezikov, ki jih ločujejo, ampak predvsem zaradi nesreče, ki je razdejala njihova mlada življenja.

Se zmeraj močno občutijo nesrečo. Valentina pripoveduje: »Živimo v Soligorsku, sto kilometrov od Černobila. To je daleč stran, a še premalo. Bili smo v šoli, ko so ljudje začeli govoriti, da se je nekaj zgodilo; kaj, pa ni vedel nihče. Bližal se je prvomajski praznik in šli smo na proslavo, ne da bi kaj slutili.«

Z njimi v kampu je tudi Oleg, star petindvajset let. »Na območju, odkoder prihajajo dekleta, ni bilo prve pomoči. Zavarovali so le območje v polmeru tridesetih kilometrov od elektrarne.«

Anna: »Moramo se izogibati sončnim žarkom, prepovedano je piti mleko in jesti zelenjavo.« Življenje, ki ga je treba mirno sprejeti, medtem ko se lahko otroci po svetu svobodno sončijo, jejo in pijejo. Z otroki iz Minska, Gomela, Mogileva, Vitebska, Grodna in Bresta je prišlo sporocilo: nič sonca, zelo dobro oprana zelenjava, malo barvne televizije.

Profesor Alessandro Filieri, direktor hematološke klinike na to-

rinski univerzi odgovarja na vprašanje o morebitnih posledicah: »Za tistega, ki je izpostavljen močnemu sevanju, je edina rešitev presaditev mozga. Pri tistih, ki so izpostavljeni manjši količini, a vendar tako močni, da nastanejo poškodbe na celicah, se lahko čez pet ali deset let pojavi levkemija.« So pa še druge nevarnosti in profesor Gian Luca Sannazzari, direktor klinike za radioterapijo, pravi: »Radioaktivno sevanje prizadene mozeg in ščitnico. Ena od nevarnosti je tumor na slednji. Jasnno je, da ti otroci ne smejo imeti nikakršnega stika s snovmi, ki povzročajo raka. A mislim, da zelenjava z nekontaminiranih območij ne povzroča težav. Kar zadeva televizijo, je sevanje nevarno le tik ob zaslonu.«

Na počitnice so prišli le otroci, ki živijo v najtežjih razmerah. Mnogi so sirote, nekateri imajo le še enega od staršev. Živijo v sirotišnicah, zavodih. Veselijo se počitnic. Prvič so v tujini. A v njihovih nasmejih je neizbrisna, ganljiva vdanost.

Nekdanji sovjetski vojak Nemčiji vrača zbirko

Ameriški časopis Washington Post piše, da je nekdanji sovjetski vojak odločen vrniti muzeju Kunsathalle v Bremmnu 360 risb in akvarelov velikih mojstrov. Med umetninami so tudi dela Rembrandta, Durerja, Moneta in van Gogha. Vsa ta dela so bila last Bremenskega muzeja že pred vojno.

Direktor muzeja Siegfried Salcmann je sporočil, da je zbirka pri Viktorju Baldinu, ki jo je našel v ruševinah gradu blizu Berlina, ko je bil tam s sovjetskimi četami ob koncu druge svetovne vojne. Baldin (star 72 let), direktor arhitekturnega muzeja v Moskvi, je ohranil zbirko v celoti. Želi, da jo vrnejo pravemu lastniku, iz katerega so jo spravili pred bombardiranjem. To je največja in najbolj dragocena zbirka umetnin, ki jo bodo vrnili kakemu nemškemu muzeju po drugi svetovni vojni.

Prava ekspozicija belih tigrov

Beli tiger je ena od najlepših živali na svetu, in ko so prvič pripeljali v Ameriko v washingtonski živalski vrt, so Američani debesedno ponoreli od navdušenja. Beli tiger je mutirana vrsta bengalskega tigra in je zelo redek. V petdesetih letih so jih v indijskih džunglah videli le devet, leta 1951 pa so prvič ujeli belega mladčka in tako začeli gojiti bele tigre.

Tigrica v Washingtonu je skotila več belih mladičev, največja zbirka pa imata cirkusanta Siegfried in Roy, ki jih prikazujejo na svojih predstavah. Njun zverinjak pa se je decembra lani povečal še za tri bele tigre, tako da imata zdaj kar štirinajst od sto do sto dvajset belih tigrov, kolikor jih je na svetu.

Domovi za romunske junake

Novi stanovalci najrazkošnejšega bloka v Bukarešti še vedno ne morejo verjeti sreči, ki jih je doletela. Zanje je tako imenovana božična revolucija v Romuniji uspela. Dobili so stanovanja v bloku, ki jih je Nicolae Ceausescu dal zgraditi za zveste »uslužbence« med ljudstvom osvražene tajne policije Securitate.

Za romunske razmere luksuzna stanovanja na dragi avenuji, ki vodi do palače ubitega diktatorja, je Ion Iliescu razdelil ljudem, da bi tako zmanjšal plaz kritik in obtožb, ki se je zgrnil na vladajoči komunistični režim, ker je letos spomladi s pomočjo rudarjev brutalno zatrl prodemokratske demonstracije.

Večina Romunov živi v bednih življenjskih razmerah, v nečloveških blokovskih naseljih, velikokrat brez vodovoda. Nicu Viorel, po poklicu elektroinženir, njegova žena Luminita in leto dni stara hči Irina so živeli v starem, razpadajočem enosobnem stanovanju. Novo, luksuzno stanovanje so dobili v istem tednu, ko so v središču mesta rudarji obračunavali z demonstranti in terorizirali ljudi. Tudi sami so bili presenečeni, ko je v službi na loteriji Nicov delodajalec iz klobuka potegnil list z njihovim imenom. Vsako državno podjetje je namreč dobilo določeno število stanovanj, da jih razdeli svojim mladim delavcem z otroki. Nicu plačuje za stanovanje s pogledom na diktatorjevo palačo 375 lejev na mesec, približno 32,50 ameriškega dolarja.

Med ljudmi v Bukarešti zadnje tedne raste strah, da se je tajna služba Securitate — uradno uničena — ponovno organizirala, seveda pod drugačnim imenom. Vendar prepozno — njihov vodja in zaščitnik je mrtev in jih ne more več nagraditi s stanovanji za njihovo zvestobo. Toda ljudje, ki sedaj živijo v novih stanovanjih, se še vedno bojijo nočnega trkanja na vrata, ki bi jim lahko odvzelo ne samo novo svobodo, ampak tudi nova, pravkar dobljena stanovanja.

Kraljica živih mej

Devet dni bo trajalo, da bosta vrtnarja Jim Freeman in Tim Day postigla največjo živo mejo na svetu. Zasadili so jo leta 1720 v parku vojvode Bathursta v Cirencestru v Veliki Britaniji in je danes pri dnu široka nič manj kot pet metrov. V višino meri 12 metrov, teče pa 165 metrov daleč po robu posestva. Angležem bi jo zavidal marsikateri slovenski vrtničkar, ki ljubosumno goji svoj liguster.

SIMBOL GIBRALTARJA JE V NEVARNOSTI

Gibraltarske oblasti, ki kljub španski širini, v kateri živijo, mislijo na angleški način, pa čeprav z andaluzijskim naglasom, so odločile, da morajo opice, ki živijo nad pečino, manj jesti in se več ljubiti. Skrb za opice je povezana z legendo: tistega dne, ko bodo opice z Gibraltarja izginile, bo ozemlje prenehalo pripadati britanski kroni. Te prednosti pa domačini ne bodo zavrnil, še posebno sedaj ne, ko je območje iz vojaške baze postalo raj na Zemlji.

Opice so že mnogo stoletij simbol Gibraltarja. Kako pa so prišle iz bližnje Afrike, še ni pojasnjeno. Govorilo se je o skrivnostnem podvodnem kanalu, ki ga nihče nikoli ni odkril; tudi v današnjih časih ne, ko se razmišlja o povezavi Evrope z Afriko — ali s predorom ali mostom. Dejstvo je, da opice

na Gibraltarju so in da so skozi stoletja postale simbol angleškosti. Legenda se je rodila med drugo svetovno vojno: število opic se je zaradi bolezni precej zmanjšalo in Winston Churchill je ukazal pripraviti poseben prevoz, s katerim bi iz Afrike pripeljali opice, da ne bi popolnoma izumrle.

Danes živijo opice svobodno na bodičastih pobočjih, so popolnoma udomačene, najraje pa imajo turiste, ker jim dajejo lešnike, bombone in čokolado. V zameno pa se opice pustijo fotografirati. A domačnost prinaša težave. Zaradi poslastic se opice redijo in postajajo lene; ta lenoba pa se kaže v osnovni dejavnosti — razmnoževanju.

Na Gibraltarju živi le še osemindvajset opic; štiri več od meje, ki jo je postavil Winston Churchill. Njihovo število ne narašča in zato so oblasti ukrepale: svoboda je za opice prenehala. Zapri jih bodo v ogrado, kjer bodo lahko nadzorovali količino hrane. Upajo, da bodo opice našle drugačne oblike zabave: na primer tisto, s katero se bodo pomnožile in rešile Krono.

LETALO

Francoska družba Aerospatiale bo predlagala, da bi evropsko vesoljsko letalo Hermes uporabljali tudi za reševanje posadke na orbitalni postaji Freedom, ki jo Amerikanci konstruirajo skupaj s svojimi evropskimi zavezniki.

Družba Aerospatiale je ena od dveh francoskih družb, ki sodelujeta pri konstrukciji vesoljskega letala Hermes. Predvidevajo, da bo vesoljsko letalo Hermes prvič poletelo leta 1998, da bo imelo tričlansko posadko, v vesolju pa bodo ostajali najmanj 12 dni.

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA

Bližnjica, ki ni bližnjica. Potka na posnetku ni bila načrtovana, ampak so jo ljudje sami shodili, ker je bližnjica do Partizanske ceste v mestu Gorinja Radgona. Pred kratkim jo je krajevna skupnost uredila, češ da ne bodo hodili po blatu. Kaže pa, da je postala sedaj potka manj zanimiva, saj jo bo kmalu prerasila trava. Mogoče pa ljudi moti umetna, nenaravna ovira sredi poti?

REAKTORJE BODO ZASULI

Britanska družba Nuclear Electric se je odločila za resne spremembe postopkov, ki jih uporabljajo pri razstavljanju starih reaktorjev in shranjevanju jedrskih odpadkov. Do zdaj je imel načrt za rušenje reaktorja tri stopnje. V prvi bi odpeljali jedrsko gorivo iz elektrarne, kar bi trajalo okoli pet let. V naslednjih petih letih bi razstavili in odstranili vse dele elektrarne, ki so zunanji reaktorja. Zadnji korak pa bi izvršili šele čez sto let — razstavili bi tudi reaktor sam. To delo za delavce ne bi bilo več nevarno,

saj bi po toliko letih sevanje že precej upadlo.

Nuclear Electric pa še išče nove možnosti. Računajo, da bi prihranili milijarde, če bi reaktor enostavno prekrili z gomilo peska in zemlje in tako ustvarili umeten hrib. Tako bi tudi zmanjšali količino radioaktivnih odpadkov v podzemnih skladiščih, izognili pa bi se tudi problemu, kako ravnati z velikimi količinami teh odpadkov, ki jih je na enem kupu preveč, da bi jih zakopali, če pa jih prej razdelijo na

manjše kupe, izpostavijo delavcem močnemu sevanju. Ekologi so ta novi načrt pozdravili, vendar s pogojem, da bi reaktor spremenili v hrib le tam, kjer pokrajina dopušča. V hribovitih ali gričevnatih predelih bi se tak hrib lahko prav dobro vklapljal v okolje. Seveda pa taka rešitev ne preprečuje v ravninskem svetu. Na pošte v zasuli električni material, s katerim bi zasuli elektrarno, bi dobili iz bližnje reaktorjeve opreme, ali morja, uporabiti bi predvsem pesek. Za njim bi tudi zapeljali vse prostore znotraj elektrarne, da bi preprečili ugrezavanje.

Kodeljevo-Ijubljana od 7. do 23. septembra 1990

Priložnost za dober nakup na stojnicah, hkrati pa obilo zabave vsak dan od 10. do 23. ure.

Veselo bo tudi za otroke: otroški vrtec, pravljničarji, lutkarji, zabavišni park...

Žrebanje vstopnic za bogate nagrade, med njimi tudi avto.

Sodelujejo:

Neda Urbančen, Tajči Forum, Bojuzga, Niso Korac, Novi Fonli, Martin Kepau, Anambel Slovinska, Anambel Mojzeta Slaha, Pop Design, Bois Novhoric, Plava trava zabavnica, Pohorje express, Peljivo karaliste

Tudi Ljubljana je lahko živahno mesto, čeprav šele septembra!

Strižemo grmičevje

Okna malo drugače

Prah na rožah

Stanovanje bi radi z nečim poživili. Z malo denarja in brez pretiranega truda. Zelo preprosto. Nadvse enotavna rešitev, za katero ne potrebujete niti šivalnega stroja. Dekorativno blago živahnih barv ovijemo z eno stranjo okoli nosilca za zaveso, druga stran pa v bogatih gubah pada do tal.

Na balkonih, ki gledajo na prometno cesto, pa tudi v industrijskih krajih se rože grdo zaprašijo. Prašne rože seveda niso okras, poleg tega rastlina težko diha in ne uspeva ali celo zboli. Umazanijo lahko odplaknemo z blagim zalivanjem s pršilnim nastavkom na kangelci (zemljo prej pokrijemo in pazimo, da voda ne teče na spodnje balkone). Trdovratne sloje umazanije odstranimo z gobo in vodo, ki ji dodamo malo pomivalnega sredstva. Zelo mehki, dlakavi ali nagrbnčeni listi umivanja ne prenesejo.

DEŽEVNIKI

Deževniki so nadvse koristne živali, ki rahljajo prst, jo delajo hranljivo in bogato. Kako privabimo deževnike na svoj vrt? Na gola mesta na trati, pod drevesa in grmičevje posipjemo nekaj sesekljane trave ali pa vlažnega komposta. Pokrijemo s folijo. Ponovimo čez dva do tri mesece.

V gnojnih odpadkih pod folijo se deževniki lahko skrivajo pred ptiči, krastačami in krki, ki jim strežejo po življenju.

Murska Sobota, Ciril-Metodova ulica 50,
tel.: (069) 22 219, 22 809, 21 136
Telefax: (069) 21 136
Za prvo osemletko proti kanalu

Mi vedno presenečamo z novostmi!

Še vedno velja veliko poletno znižanje!

● V zalogi evropska kakovost NOGAVIC EDOO

Ugoden nakup na posojilo brez obresti!

Odprto neprekinjeno do 20. ure!

NEGA PO SONČENJU

Sončimo se (tudi) zato, da je naša koža zdravo rjava, zagorela. Ne smemo pa pozabiti na dodatno nego po sončenju. Zagorela koža potrebuje veliko več vlage, da ostane gladka in lepa. Negujemo jo s posebnimi preparati. Z njimi dosežemo, da se zagorelost ohrani dlje kot le nekaj dni.

Po dopustu uporabljamo te preparate namesto mleka za telesno nego ali celo namesto vlažilne kreme. Koža se ne lupi, ostane voljna in lepega videza. Zagorelost ohranimo tudi tako, da se prhamo, namesto da bi se kopali, da ne hodimo v savno, da se ne masiramo s ščetko.

Čudežna kopriva

Zdravilne lastnosti koprive so znane že iz antike. Iz mladih listov, v katerih je veliko vitamina C, delamo solato, špinado in sok. Koprivni sok ali čaj pospešujeta presnovo, pomagata pri odvajanju vode, ustavljata krvavitev. Uživanje kopriv priporočajo pri menstrualnih motnjah. Kopriva pomaga tudi revmatizmu in išiasu, čeprav je način zdravljenja neprijeten. S svežimi koprivami udarjamo ob obolelih mestih in tako povzročimo zdravilno toploto, ki dolgo traja. Proti izpadanju las in prhljaju se priporoča izpiranje lasišča s koprivami.

MANJ NEVARNA PILULA IZ NIZOZEMSKÉ

Na Nizozemskem so izdelali novo kontracepcijsko tableto, namenjeno ženskam, ki so v veliki nevarnosti, da zbolijo za rakom na prsih ali drugimi boleznimi. Profesor utrechtske univerze Arie Haspels, ki je vodil raziskovanje, je razložil, da je osnovna sestavina nove pilule menatolin, hormon, ki ga pridobivajo iz človeške epifize. Večina drugih kontracepcijskih tablet vsebuje hormon estrogen, za katerega so ugotovili, da pri nekaterih ženskah povzroča raka na prsih ali trombozo. »Ne domišljamo si, da bo novo sredstvo zamenjalo dotedanje tablete, bo pa obogatilo izbiro,« je poudaril Haspels. A še preden ga bodo poslali na trg, ga bodo morali preskusiti na 5.000 bolnikih.

NASVET

GREDA NAJ NE SAMEVA

Ko pobereмо pridelatek z grečic, naj zemlja nikakor ne ostane prazna. Zgoče sonce jo izsuši, dež izpira, zemlja izgublja dragocene hranljive snovi in ni več tako rodovitna in bogata, kot si želimo.

Prazno gredu tako zasejemo ali zasadiamo. Posejemo lahko različne vrste solate, glavnato in endivijo, pa seveda motovilec, radič, kitajsko zelje in podobno. Če nam

ni do solate in zelenjave, posejemo na gredice zeleno gnojilo, ki ga pozneje podkopljemo.

NOVOST

Zahodnonemška firma Wolters je začela izdelovati dvojne brisalnice avtomobilskih žip. Med vzporednima metlicama so nameščene tri vodne šobe, kar pomeni, da brizga voda natanko tja, kjer je za dobro pranje šipe najbolj potrebna. Pri Woltersu načrtujejo tudi enake brisalnice z ogrevanima metlicama in šobami, že zdaj pa ponujajo izbiro barv. Po novem brisalniki ne bodo več dolgočasno črni, temveč — za začetek tudi oranžni, beli in rdeči.

RAZPOKANE ROKE

Potrebujete rumenjaka, malo mandljevega olja, žličko mletih mandljev, nekaj kapljic glicerina, limonin sok, in žličko medu. Vse to dobro premešamo, naneseemo na roke in natakne bombažne rokavice. Obloga naj ostane na koži vso noč.

Kuhajte z nami

Piškotne rezine z jabolki

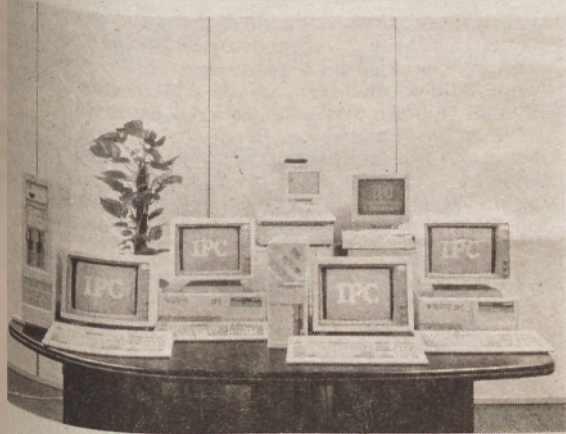
Potrebujemo: 30 dag nastrganih jabolč, 3 žlice ostre bele moka, 30 dag sladkorja v prahu, 6 jajc, 16 dag mletih orehov, sok 1/2 limone, 2 žlici kakava, 2 zavitka pečilnega praška, 3 žlice pšeničnega zdroba, masčobo in moko za pekač.

Nastrgana jabolka zmešamo z moko in zdrobom. Pustimo stati. Medtem penasto umešamo rumenjake s sladkorjem. Dodamo mlete orehe, na sito presejan kakav, pečilni prašek in sok limone. Beljake stepemo v trd sneg. Jabolka zmešamo z rumenjakovim maso in rahlo umešamo trdi sneg beljakov. Manjši pekač dobro namastimo, potresemo z moko in vanj vlijemo pripravljeno zmes. Pečemo pri 200° C. Popolnoma ohlajeno prelijemo s čokoladnim ledom — to naredimo v pekaču, kjer smo pecivo spekli. Ko se led strdi, režemo z vročim nožem.

Čokoladni led: V kovlinsko posodico damo 7 dag margarine in 9 dag čokolade. Postavimo v vročo vodo in počakamo, da se raztopi. Gladko razmešamo. Primerno gostoto leda dosežemo z ustrežno temperaturo.

SESTAVIL MARKO NAPAST	ŽENSKA, KI HOSPI-TIRA	UBEZNIK PRED TURKI	NEKDANJA MERA ZA ZITO, MERNIK	SANJE, SPANEC	NEMSKI GRADITELJ V DOBI RENESANSE	PRITOK RONE V JUŽNI FRANCIJI	DROBNO-MER
IRAŠKI VODITELJ (SADDAM)							
AM PISATELJICA NORV. RODU (MARTHA)							
MUZEJ NA PROSTEM V STOCKHOLMU							
POVRTNINA ZA JUHE IN PRIKUHHE				REKA NA PELOPONEZU	ERBLJ		
PRITOK KAME V SOVJETSKI ZVEZI			VERGILOV JUNAK	LIUBLJANSKI PARK			
ZNAK ZA ŠAHOVSKO TRONJAVO		VEČJA VAS KOMEDIJOGRAF DRŽIČ				MESTO V JUŽNI FRANCIJI	MERA ZA ZLATO
CIMOSOV AVTOMOBIL				TELANOV OČE DEL VIETNAMA			
FRANCOSKI VIOLONČELIST (ANDRE)						LJUJSKA REPUBLIKA	TUJ DVOGLASNIK
PRESTOL							
KRATER VULKANA MAUNA LOA NA HAVAJIH							
PRIVRŽNEC ANIMIZMA							

PRI UMNEM GOSPODARJENJU JE NEPOGREŠLJIV

7L d.o.o.

Podjetje za poslovno informatiko je ekskluzivni zastopnik IPC za Jugoslavijo. Sedež ima v Murski Soboti, Grajska 1 a, tel.: (069) 21 353.

IPC
COMPUTERS & POS

IPC RAČUNALNIKE LAHKO ŠE DOBI-TE: ● HIPEC DOMŽALE ● MPA ZRE-NJANIN ● MIKROS VARAŽDIN ● FIS VALUTA OMIŠALJ ● ELKOM OHRID ● TIM SOFTWARE SERVIS BE-GRAD ● ROŽLE MARIBOR

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Glasbena lestvica RMS

Sacrifice — Elton John
I Wanna Be Bad — Madonna
I Wanna Be Bad — Big Ben
I Wanna Be Bad — David A. Stewart & Candy Dulfer
I Wanna Be Bad — Magnet

— dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

— je na sporedu RMS (UKV 87,6 MHz ali SV 648 MHz) ob petkih, od 18.00 do 19.00.

VEČ TELEFONOV

Krajevna skupnost Beltinci in Podjetje za PTT promet Murska Sobota sta te dni podpisali pogodbo o razširitvi telefonskega omrežja v naselju Beltinci. Nova avtomatska centrala v Beltincih s 1920 priključki omogoča širitev telefonije ne le v Beltincih, temveč tudi v okoliških krajih. Po sklenjeni pogodbi bo v Beltincih dobilo telefon 140 novih naročnikov. Vsak bo predvidoma prispeval po 9400 dinarjev. Računajo pa, da bo del sredstev v ta namen primaknila tudi Krajevna skupnost Beltinci iz sredstev samoprispevka, kar bo znižalo prispevek posameznikov. Z deli širitve telefonije v Beltincih bodo začeli v začetku oktobra letos, končali pa naj bi v 100 dneh. Nova avtomatska telefonska centrala na beltinski pošti pa ima na voljo še 460 prostih priključkov.

F. Maučec

Človek in njegov konjiček

ZMAJI LETIJO V NEBO

Vse, kar je na nekem območju novo, vzbuja pozornost. Tako tudi Mirko Lebar iz Čentiba, sicer voznik motornih vozil, s svojimi poletji z motornim zmajem. Marsikdo se v strahu ozira v nebo, ki ga režejo velika krila Hazarda, kot se imenuje ta zmaj.

»Tega sva kupila jaz in Darko Štampar iz Lendave in sva torej njegova solastnika. Zanj sva odštela 13 tisoč mark v dinarski protivrednosti. Izdelali so ga v delavnici Bascarol v Ajdovščini.

Je dvosedežni in ima motor znamke Rotax 50 KS oziroma 500 kubikov. Na uro letenja porabi 8 litrov bencinske mešanice, ena polnitev rezervoarja z gorivom pa zadošča za 3-urni let.

Zmaj pa leti tudi z ugasnjenim motorjem. Tako lahko tudi pristane. Vzleti pa lahko le z delujočim motorjem,« mi je povedal navdušeni zmajar Mirko Lebar, ki se je za ta konjiček navdušil pred dobrima dvema letoma, ko so v Lendavi gostovali zmajarji iz sosednje Madžarske.

»Seveda sem si želel čimprej poleteti z lastnim zmajem. Tega sem naredil sam, le blago za kri-

la sem kupil. In seveda motor. Za pogon sem uporabil motor iz starega trabanta. Pozneje sem tega zmaya prodal in si z izkupičkom pomagal pri nakupu sedanjega. Moram pa še povedati, da nisem divji zmajar, saj sem opravil teoretični in praktični del izobraževanja pri Aeroklubu v Murski Soboti. Tam sem tudi član zmajarske sekcije. Z zmajem sem se doslej povzpel na višino dobrih tisoč metrov; najpogosteje letim v okolici Lendave, sodeloval pa sem tudi zunaj tega območja, na primer v Monostru. Uradno vzletno in pristajalno stezo imava s solastnikom Štamparjem na pašniku v Mostju, in sicer ob sobotah in nedeljah. Ker je zmaj dvosedežni, lahko vzajem s seboj na vožnjo sopotnika, ki za to plača majhen prispevek.«

Tako Mirko Lebar. Dodati je treba, da se še vedno marsikdo, ki vidi let, prime za glavo, saj se boji, da se bo vsak čas zrušil na tla. K sreči je takih čedalje manj, pa tako tudi v Mirkovi družini nihče ne »oporeka« več drznemu možu in očetu, saj se občasno zapeljejo tako žena kot hčerki. Je pa zmajarstvo kar drag konjiček, zato je moj sogovornik hvaležen Varstroju za manjšo gmotno podporo. Z zmajem pa bo treba tudi nekaj zaslužiti, drugače bo obubožal. Vključuje se v lendavska turistična prizadevanja. Je pa nekaj, na kar ne gre pozabiti: z zmajem se lahko kot sopotnik zapelje le tisti, ki nima strahu pred letenjem. Med temi žal ni podpisanega, zato je ta pogovor potekal na trdnih tleh. Morda še tole: Mirko bi rad pomagal vsem tistim, ki bi radi poleteli sami, zato bo verjetno organiziral tečaj za zmajarje. Menda lahko samostojno poletiš že po 5 do 10 urah letenja z inštruktorjem.

Š. Sobočan

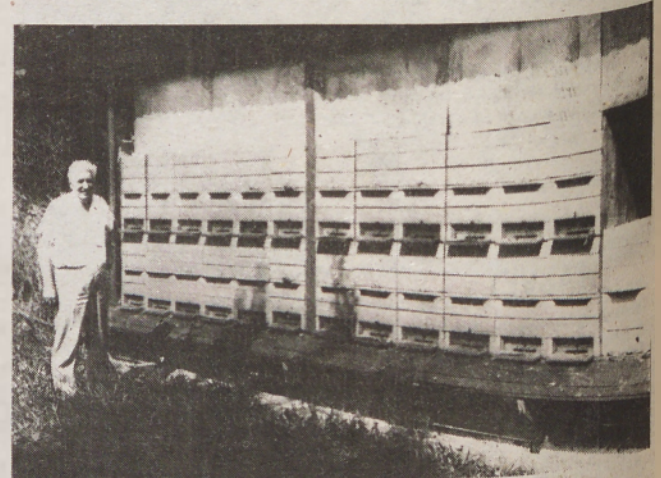
SREČANJE S KOLOMANOM MIHOLIČEM IZ MURSKE SOBOTE

Življenje s čebelami

Bil je še otrok, ko mu je oče naložil skrb za en panj — Svoječas je imel 72 panjev — Tudi vinogradnik

Usode ljudi so si bolj ali manj podobne: človek ustvarja tako koč iz nič, in če je priden, potem se z leti nekaj nabere. To velja tudi za Kolomana Miholiča, rojenega na Kobilju, saj je moral za veliko truda, ga, kar zdaj premore, garati sam. Seveda tudi do visokosolske trdne brazbe, ki si jo je pridobil s študijem ob delu.

Obiskali pa smo ga predvsem zaradi njegove ljubezni do čebel. Ni se namreč izneveril družinski tradiciji in on je zdaj že četrti rod Miholičev s Kobilja, ki imajo čebele.

Koloman Miholič pred svojim čebelnjakom v Rakičanu

Foto: S. S.

»Ko sem hodil v zadnji razred osemletke, mi je oče ukazal, da moram skrbeti za en panj. Rečeno — storjeno! Z leti sem uspel pridelati več panjev čebel in v najlepših letih življenja sem jih imel 72. Ramedem ko jih imam zdaj 32. Tokrat imam »vinjak« (čebelnjak) v Rakičanu, kjer sem v ta namen najel parcelo, sicer pa sem čebele večkrat selil. Čebelnjak sem imel postavljen v Crnskih mejah, na Vanečih Nemčavcih in Rakičanu. Od čebelarjenja sem imel tudi koristi, saj so bile občasno dobre letine. Delal sem tudi v čebelarstvu, kar sem dobil odlikovanje Zveze čebelarstva Slovenije, priznanje Antona Janše 3. stopnje.«

Koloman Miholič, ki se je po 42 letih delovne dobe pred osmimi leti upokojil, pa je tudi dober vinogradnik. Nasad na površini 50 arov je uredil na Janževem vrhu in v njem dosega rekordne pridelke: po treh letih več kot 3 litre vina. Pohvalil se je, da ima tudi kakovost, saj dobi vino na ocenjevanju v Kmetijskem zavodu v Mariboru vsakokrat več kot 16 točk, zato ga lahko uvrstimo med kakovostna vina.

»Prišel je čas, ko si bo treba malo odpočiti, saj sem nenehno gor in skrbel za družino. Žena namreč ni bila zaposlena in je skrbela za otroke. Srečen sem, ker so se vsi izsolali. Veseli me tudi, ker se nimajo za vinogradništvo, zato sem nasad »razdelil« na enake dele. Moram pa se pohvaliti, da je tisti del, za katerega skrbim jaz, še vedno najlepší.«

Težav s prodajo vina ni, zato je Koloman opustil misel na stečajničenje. Še vedno pa ima precej dela tudi s čebelami, ki so zdaj, kot rečeno, v Rakičanu. Zanje ni uspel navdušiti svojih otrok, ki so ob tradicijo nadaljeval vnuk.

S. Sobočan

Najstarejši cestar odhaja v pokoj

Naš sogovornik Lovren Kramberger, ki te dni praznuje 61 let, po več kot tridesetih letih z lopato s 1. septembrom odhaja v pokoj. Čeprav je Lovren delal od petnajstega leta, ni dosegel 40 let delovne dobe. Leta je izgubil predvsem zaradi malomarnosti našega poveljstva sistema, kajti dela v takratni zadrugi mu niso bila šteta. Kot pravijo danes, je zamudil rok, da bi mu lahko priznali tista leta. Delovna leta pa je izgubil tudi zaradi sodelovanja v mladinskih delovnih brigadah na progi Šamac—Sarajevo, na cesti bratstva in enotnosti Zagreb—Beograd, Negova—Benedikt, Leskovac—Niš—Skopje in Zupanja. Skupaj ima devet mesecev in pol brigadirskega dela. Kot nam je povedal, se je tu srečal z lopato, ki ga je spremljala vse do upokojitve.

Lovren izhaja iz številne družine, saj je bilo pri hiši 11 otrok. Kot otrok se je pri mlinu Ob Negovskem jezeru izučil za mlinarja. Nekaj let je delal v Benediktu pri mlinarju Slanku in na Tratah v državnem mlinu. Tudi ta leta se mu ne štejejo v pokojnino. Nekaj časa je delal v KK Radgo-

na kot traktorist, nato pa se je zaposlil kot cestar pri takratnem občinskem skladi v občini Gornja Radgona. Dolga leta je bil cestar na relaciji Negova—Ihova, kjer je vzdrževal makadamsko cesto. Razmetaval in razvažal je gramoz ter kopal jarke.

Z reorganizacijo cestne službe je prišel k novemu delodajalcu

— radgonski komunali in nato k Cestnemu podjetju Murska Sobota, kjer je dočkal zasluženo upokojitev.

Cestar Lovren ni znal sukati samo lopate. Bil je izvrsten zidar in tako opravljal tudi zahtevnejša dela, skratka, bil je sposoben prijeti za vsako delo, kot je ob slovesu povedal njegov delovodja.

In kaj bo delal naš najstarejši pomurski cestar? Ker živi ob reki Ščavnici in ima že od leta 1953 mlin, se bo zopet posvetil mlinarstvu. Ob lanskoletni regulaciji Ščavnice si je izbral vodo do mlinskega kolesa, ki še danes poganja mlinski kamen. Kot nam je povedal, bo imel sedaj več časa za svoj mlinarski hobi, kajti pravega mlinarstva ne misli več razvijati. K njemu prihajajo mnogi radovedneži, ki si želijo videti več kot sto let star mlinski kamen. Pozimi se bo posvetil pletenju košev iz šibja, poleti pa skušal popraviti kakšno slamnato streho, saj obvlada tudi to delo. S temi deli se ne nadeja obogatitve in upa, da ga nova davčna politika, ki se nam obeta, ne bo preganjala.

L. K.

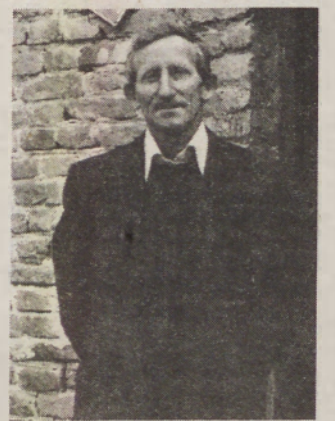
Cestar Lovren Kramberger, ki se je s svojo lopato kosal z lopato težkega bagerja.

Utrinek življenja

Žitkovski »krmar« Štefan Beko

Žitkovci so vasica ob meji, ki spada v krajevno skupnost Dobrovnik. Vas se v starih listinah omenja že leta 1562, ko so na nekdanje grofovске posesti prišli ljudje najprej kot podložniki, potem pa so tudi sami postali lastniki koščkov zemlje, potem ko so skrčili nekdanje gozdove. Žitkovci so še danes blizu gozda, ki jim daje svoje plodove in les za gradnjo in kurjavo. Toliko o starih listinah, nas pa je zanimalo, kaj so Žitkovci danes in kaj bodo nemara jutri.

Napotili smo se k Štefanu Beku, ki je poleg drugega tudi živa kronika razvoja vasi. Če ne bi bilo Štefana, pravijo vaščani, tudi Žitkovci ne bi bili to kar so danes. Mar je potrebna večja zahvala za njegov prispevek k razvoju vasi? Štefan je, lahko bi dejali, krmar razvoja vasi od osvoboditve do danes. Danes je sicer štafetno palico predal mlajšim, a še vedno rad pomaga kjer koli je potrebno, čeprav je zaposlen v komunalnem podjetju v Lendavi, kjer ima obilo dela zlasti pri urejanju mesta. Žitkovci so malo naselje, pravi Štefan, v njih živi le nekaj nad 150 duš. Vas je bila vedno nekako ob robu dogajanja, vse dokler sami nismo vzeli svoje usode v roke. Spoznali smo, da le s skupnimi napori lahko veliko storimo za skupno, našo korist. Najprej je bilo potrebno po vojni zgraditi gasilski dom, ki naj bi bil shajališče vseh tistih, ki so hoteli delati. Dom so zgradili. Štefan pa je bil dolga leta predsednik gasilskega društva, ki je še danes gonilna sila vseh akcij. Previdno je bilo potrebno krmariti razvoj vasi, da se ne bi zaleteli in delali nekaj, česar ne bi

Štefan Beko — začetnik vseh akcij po vojni. Pod njegovim vodstvom so zgradili gasilski dom, asfaltirali ceste, uredili marsikateri problem vasi; prihodnje leto jih čaka še telefonija in krmilo razvoja vasi bo predal drugemu, mlajšemu.

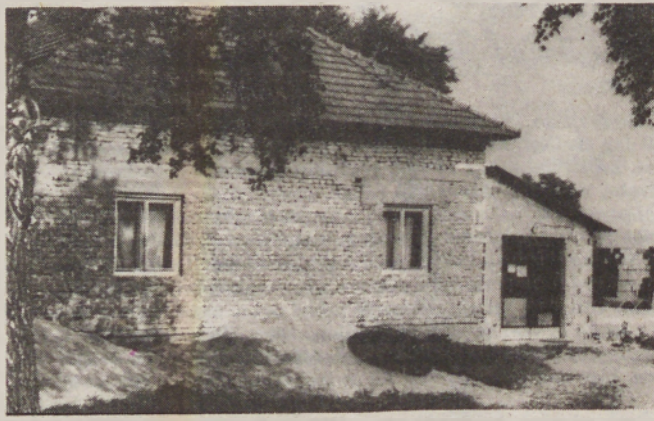
zmogli. Tako so asfaltirali vaške ulice, uredili vodovod, pozivili delovanje kulturnega društva, nekajkrat so prenovili stari gasilski dom. Vse te akcije so uspeli in v vseh je sodeloval

sleherni vaščan.

V šestdesetih letih tudi Žitkovci ne obšla takratna mrzlica, ko so mladi zapuščali vas in se zaposlovali v lendavskih in drugih delovnih organizacijah. Mladi so odšli, vse akcije pa so ostale na piečih starejših. Tudi Štefan bi se lahko preselil v Lendavo, pa tega ni storil, ostal je zvest svoji vasi do današnjih dni. Žitkovski ljudje so bili vedno napredni, po tem so znani v lendavski občini in to svojo naprednost so pokazali vselej na volitvah, ki so jih vedno končali prvi v občini. Tudi na letošnjih je bilo tako, le da so ostali malo zbegani od številnih obljub, ki pa se žal ne uresničujejo, oziroma se uresniču-

jejo prepočasno. Kljub težavam smo se spet odločili za novo akcijo, pravi Štefan. Zgraditi želimo večji vaško-gasilski dom, saj je stari postal pretesen. Mladi se počasi vračajo v svojo vas, življenje postaja živahnije, potrebe mladih pa večje. Skoraj ves material smo že dobili, kmalu pa bomo začeli graditi. V prihodnjem letu bodo v Žitkovcih uredili tudi telefonijo. Po vseh teh akcijah, pravi Štefan, postaja človek utrujen, krmilo bo potrebno predati drugemu, a mladih je, da poprimajo za delo in vodijo razvoj vasi v skupno zadovoljstvo vseh krajanov.

Jani D.

Stari gasilski dom je postal pretesen za potrebe današnjega časa. Še letos bodo ob njem zgradili novega, ki bo dal prostor vsem vaščanom, ne le gasilcem.

KAM NA IZLET

Stara Gora

Nekoč se je ta kraj imenoval Duh, danes Stara Gora. Če pa si v kratkem ne bo kaj premaknilo v skrbni za kraje na meji, bo naznanilo kraja čez čas le še njegov »duh«.

Kljub temu pa vas vabimo, da to naselje na vrhu rabe vzpetine (ki je bolj malo podobna gori) obiščete. Cerkev, ki je v sredini kraja, opazite kmalu zatem, ko se pripeljete po cesti od Vidma ob Staro gorsko in ptujsko občino). Na vrhu vzpetine zavijete desno in se peljete po ozki asfaltirani cesti med njivami in sadovnjaki. Pred hišami lahko še danes opazite stare, lesene vodnjake.

Stara gora se je pred II. svetovno vojno imenovala Sv. Duh na Stari Gori, ljudje pa so kraju rekli kar Duh. Tudi njihov zaščiten znak na grbu je bil sv. Duh, vendar so ga opustili, ker niso želeli, da bi se ljudje iz njihovega simbola norčevali.

Središče kraja je strnjeno okrog cerkve sv. Duha. Najprej vas bo verjetno presentilo nasprotje: na levi lep, nov gasilski dom, na desni pa osamel mogočna zgradba. To je namreč staro šolsko poslopje, ki so ga zgradili 1905. leta; pred leti so osnovno šolo na Stari Gori učenci li, učenci pa se vozijo v šolo v Videm ob Ščavnici.

Stara Gora v občini Gornja Radgona, ki meji na ptujsko, ljubljansko in tenarsko občino, je vredna obiska predvsem zaradi cerkve sv. Duha. Sezidali so jo med 1674 in 1697 letom, postikal pa je Jakob Brollo. Posebno lep je zvonik s čebulasto streho. Najbolj oprema je približno iz leta 1700.

V gozdu na severnem pobočju je še ohranjenih sedem starih gomil, po ustem izročilu pa naj bi mimo vasi pešala rimska cesta. Starejši ljudje pa se Duha spominjajo predvsem zaradi številnih sejmov.

Bernarda n. Pešič
Foto: Nataša Juhovc

Vendel Mukič Pisar, učitelj ... predvsem Slovenec

Prvi svetovni vojni, ko so v
anonimo ponovno »zakoličiti«
je slovensko Porabje ostalo
na madžarski strani. V vseh teh le-
tkah je bilo za Slovence veliko gren-
kotov, najhujše pa je bilo
gotovo po drugi svetovni voj-
ni, ko se je meja zaprla. V času in-
formatorja so jih imenovali »itoti-
ne pse«, mnoge so internirali v
Madžarske, nekateri pa
zbežali v tujino, tudi v Sloveni-
jo. To usodo so doživljali tudi prvi
učitelji v deželi ob Rabi.
Vendar se je nekoliko izboljšal po
druge svetovni smrti, saj so se odnosi
med Slovinci in Madžarsko ko-
normalizirali. Madžar-
je ponovno dovolila izo-
slavstvo slovenskih učiteljev. V
letu 1952/53 se je v Bu-
podalo pet porabskih
Med njimi je bil tudi
Mukič z Gornjega Senika.
ki vodi na Janezov
stari stara cimprana hiša. V
živ Vendel Mukič s svojim
likokrat se spomni do-
preteklosti. »Vedno sem
bolehen. Po sedmih letih,
jih preživel bolj v postelji
nogah, sem le nekako
a nisem bil več sposoben
delo. Poleg tega me je
navduševalo umsko, znan-
Tako sem razmišljal,
om učil za učitelja.«
poskus ni uspel. Ko je dal
1951 prošnjo na občinski svet
povabila na sprejemni iz-
ma je bila zadržala služba (bil je zapo-
pisar na občini). Tistih, ki

so bili že zaposleni, pa niso spreje-
mali v šole.
Vendla Mukiča je bolezen, pred-
vsem slabi živci, prisilila, da je pu-

Vendel Mukič z Gornjega Senika zaradi problemov z zdravjem in pa tudi ker mu niso dišala politična predavanja — ni končal pedagoške šole. Ostaja pa kritičen opazovalec življenja med Slovinci ob Rabi.

stil svojo službo. In leta 1952 so
prišli iz Budimpešte iskat ljudi za
pedagoško višjo šolo.
»Seveda sem ponudbo sprejel,
saj je bila moja želja, da bi postal
učitelj. V enem letu smo opravili
narodnostni strokovni maturitetni
tečaj. Pouk je potekal v madžar-
ščini, imeli pa smo tudi slovensko
slovnico. Naslednje leto septembra
svo nato prišli na višjo pedagoško
šolo, kjer je šolanje trajalo dve le-
ti. Vendar sam tega nisem končal.

Motila so me predvsem politična
predavanja. Zdaj tako ali tako vi-
dijo, da to, kar so govorili, ni bilo
v redu, jaz sem že takrat videl,
da tisto, kar so nas učili, ni bilo v
redu.«

Po izstopu iz šole se je vrnil do-
mov, kjer je domačim pomagal pri
lažjih fizičnih delih. Potem pa so
ga poklicali na radio v Budimpe-
šti, kjer je delovala slovenska sek-
cija. Povabilo je prišlo od Vlada
Petersiča, ki je bil profesor na pe-
dagoški šoli. Sicer pa so bili pri ra-
diu zaposleni predvsem Slovenci,
ki so v času informatorja prebežali
na Madžarsko. »Vendar tudi tu
nisem zdržal dolgo, le tri mesece,
saj je bil vpliv politike še večji kot
prej na pedagoški šoli.«

Vendel Mukič je svoje šolanje
končal s štirimesečnim tečajem za
pomožnega živinozdravnika, ki ga
je opravil v Budimpešti. Nato se je
vrnil domov, toda službe ni mogel
dobiti. Z različnih madžarskih dr-
žavnih posestev so mu odpisali, da
zanj nimajo dela. Potem mu je
zdravje začelo ponovno pešati. In
tako je ostal kar doma na Gor-
njem Seniku. Po smrti staršev živi-
ta zdaj z bratom sama. Vendel
Mukič je svoj del zemljišča dal za-
drugi in zdaj dobiva mesečno soci-
alno pomoč v vrednosti 3800 forin-
tov.

Vsi njegovi zdravstveni problemi
pa ga niso in ga tudi danes ne mo-
tijo, da ne bi bil kritičen opazova-
lec življenja v Porabju. Velikokrat
se nam oglašajo tudi v pismih in
mogoče je včasih še preveč kritičen
do sonarodnjakov v Porabju. Kdo
je kriv, da je Porabje vedno manj
slovensko? »Mnogo je krivec. Veli-
ko so krivi tudi starši. Moja ge-
neracija govori slovensko, tudi ti-
sti starši, ki imajo šoloobvezne
otroke, govorijo slovensko, ne
vem, zakaj tega ne vcepajo tudi
svojim otrokom.« Vendel Mukič si
kar sam odgovarja: »Naše ljud-
stvo je nekam zaspano. Porabsko
ljudstvo nima narodnostne zave-
sti, vseeno jim je, kaj so, le da
imajo delo in zaslužke. Seveda je
tudi to pomembno, toda brez ma-
ternega jezika ne gre. Ljudje po-
zabljajo na svoje slovenske korenine.
Prišli so iz slovenskega materine-
ga mleka, a se tega ne zavedajo in
ne iščejo svojih narodnostnih prav-
ic.«

Če se bo samo govorilo in govo-
rilo, nič pa se ne bo naredilo, bo
težko s prihodnostjo slovenstva v
Porabju. Vendel Mukič je optimist
le v primeru, če se odpre meja in
bodo ljudje našli delo v domačem
kraju. »Če bo več prireditev, stikov
z matično domovino, se bomo pri-
ključili slovenski kulturi in dvignili
svojo zavest.«

Silva Eöry

MRLIŠKA VEŽA V IŽAKOVCIH — V krajevni skupnosti letos lotili dveh zahtevnih nalog. Asfaltirali so 2,6 kilometra naših ulic. Gradijo pa tudi mrliško vežo, ki je že pod streho (posnetku). Po predračunski vrednosti bo mrliška veža stala 100.000 dinarjev, doslej so vložili 18.000 dinarjev. To so sredstva krajevskega samoprispevka.

Foto: F. Maučec

Kje in kaj žuli Lendavčane?

Kako (ne)čista je Lendava?

V tem in nekaj prihodnjih letih
bo Lendava slavila nekaj po-
membnih obletnic iz bogate
zgodovine. Lendava je dobila
mestne pravice že leta 1872.
Mesto se je hitro razvijalo in že
leta 1890 dobilo železnico.
1906. leta so zgradili kanalizaci-
jo in tlakovali cesto v istem letu
pa je bila zgrajena tudi tovarna
dežnikov, takrat edina v tem de-
lu Evrope. Mestni očetje, tako
piše v starih knjigah, so vedno

vode, to seveda povzroča
smrad. Sicer pa, zakaj bi Len-
dava zaostajala za M. Soboto in
G. Radgono, kjer takšno pridobi-
telev človeške neumnosti že
imajo. Čistilna naprava je bila v
načrtih stare vlade, pa tudi se-
danje. Le kdaj bodo ti načrti
uresničeni? Tudi s kakovostjo
vode, ki jo pijejo Lendavčani, ni-
so zadovoljni, v tem času je
močno klorirana voda prej za
umivanje kot za pitje. Ta čas je

Kdaj bo urejena Kolodvorska ulica?

Kolodvorska ulica je vpadni-
ca v mesto in obenem tudi naj-
bolj nevarna za promet. Niso
urejeni pločniki in če vemo, da
toda vsaki dan na delo v indu-
strijsko cono hodi nekaj tisoč
ljudi, je razumljiva skrb krajevne
skupnosti, da bi pločnike čim
prej uredili. Vse se suče okoli
denarja, svoj prispevek bi mo-
rala dati republika, pa ga ni, kra-
jevna skupnost pa ni dolžna
urejevati objektov na magistral-
ni cesti.

Staro mestno jedro obnovljeno

Še pred petimi leti so bila
pročelja hiš ob glavni ulici, ki
pelje skozi mesto, prava sramo-
ta. Ormet je odpadal, stare hiše,
ki so nekoč krasile mesto in so
zapisane v zgodovini mesta, so
propadale. Potem se je vendar-
le nekaj premaknilo. Krajevna
skupnost je z drugimi dejavniki
začela akcijo za obnovo pročelij
in če so v Lendavi kaj koristne-
ga storili, je to obnova starega
mestnega jedra, ki danes spet
krasi mesto.

Komunalno podjetje, ki skrbi
za čistočo mesta in zelenice,
svoje delo dobro opravlja, kra-
jevna skupnost je zadovoljna z
njihovimi storitvami, vendar pa
bodo za ureditev mesta morali
poskrbeti tudi prebivalci, če jim
seveda ni vseeno, v kakšnem
okolju živijo.
Jani D.

Takole zgleda največja ekološka sramota Lendave. Stari Kobiljanski potok, ki je tekkel ob robu mesta, je postal odlagališče fekalij.

budno skrbeli za čistočo, tako
da je Lendava veljala nekoč za
čisto mesto. Kaj pa danes?

najboljša še vedno tista, ki pri-
teče iz dveh izvirov izpod len-
davske goric ob Kranjčevi ulici.

V pogovoru s tajnikom kraje-
vne skupnosti Sandijem Stan-
kovičem smo izvedeli, kaj in kje
žuli prebivalce mesta, oziroma
kako čista je Lendava danes.
Mesto je v celoti čisto, a bilo bi
lahko še bolj. Še vedno so divja
odlagališča smeti, denimo za
žago in v industrijski coni blizu
Leka. Ob trgovinah so posta-
vljeni zabojniki za steklo, a je
steklo razmetano poleg njih.
Zabojnikov za smeti ni v Zupan-
čičevi, kjer stanuje v blokih ne-
kaj sto ljudi. Čistoča je seveda
tudi vprašanje kulture sleherne-
ga občana, le pa nekateri v me-
stu očitno še nimajo.

Iz Kobiljanskega potoka napravili smradišče

Iz omenjenega potoka so
uspeli »strokovnjaki« napraviti
mestno odlagališče fekalij. Ko-
lektorji so zakopani pod zemljo
po strugi potoka, fekalije pa te-
čejo nad njim, ker ni pretoka

Glavna ulica v Lendavi je bila nekoč ponos mesta. Dolga leta je bila zapuščenca, zlasti pročelja starih hiš. V zadnjih petih letih so pročelja ponovno urejena, ulica pa je dobila prejšnjo podobo.

Po nedolžnem v kočevskem taborišču

Dva meseca smo ženske zasipavale jamo s pobitimi žrtvami po vojni in jo na koncu zalile z beto-

... je od časa, ko je Zalika
vstala grozote v žen-
skih taborišču v kočevskih goz-
dovih, preteklo 40 let, ima celot-
no življenje zapisano v spomi-
ni. Neverjetno natančnostjo
opisala svojo življenjsko
pot od rojstva do danes, ko
je stara 69 let.
Zalika je burnega življenja.
Leta 1913 se je rodila v
pri Vidmu ob Sčavnici.
Rojstvo je bilo nezažeto
in oče z osmimi mese-
ci, ker je bil ra-
mo rodile same
ga gnojilcu sta jo po-
genoveca in Antonija
Tam je ostala
leta starosti, nato pa
v vandrila od ene
kjer so jo pač
Pravega doma ni
več. Dom si je ustva-
svojin možem Jo-
in Ljubljani. Pred tem je
pila iz Stare
ga že leta 1941
Se danes nima doka-
smrti.
Zalika Čizmar, roje-
imelo mnogo tem-
iz časov, ko je morala po
zapor, nato pa v ta-
ko kočevskih gozdov.
in do aretacije do iz-
pustila globoke ra-
Prav zato je želela, da
prijemljiv zvejo tudi
primanjkovalo veli-
zlasti pisarniškega,
Zalika bratna, učila
za kabanico, hodila je v

gimnazijo, šolanje pa je prekinila
zaradi vojne, je zlahka našla delo
kot blagajničarka v domu JLA v
Ljubljani. Toda tu so jo nadlego-
vali ruski oficirji, ki niso imeli
milosti do mladih deklet, zato se
je zaposlila kot glavna blagajni-
čarka pri Slovenijaavtu. Zgodilo
pa se je, da jo je nadlegoval tedi-
ni direktor Slovenijaavta Milan
Spicar, ki je bil poročen s Stribi-
njo. Ker se mu ni vdala, ji je pri-
pravil pot za aretacijo.

Ker takrat Zalika ni bila poro-
čena, je imela veliko časa, zato je
rada brala zgodovinske knjige.
Za politiko se ni zanimala. To je
opazila njena sodelavka in ji
podtaknila knjigo Main Kampf.
Rekla ji je, da ji proda dobro
zgodovinsko knjigo za 150 dinar-
jev. Lepo zavito knjigo je Zalika
plačala in odložila v predal. De-
lo pri blagajni ji ni dopuščalo, da
bi jo lahko brala. Sele ko je
odprla paket, je ugotovila, da je
kupila mačka v žaklju, saj je ni
mogla brati, ker ni znala toliko
nemščine. Niti zavedala se ni, da
bi lahko bila ta knjiga tista, ki jo
je spravila v zapor. Danes je pre-
pričana, da je bila to vnaprej pri-
pravljena kulisa za njeno aretacijo.

Ni minilo dolgo in Zalika je
bila 4. maja 1949 aretirana; takoj
po prihodu na delo. Aretirali so
jo v prisotnosti direktorja Milana
Spicerja in jo odvedli v Po-
števtovo ulico, kjer so bili glavni
ljubljanjski zapori. Tedaj ji ni pri-
šlo na um, zakaj je aretirana. O-
tem je imela dovolj časa za pre-
mišljanje — devet mesecev bi-
vanja v zaporu na Povšetovi, v
kočevskem taborišču in končno v
Skofji Loki.

Na Povšetovi so jo zaprli v so-
bo, kjer je bilo dosti žensk. Ka-
kor kamen je obstala med temi
zapornicami. Bleda in prestraše-
na je zrla v množico žensk, ki so
jo nemo gledale. K njej je stopila
starejša zapornica in ji ponudila
košček stadorja in kozarec vo-
de, da bi si malo opomogla od
strahu, ki ga je doživljala ob are-
taciji. Kot je pozneje spoznala, je
bila to znana odvetnica Ljuba
Prener, ki je bila zaprta zato, ker
je oklufotala sodnika, saj je po

njenem mnenju izrekel napačno
sodbo.

Že čez štirinajst dni so vseh
osemsto žensk v trdi temi odpe-
ljali s tovornjaki na železniško
postajo v Ljubljano in nato v ži-
vinskih vagonih v Kočevje, za-
tam pa s kamioni do taborišča
sredi kočevskih gozdov. Kot se
spominja, je bilo taborišče ob
cerkvi, ki takrat ni imela več zv-
onika. V cerkvi so kuhali, spali pa
je v drugih poslopih. Cerkev je
bila že prazna, ostal je le križ, ki
ga je razsekala neka hrvaško go-

voreča paznica in ga skurila pod
kotlom, v katerem so kuhali čor-
bo za jetnice. »Tu smo jetnice,
taboriščnice, hodile dežat v kam-
nolom. Dva meseca pa smo zasi-
pavale jamo z mrlji. Najprej
smo v jamo nosile sodo, nato ži-
vo apno in končno smo jo zasi-
pavale s kamenjem, ki smo ga
nosile na »tragah«. Ko je bila ja-
ma polna, smo jo zalili z beto-
nom — to so opravili moški ta-
boriščniki, ki so jih vsak dan vo-
zili na to gradbišče. Delo pri za-
sipu jame je trajalo dva meseca.
Preden smo jo zaprli, se je iz ja-
me širil neznošen smrad, kar je
kazalo, da je bilo v jami ogrom-
no žrtev. Pogled v jamo, kjer smo
videli le kosti, zlasti so bile vidne
lobanje, je bil grozen. Režim v
taborišču je bil grozen. Ob borni
hrani kruha ni bilo nikoli in po-
manjkanju vode, smo morale
ženske trdo delati in prenašati
ponižanje, ki ga ne bi prenesla
niti živina.«

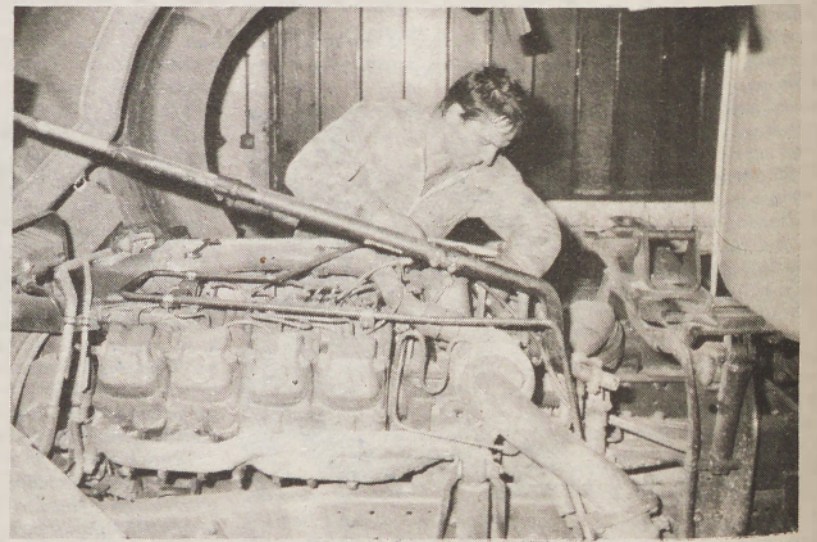
Po šestih mesecih je bila celot-
na skupina žensk premeščena v
Skofjo Loko. Tam je bilo že ne-
koliko boljše, dobile so malo
boljšo hrano. Toda po naključju
jo je rešila njena mati. Bila je hu-
do bolna in napisala je prošnjo
za njeno izpustitev. Toda tudi po
izpustitvi je čutila posledice za-
pora, saj ni mogla dobiti službe.
Ob pomoči Ljube Prener sta leta
1957 dobila z možem — poročila
se je leta 1953 — potni list in vi-
zum za Avstrijo, od koder sta se
preselila v New Jersey v ZDA in
končno zaživela svobodno življe-
nje. Leta 1986 se je vrnila v svoj
rojstni kraj oziroma v Radgono,
kjer si je postavila lastni dom.
Tukaj živi z možem kot ameri-
ška upokojenca in obujata spo-
minca na težka povojna leta, kajti
tudi mož je bil po nedolžnem
dve leti v zaporu. (lk)

Popotnica štokrljam

KO POTEMNI NEBO ...

Naj bo tako naslovljena popotnica simbolu življenja, štokrljam ali štrkom, ki se te dni že odpravljajo čez ekvator. Na priloženi karti sta le-
po vidna dva selitvena tokova: zahodnoevropski (čez Španijo in Gibraltar v Afriko — najtežavnejša je pot čez Saharo) in vzhodnoevropski, po katerem potujejo naše, pomurske štokrlje (čez Balkanski polotok in morskoozino pri Bosporju ter preko azijskega dela Turčije in Rdečega morja spet v južno Afriko). Še število: leta 1965 je bilo na Slovenskem še 168 štokrljinih gnezd oz. gnezdečih parov, leta 1984 pa samo 145. Koliko jih je v letu 1990 moremo samo ugibati. Kakorkoli že, srečno pot voščimo in seveda prihodnje leto vrnitev na pomursko selitveno postajo.
B. Ž.

**CENJENE STRANKE OBVEŠČAMO, DA
KAKOVOSTNO POPRAVLJAMO VSE VRSTE
MOTORNH VOZIL VSAK DAN RAZEN
NEDELJE OD**

7. do 15. ure

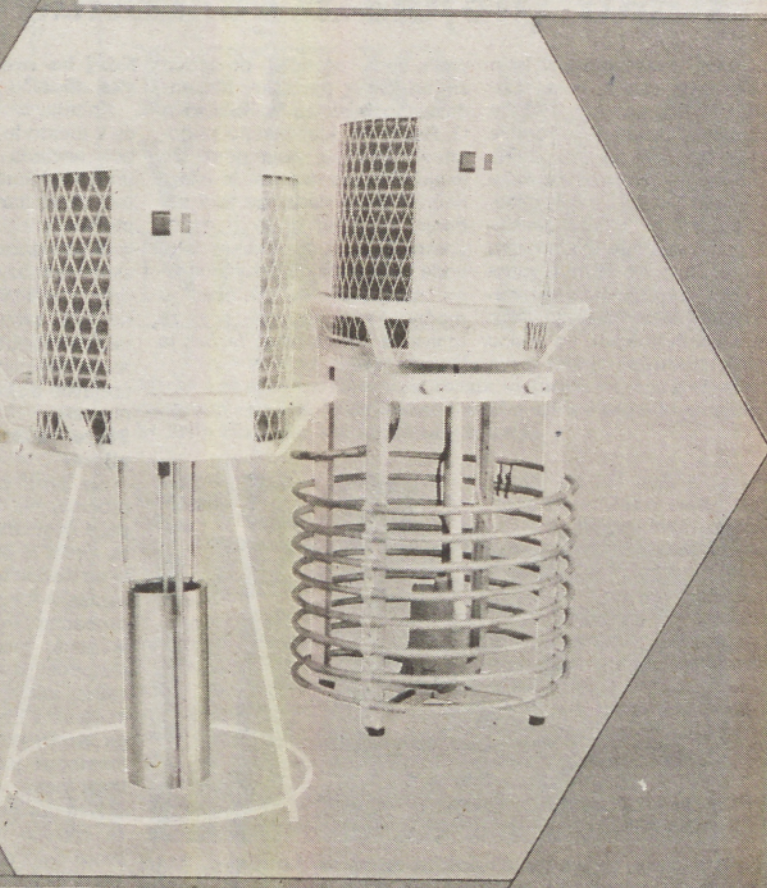
POSEBEJ SE PRIPOROČAMO S STORITVAMI:

- optična nastavitve koles,
- vulkaniziranje,
- avtoelektrika,
- avtokleparstvo,
- pranje vozil,
- kovaštvo,
- servisiranje, vzdrževanje in obnova motorjev in vozil kmetijske mehanizacije,
- popravila in preiskovanje tlačilk visotnega pritiska

**OpravljamO tehnične preglede motornih
vozil vsak torek in četrtek v tednu od 7.00
do 15.00.**

64220 Skofja Loka
Kidričeva 66

telefon (064) 632 451 telex 34519
telefax (0) 64 632-881 telegram elteha Skofja Loka

**Hladilnik mleka
HM 1+1, HM 2+2**

Za proizvodnjo kvalitetnega mleka je nujno potrebna hitra ohladitev mleka takoj po molži. S hitrim ohlajevanjem preprečimo razvijanje bakterij, ki se zlasti hitro razvijajo pri temperaturah nad +12°C.

Mleko moramo ohladiti v čim krajšem času, od temperature namoženega mleka +35°C, na temperaturo +12°C, nato pa ga ohladimo še naprej do +5°C.

Lth vam predstavlja dva hladilnika mleka HM 1+1 in HM 2+2. Grajena sta kot kompaktni enoti, kjer so vsi deli med seboj togo povezani.

Pri hladilniku mleka HM 1+1 hladimo mleko direktno v 40 litrskih vrčih za mleko.

Pri hladilniku mleka HM 2+2 hladimo vodo v bazenu, notranjih dimenzij 1100 x 800 x 550 mm. Bazeni mora biti izoliran z najmanj 50 mm plute. Mleko potem hladimo s to ohlajeno vodo in to tako, da dva štirideset litrska vrča potopimo v bazen z mrzlo vodo, v vrča postavimo rotacijska hladilnika, katera poganjamo z mrzlo vodo iz bazena, tako da hladilnik sloni na vratu vrča za mleko, rotacijska hladilna cev pa sega v mleko in ga hladi.

Proti navadi je bila Šarolta prej nared kakor on. Ko si je oblekel površnik, je bila že na dvorišču in je hitela za uporniki, ki so drug za drugim odhajali skozi lesa.

Optal si je nahrbtnik, objel in poljubil Klara, poslušal njene poslovinne besede, pomešane z jokom, in v naglici pozabil, da bi se poslovil od Igorja in Kurta. Šele pri lesi, ko je gledal za borci, ki so hoteli čez travnik proti gozdu, se ju je spomnil.

«Fantka spita, zato se od njuj ne bom mogel posloviti tako, kot si želim. K njima pa le moram. Toliko da ju poljubim in pobožam. Na življenjsko nevarno pot odhajam. Bog ve, če ju bom sploh še kdaj v življenju videl,» je premišljal in kar naprej gledal za borci, ki so šli v gosjem redu in se prav tedaj usmerili v gozd. Na dvorišču, v senci mogočnega oreha in pri luninem svitu je z lahkoto razlikoval posamezne postavke, ki so metale dolge pošastne sence na breze, dokler druga za drugo niso izginile v gozdu.

Obrnil se je in pohitel nazaj v hišo. Na podstenju se je skoraj zaletel v Klara.

«Vedela sem, da se boš vrnil. Zato te nisem pospremila. Od otrok se nisi poslovil,» je rekla z lahkim očitkom.

«Veš, da ne bi mogel oditi, ne da bi še prej pogledal k njima,» je rekel in stopil mimo nje v hišo.

Prav potihoma je odprl vrata v spalnico in se po prstih približal njunima posteljami. Fantka sta mirno spala. Kurti je ob njegovem vstopu v sobo globoko zavzdihnil.

«Zagotovo se mu kaj lepega sanja. V vsakdanjem življenju pa ni tako lepo kot v sanjah,» si je rekel v mislih.

«Nesrečno dete! Sirota boš, sirota brez očeta,» je zašeptal komaj slišno. V oči so mu navrele solze. Ena je kapnila Kurtu na lice in se v pramenu luči, ki je padala iz dnevne sobe skozi odprta vrata, bleščala kot dragulj. Ves žalosten se je sklonil na sinčka, ga ljubeče rahlo pobožal in poljubil, svojo solzo pa kot zadnji spomin nanj pustil na njegovem licu.

Nekaj časa je gledal Igorja. Ko je tudi njega pobožal in poljubil se je umaknil prav potihoma in zaprl za seboj vrata.

Klara je še vedno stala na podstenju.

«Tale nahrbtnik boš vzel s seboj. Borci so ga v naglici pozabili pod Šaroltinim oknom.»

Z desnico je pobral nahrbtnik, levico pa položil Klari okrog pasu in jo potegnil k sebi.

«Pokonci glavo, Valentin! Mož bodi, kot si bil v jugoslovanski vojski in v delovni brigadi ob Blatnem jezeru, kjer brez tebe niso zmogli, pa bo vse v redu! Vem, da me ne boš razočaral, zato te tem lažje pustim od sebe. Samo da ne bi zbolel. Tvoj revmatizem me skrbi.»

Zadnje čase ga je posebno hudo trgalo v sklepih. Krivo je bilo predvsem jesensko deževje, deloma pa tudi misel na partizansčino, česar pa si ni upal priznati.

«Če bo prehudo, se pač vrneš. Nad klavnico se boš skrtil. Tam te nikdar ne bodo našli. Do konca vojne boš imel mir, jaz pa ti bom skrivaj prinašala hrano,» je rekla, se stegnila na prste in ga v slovo poljubila.

«Nad klavnico!? Odličan prostor za skrivališče. Škoda, da se ga nisva že prej spomnila. Doma bi ostal in imel mir. Zdaj je seveda prepozno,» je rekel in si želel, da bi ga Klara povabila, naj ostane doma. Pri priči bi jo ubogal, odložil nahrbtnik, se razpravil in lege. Zjutraj bi s Klaro pripravila skrivališče. Nad klavnico bi potem v miru počakal na konec vojne. Klara pa je rekla:

«Šarolta ti bo stala ob strani in tudi zdravniki bodo skrbeli za tvoje zdravje. Ne vem, če ti je Šarolta povedala, da je dr. Vučnik odšel v hribe. Kmalu za ireno ga je zmanjkalo. Počasí bo v hribih več zdravnikov kot doma. Srečno hodi, moj dragi! Ljubim te. Vsak dan, bom čakala nate.»

Jezilo ga je, zakaj mu skrivališča nad klavnico ni bila že poprej omenila, ko je bil čas, ne pa zadnje minuto, ko odhaja k partizanom. Nejevoljen se je sklonil k njej, jo poljubil na usta in se pognal skozi lesa.

V upanju, da ga Klara pokliče nazaj, se je onstran sadovnjaka okrenil in ji pomahal, čeprav je ni videl, kajti Klara je stala v senci pod orehom. Ker je njen klic izostal, je porinil levi palec pod jermen pri svojem nahrbtniku, nahrbtnik, ki so ga bili partizani pozabili vzeti s seboj, pa je v mesečini lesketala rosa. V domnevi, da ga borci čakajo prav tam, kjer jih je bil videl stopiti v gozd, se je pognal proti brezam. Ko pa je pritekel do gozda, oni ga pa niso poklicali, je neodločno obstal in preudarjal, kaj naj ukrene, da jih ne zgreši.

Tedaj se je pred njim v gozdu oglašil čuk. «Smrt bo v družini,» se je zdrznil. «Mene ali Šarolto bo vzelo — ali celo oba. V hribih je nevarno in ču je nočaj posebno glasen,» je mislil s tesnobo v srcu. Če ne bi bilo Šarolte med uporniki, bi v svoji malodušnosti hostništvo brez vsakršnega obotavljanja obesil na klin in se vrnil domov.

Besen na čuka se je pognal v smeri, odkoder se je ta oglašal, z namenom, da ga prežene. Nepridiprav ga je vznemirjal že od ranega poletja. Zdaj se mu je ponudila priložnost, da z njim obračuna. Ko pa je pritekel do gostega grmovja, kjer naj bi bil smrt označujoči ponočnjak, je ta utinil, izza grmovja pa so stopili uporniki.

«Ste slišali čuka?» je vprašal, ne da bi vedel, zakaj so se borci zasmeli.

21

«Jaz sem čukal, tovariš, da te opozorim na nas, sicer bi nas še zgrešil. Čuka sem oponašal zaradi murinskih orožnikov, ki so zadnje čase posebno čuječi,» je povedal eden izmed borcev.

«Tale nahrbtnik ste pozabili pri nas,» je rekel in ga postavil na tla.

«Moj nahrbtnik!» je kričnil Grbač. «Kdo ga je nesel zadnji?»

«Jaz, tovariš politkomisar!» se je javil eden izmed partizanov, čigar glas se mu je zdel znan. «Prav do Glattsteinovih sem ga nesel, kot smo se bili zmenili. Mislim sem, da mi ga naprej ne bo treba nesti in da ga bo pobral drug tovariš.»

«Ga bom pa jaz nesel, ker sem najmanj otovorjen,» se je javil nekdo prostovoljno.

«Nahrtnik mi varujte kot svoje življenje! Gorje tistemu, ki ga izgubi! Zdaj pa hitro na pot!»

Po gozdu, med bukvami, gabri in grmovjem so le s težavo napredovali. Zaradi razritega terena se je Glattstein, nevajen hoje po gozdovih, kar naprej spotikal ob korenine in kamne. Dvakrat je stopil v kotanjo in v njej klecnil, enkrat pa se je s takšno silo zaletel z glavo v krivčast gaber, da je videl zvezde.

Resnične zvezde je zopet videl, ko so stopili iz gozda na prostrano senožet, ki jo je obilava jarka mesečina.

«Pred tremi leti sva skupaj bežala iz vojske, zdaj beživa nazaj vanjo,» ga je nagovoril eden izmed tovarišev in stopil vstran.

«Glej! Glej! Tovariš Lončar! Kdo bi vas pričakoval tukaj. Glas, ki sem ga slišal v gozdu in mi je bil tako znan, je bil torej vaš. Kdo pa so drugi tovariši? Navsezadnje bo še več znancev med nami.»

«Tovariš, ki nese Grbačev nahrtnik, je Vanek, mlad Amedejev fant, ki je pobegnil iz madžarske vojske, ko so ga hoteli poslati na rusko bojišče. Za nami poleg Grbača je učitelj Rudnik, znan nacionalist, ki ga Madžari že od prvega dneva nadlegujejo in so ga že dvakrat internirali. Njegovo partizansko ime je Viktor. Hrust spomni, da, ki govori srbsko, je bivši jugoslovanski orožnik in naš komandir, tovariš Branko. Po razsulu Jugoslavije je pobegnil domov v Črno goro. Davi se je vrnil po svojo zaročenko, ki z njim vrnil ostaja na osvobodeno ozemlje.»

«Ali je komandirjeva zaročenka murinčanka?»

«Turopoljčanka je. Lepoševa Desanka, šivilja po poklicu. Vrnjetno jo poznate.»

«Na videz jo poznam. Zelo lepo dekle je.»

«Lepotica. Tovariš Branko je že vedel, zakaj je prišel tako daleč. Kdo med nami ima glavno besedo, ste sami uganili. Tovarišice Dane vam pa ne bom predstavljal, ker jo itak poznate.»

«Dane pa ne poznam.»

«Svoje lastne hčere da ne bi poznali?» se je zasmel Lončar.

«Dana je njeno partizansko ime.»

«Tega nisem vedel.»

«V partizanih ima vsakdo drugo ime. Zaradi konspiracije. Ime si vsak izbere sam. Meni je ime Peter. Ali ga vi še nimate?»

«Nimam ga. Kaj če bi bil Benjamin? Moj oče je bil Benjamin.»

«Kje pa imate puško?»

«Še tega bi mi bilo treba, da bi nosil puško s seboj. Je že hrbtnik več kot dovolj težak. Puško si bom priskrbel kar v hosti. Pravega Nemca, ki mi pride pred oči, bom enostavno stisnil za gotovega in ga razorožil. Nemško orožje je bolj zanesljivo kot našo. Čisto in naoljeno je. Ne odpove zlepa. Ne kot jugoslovanske Avtomatke, ki so tri leta zakopane rjavale v zemlji in čakale na boj.»

«S čim ga boste pa razorožili? Da ne zopet z gotužem kot na cvetno nedeljo?»

«To so bili še časi. Kuhar sem bil. Za kuharja in za voznika bi bil lahko tudi v partizanih, ali ne? Hrano bi vam vozil na bojišče.»

«In pošto bi nam prinašali,» se je zasmel Lončar, potem pa dodal resno: «V hosti se mora vsak borec sam priskrbeti hrano.»

Ko je Glattstein to slišal, so se mu povsili brki. «Oblači se,» je pokazal z roko proti jugu, kjer so se dvigali temni oblaki.

Oblaki so kmalu segli čez polovico neba, se združevali in so pet trgal in zakrili luno. Ta je še nekajkrat pokukala izza njih, potem pa se za stalno zakopala v gostih kopah.

«Vreme nam je na roko. V mesečini ne bi bilo varno predati Mure.»

«Samo da nama ne bo zopet treba plezati čez tisti most.»

«Neki mlinar nas bo s čolnom spravil čez.»

«Mlinar!? Z mlinarji imam slabe izkušnje. Preveč so udarjeni na denar.»

(nadaljevanje prihodnjega)

SNL

3	3	0	0	9	3
3	2	1	0	6	1
3	2	0	1	9	4
3	1	2	0	6	1
3	1	2	0	2	1
3	2	0	1	5	5
3	1	1	1	6	4
3	1	1	1	3	4
3	1	1	1	3	3
3	1	1	1	2	3
3	1	1	1	3	3
3	1	1	1	3	3
3	0	2	2	3	2
3	0	2	3	4	2
3	0	1	2	3	7
3	0	1	2	1	5
3	0	0	3	1	10

SNL

Samo točka za Muro

V tretjem kolu tekmovanja v slovenski nogometni ligi sta pomurska ligaša iztržila le točko. Soboška Mura je pred okrog 400 gledalci igrala z Vozili iz Nove Gorice 0:0. Sobočani so imeli sicer nekoliko več od igre, vendar pa se je zopet pokazala neučinkovitost napadalcev. Res pa je tudi, da je gostitelj oškodoval sodnik Klinc iz Vidma pri Ptuju, ki bi moral dosoditi vsaj eno enajstmetrovko. Mura je igrala v postavi: Černjavič, Papič (Berendijaš), Casar, Milošević, Karoš, Gašević, Lopert, Bencak, Lesjak, Vour, Telebar (Abakumov). Lendavska Nafta pa je gostovala v Ljubljani in izgubila tekmo s Slovanom 0:3. Naftarji so imeli smolo, saj so si kar dvakrat poslali žogo v lastno mrežo. Tekmo je pred okrog 350 gledalci sodil Durmič iz Koprca. Nafta je igrala v postavi: Palatinuš, Sabjan, Pintarič, David, Zalg, Novak, Car, Kopinja (Drvarič), Dovečer, Ratajč (Graj). V naslednjem kolu igra Mura zopet doma z ljubljansko Svobodo, Nafta pa gostuje v Novi Gorici.

MILOŠEVIĆ (Mura) — tokrat najbolj opazen v moštvu

ONL — VZHOD

Visoka zmaga Turnišča

V tretjem kolu prvenstva v območni slovenski nogometni ligi vzhod so nogometaši Turnišča gostili Svobodo iz Brežic in visoko zmagali s 6:0. Ta pa bi lahko bila še izdatnejša, saj so bili gostitelji premočan nasprotnik za Brežičane. Strelci za Turnišče: Markoja ml. in Ropoša po 2 ter Pucko in N. Koveš (enajstmetrovka) po enega. Pred okrog 400 gledalci je sodil Kolarič iz Kidričevega. Turnišče je igralo v postavi: Zver, Mujdrica, Pucko ml. (G. Koveš), Markoja st., D. Lebar, Dominko (Ropoša), Rous (Horvat), Pucko, st., Markoja ml., in V. Lebar. Nogometaši Beltinke pa so gostovali v Mariboru in se v derbi tekmi kandidatov za najvišje mesto pomerili z Železničarjem. Uspešnejši so bili gostitelji in zmagali z 2:1. Gol za Beltinko je dosegel Mertük iz enajstmetrovke. Beltinčani so igrali dobro in si ustvarili številne priložnosti za gol, a jih žal niso izkoristili. Beltinka je igrala v postavi: Marič (Maučec), J. Žver, Jona (Kolarič), Mertük, Jančar, Baša, Voroš, Forjan, Hartman, Kreslin, M. Zver (Dogar). V naslednjem kolu igra Beltinka doma z Dravinjo iz Slovenskih Konjic, Turnišče pa v Rušah s Pohorjem.

MARKOJA ml. (Turnišče) — strelac dveh golov.

NAMIZNI TENIS

Benkovič v prvi skupini

Na republiškem kvalifikacijskem turnirju za člane, ki je bil v Murski Soboti, je sodelovalo pet Pomurcev, vendar so manjkali številni, in sicer Kuzma, ki se je komaj vrnil iz vojske, Ori ter Fridrih, ki sta na maturitetnem potovanju, in Rihtarič, ki ima poškodovano roko, vendar nekateri lahko upajo, da jih bo republiški kapetan poklical na sklepni TOP turnir v drugo skupino. Od Pomurcev je izpolnil pričakovanja le Benkovič, ki se je uvrstil v prvo skupino, poleg Ungerja ter Benka, ki sta bila oproščena igranja kvalifikacijskega turnirja. Od drugih pa se nobeden ni uvrstil niti v drugo skupino.

Benkovič je v skupini A opravičil vlogo favorita ter z rezultatom 6:0 zanesljivo osvojil prvo mesto. V skupini B je Sapač z 1:5 osvojil šesto mesto, v skupini C Zitek s 3:4 prav tako šesto mesto, in v skupini D Kus s 3:3 četrto ter Županek z 0:6 sedmo mesto. Treba je povedati, da je bil turnir v štirih enakovrednih skupinah in le prva trojica se je uvrstila na sklepni TOP turnir.

V soboto in nedeljo bo v Soboti tradicionalno, letos že 21. odprto pionirsko prvenstvo Murske Sobotice. Zbralo bo prek 120 igralcev iz BiH, Hrvaške in Slovenije in Pomurci leto pričakujejo nekoliko boljše rezultate od lanskih.

M. U.

KONJSKE DIRKE

Zmaga Fir Lyndija

Na Brdu pri Kranju je bila deseta jubilejna kasaška prireditve za osrednjo dirko za pokal maršala Tita, kjer pa ljubomski kasači niso imeli predstavnika. Izkazali pa so se v nekaterih drugih dirkah. Tako je med dveletniki zmagal Fir Lyndi (Mirko Šonaja) s kilometrskim časom 1:32,8. V dirki za 3- do 12-letne kasače s časom 1:24,6 in slabše je Ford Lyndi (Mirko Hanžekovič) zasedel drugo mesto s kilometrskim časom 1:26,2 na 1600 metrov. V dirki za kasače s časom 1:23,1 in slabše pa je na 2100 m dolgi progi Fru-Fru (Banko Slana) zasedel tretje mesto s kilometrskim časom 1:24,5.

ROKOMET

Bakovčani se pripravljajo

Rokometaši Pomurke Bakovec se že nekaj časa intenzivno pripravljajo za novo tekmovalno sezono v prvi republiški ligi. Vadijo petkrat tedensko. Doslej so odigrali nekaj prijateljskih tekem. Izidi — Bakovci:Zrinski 31:22, Bakovci:Monošter 39:16, Bakovci:Ivančica 30:22, Bakovci:Velika Nedelja 28:20 in Velika Nedelja:Bakovci 21:28. Od 6. do 9. septembra pa bodo na skupnih pripravah v Slovenj Gradcu, kjer bodo odigrali prijateljske tekme s Soštanjem, Slovenj Gradcem in Fužinarjem. Do pričetka prvenstva — 22. septembra pa bodo odigrali še prijateljske tekme z Ivančico, Dravo, Radgono in Ormožem.

Invalidski šport

Tradicionalno srečanje

V Murski Soboti je bilo tradicionalno športno srečanje članov Društva za rekreacijo in šport invalidov Murska Sobotica in Vasakarata iz Sambotela na Madžarskem. Pomerili so se v kegljanju, pikadu, namiznem tenisu in šahu. Uspešnejši so bili gostitelji — zmagali so v pikadu in kegljanju, gostje so zmagali v šahu, namiznoteniško srečanje pa se je končalo neodločeno.

ATLETIKA

Balek dvaindvajseti

Na evropskem atletskem prvenstvu v Splitu je v hitri hoji na 20 km za jugoslovansko reprezentanco nastopil Milan Balek iz Sobotice, sicer član Ljubljane. S časom 1:35:28 je zasedel dvaindvajseto mesto.

POGOVOR S ŠTEFANOM VARGO — KAJAKAŠEM IZ KROGA

Slovo od vrhunškega športa, a ne od kajakaštva

Lanskoletni športnik Pomurja, državni prvak in reprezentant, kajakaš Štefan Varga iz Kroga se je poslovil od vrhunškega športa. To je bil tudi povod za pogovor o njegovi bogati športni karieri in o načrtih.

— Odločitev, da se poslovil od tekmovalnega športa, je bila gotovo težka?

»Z vrhunskim kajakaštvom sem se nameraval ukvarjati še dve leti. Žal mi je to preprečila bolezen. Prestal sem namreč operacijo živca na hrbtnici. Operacija je uspešla, vendar še vedno čutim bolečine. Ker je veslanje naporen šport, so mi zdravniki prepovedali nadaljnje tekmovanje. Tako sem se moral posloviti od vrhunškega športa.«

— V svoji bogati športni karieri si dosegel veliko razveseljivih dosežkov. katerih se najraje spominjaš?

»Rad se spominjam dobrih rezultatov, ki sem jih dosegel. Naj omenim samo najpomembnejše. Bil sem štirikratni državni mladinski in evropski mladinski pr-

vak. Kot član državne reprezentance sem sodeloval na evropskem in svetovnem pokalu. Bil sem tudi republiški in državni članski prvak v spustu. Dvakrat

sem bil izbran za športnika Pomurja in enkrat za mladega športnika Slovenije. Dobrih rezultatov ni manjkalo, vse to pa ponazarjajo številni pokali in medalje, ki sem jih dobil. Vseh teh dogodkov se znova in znova rad spominjam in mi bodo ostali v spominu.«

— Poslovil si se od tekmovalnega športa, a ne od kajakaštva. Kakšni so tvoji načrti?

»Res je. Poslovil sem se od tekmovalnega športa, a ne od kajakaštva. Pri Brodarskem društvu Mura iz Kroga sem že prevzel posle trenerja. Vadih bom mlade in jih pripravljaj za tekmovanje. Že sedaj se pripravljamo za državno mladinsko prvenstvo. Ostal bom v klubu kot trener, sam pa veslal tako za razvedrilo in zadovoljstvo.« Tako meni Štefan Varga. Mi pa dodajmo še to: s svojimi bogatimi izkušnjami bo lahko veliko pomagal mladim kajakašem in kanuistom, ki jih v Krogu ne manjka. Feri Maučec

Svetovne prvakinja v Pomurju

Ob koncu minulega tedna so bile na pripravah v Pomurju kegljavke EMA iz Celja, državne in svotvne prvakinja. Prvi del priprav za svetovni pokal so opravile na Rogli, drugega v Pomurju, tretjega pa bodo ob morju. Za priprave v Pomurju (stanovale so na turistični kmetiji v Bokračih, vadile pa na kegljišču v Radencih) so se odločili zaradi pokroviteljstva (Tovarne mesnih izdelkov M. Sobotja) in da bi se seznanile s pokrajino, kjer je doma njihova najboljša igralka in državna reprezentantka Marika Kardinar. Med pripravami, s katerimi so bile Celjanke zelo zadovoljne, so igrale tudi prijateljski tekmi s kombinirano ekipo TMI in Varteksom iz Varaždina in si ogledale proizvodni proces v tovarni mesnih izdelkov v M. Soboti.

Foto: F. Maučec

ATLETIKA

Grabar tretji

Na avstrijskem Koroškem je bilo mednarodno atletsko tekmovanje. Med blizu 500 tekači je sodeloval tudi Geza Grabar iz Tešanovec, sicer član Ptujca, ter v teku na 5,6 km s časom 16:14,77 zasedel tretje mesto.

VASKE IGRE

Finale na Tišini

Športno društvo Tišina in Strelska sekcija Tišina pripravljata v nedeljo, 9. 9. 1990, finale vaških športnih iger soboške občine. Sestanek udeležencev bo v sredo, 5. septembra, ob 19.30 v prostorih krajevne urada na Tišini. Tam bo tudi žrebanje.

ŠD MLADOST PERTOČE

Zmaga gostiteljev

ŠD mladost iz Pertoče je pripravilo odprto prvenstvo Pomurja v vlečenju vrvi. Zmagala je Mladost iz Pertoče pred ekipo Grabe iz Pertoče in Ropoča. Sodelovale so tudi ekipe pionirjev in žensk. Prireditve si je ob lepem vremenu ogledalo okrog 200 gledalcev.

ŠAH

Maričeva šestnajsta

V Ljubljani je bilo republiško prvenstvo v šahu za ženske. Sodelovala je tudi Maričeva (Radenska Pomurje) in s 3,5 točke zasedla šestnajsto mesto.

Zmagal Gaber

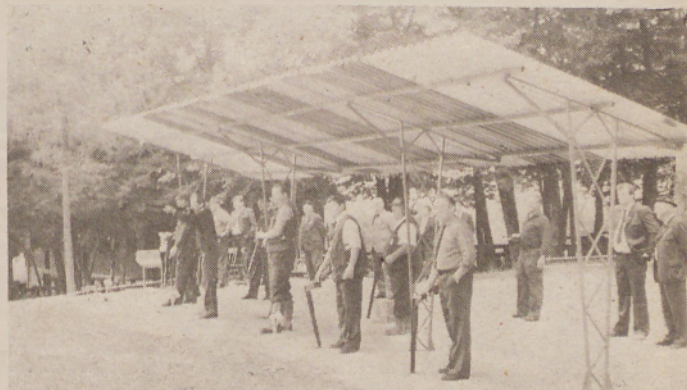
Šahovsko društvo Lendava je pripravilo mesečni hitropotezni turnir. Med 15 igralci je zmagal Gaber s 11,5 točke pred Huzjanom, 10,5, Hajošem, Vido in Cofskom, po 8,5, in Toplakom, 8 točk.

J. G.

LD PROSENJAKOVCI

Prvo avtomatsko strelišče za umetne golobe

Lovska družina Prosenjakovci, ki šteje 56 članov, je preteklo nedeljo pripravila krajšo slovesnost ob otvoritvi novega avtomatskega strelišča za umetne golobe. Na slovesnosti sta govorila starešina LD Prosenjakovci Rudi Pucko in predsednik IO ZLD Prekmurja Branko Radešič. Prizadevni člani lovske družine, med katerimi je večina zelo aktivnih, so si pred petimi leti zgradili lep lovski dom, tokrat pa so se lotili gradnje strelišča. Večino del so opravili prostovoljno in pri tem žrtvovali okrog 1.300 delovnih ur. Objekt, ki je vreden 300.000 dinarjev, so zgradili v rekordnem času, saj so se o njem začeli pogovarjati šele v februarju preteklega leta. Sicer pa je za lovsko družino v Prosenjakovcih značilno, da dobro sodeluje z drugimi društvi, zlasti gasilci, in jim po svojih zmožnostih tudi materialno pomaga. Novo avtomatsko strelišče, ki stoji pri lovskem domu, je predal namenu najstarejši član družine Vilmoš Kocet. Izvedli so tudi tekmovanje ter zaslužnim podelili prizna-

nja Lovske zveze Slovenije. Odkovanje z redom za lovske zasluge tretje stopnje je dobil Janez Gumilar. Znak za lovske zasluge pa so prejeli: Ludvik Berden, Jože Horvat, Ernest Kerčmar, Gabrijel Kalman, Oskar Glavač, Ernest Pap, Zoltan Koltaž, Koloman Malaičič in Rajko Janjič. Strelišče pomeni promembno pridobitev ne le za družino, temveč tudi širše, pri LD Prosenjakovci pa tudi smelo načrtujejo za vnaprej. Tako nameravajo že prihodnje leto začet urejati jezero za vzrejo divjih rac na območju Čikečke vasi in Motvarjevca. To naj bi zgradili v dveh letih, ko bodo praznovali 30-letnico lovske družine. Feri Maučec

Letno pri sodniku za prekrške 5500 predlogov

Z večkratnimi spremembami kazenskega zakona in drugih predpisov se v zadnjih letih povečuje pristojnost sodnikov za prekrške, saj so bila določena kazniva dejanja in gospodarski prestopki pravno prekvalificirani v prekrške. S tem se tudi povečuje stalno število zadržev, ki jih sodniki za prekrške obravnavajo, v njihovo pristojnost pa tudi prehaja vedno več težjih zadržev. V letu 1986 se je število sodnikov za prekrške v soboški občini povečalo za enega sodnika, tako da sedaj to funkcijo opravljajo štirje. O delu in nalogah občinskega sodnika za prekrške smo se pogovarjali z vodjo organa za postopek o prekrških v Murski Soboti Anico Gombočevo.

— Za katere prekrške so pristojni občinski sodniki za prekrške?

»S spremembo kazenskega zakona Slovenije iz lanskega leta so sodniki za prekrške pristojni za obravnavanje vseh kršitev predpisov o varnosti cestnega prometa, ki imajo za posledico prometne nezgode, ne glede na višino materialne škode, pa tudi tistih, v katerih je oseba utrpela lažjo telesno poškodbo. S tem se je število zahtevnejših zadržev pri sodnikih za prekrške povečalo, hkrati pa se je tudi podaljšal čas od uvedbe postopka o prekršku do izdaje odločbe o prekršku. Sodniki za prekrške pa z nenehnim izpopolnjevanjem, boljšo organizacijo dela in racionalnim koriščenjem delovnega časa uspevamo rešiti mesečno več zadržev, kot so normativi. Zavedamo se, da je učinkovit postopek o prekršku tudi preventiven. Z akcijo — 10% pa smo sodniki za prekrške tudi prevzeli skrb za izboljšanje prometne varnosti.«

— Koliko zadržev pa letno obravnavate sodniki za prekrške v soboški občini?

»V zadnjih petih letih so sodniki za prekrške v soboški občini prejeli od 5.200 do 5.500 predlogov za uvedbo postopka o prekrških letno. Ob koncu posameznega leta pa ostaja neresenih od 1.000 do 1.500 zadržev, kar je odvisno od tega, ali to delo opravljajo štirje delavci ali manj zaradi daljše odsotnosti. V delovni

skupnosti občinskega sodnika za prekrške namreč delajo le ženske. Tako so tudi v preteklem letu zadeve o prekrških obravnavali le trije sodniki, enako je letos. Posamezni sodnik za prekrške reši mesečno od 110 do 130 zadržev o prekršku.«

— S katerega področja pa obravnavate največ prekrškov?

»Do konca meseca julija letos je organ za postopek o prekrških prejel 2.840 predlogov za uvedbo postopka. Od tega kar 2.363 zadržev iz kršenja prometnih predpisov oziroma varnosti. S področja javnega reda in miru smo prejeli 265 predlogov kršiteljev, s področja gospodarstva 107 in 105 kršilcev iz drugih predpisov. Od skupnega števila kršilcev predpisov o varnosti cestnega prometa je 251 oseb povzročilo prometne nezgode. Med storilci prekrškov varnosti cestnega prometa je bilo največ voznikov, ki so vozili pod vplivom alkohola, in sicer 372. Sledijo: 340 primerov odklonitve preskusa alkoholiziranosti iz izdihanega zraka, 320 primerov, ko oseba ni imela pravice voziti, in 231 primerov, ko vozila niso bila brezhlebna.«

— Kakšna pa je starostna sestava storilcev prekrškov?

»Starostna struktura storilcev prekrškov je različna glede na posamezne vrste prekrškov. Tako je na primer v prvih sedmih mesecih letošnjega leta večina od 272 mladoletnih storilcev prekrškov kršila predpise o varnosti

cestnega prometa, le manjše število od njih pa je storilo prekrške zoper javni red in mir. Največ storilcev prekrškov s področja varnosti cestnega prometa in tudi nekaterih drugih prekrškov so osebe od 20 do 50 let. Najmanj pa v starosti nad 50 let.«

— Ali kaznovalna politika pozitivno vpliva na storilce prekrškov?

»Visoke kazni za nekatere prekrške nekaj časa vplivajo na voznike, tako da se izogibajo prekrškov vsaj tiste, ki nimajo dovolj

denarja za objestno razmetavanje, dokler inflacija ne izniči tega učinka. Z visokimi kaznimi pa lahko samo začasno zagotavlja večjo disciplino ljudi, ne pa tudi večjo prometno varnost. Letos se namreč kljub akciji — 10% varnost cestnega prometa ni izboljšala. Učinkovitost kaznovalne represije je torej omejena in nikakor ni ne prvo in ne edino, marveč zadnje sredstvo za zagotavljanje večjega spoštovanja družbenih norm.«

Feri Maučec

PROMETNA VARNOST

Varnost otrok je naša skupna skrb

Z novim šolskim letom, ki se je začelo, se je povečala skrb za varnost otrok v cestnem prometu. Zato so bile v Pomurju pred pričetkom šolskega leta opravljene nekatere aktivnosti in akcije, ki naj bi prispevale k večji varnosti otrok na poti v šolo in domov. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je Cestno podjetje Murska Sobotna pravočasno uredilo cestnoprometne oznake. Prve šolske dni miličniki skupaj s prometniki in mentorji na šolah vsak dan skrbijo za varnost otrok, zlasti ob nevarnejših cestnih odsekih. Učitelji so po šolah del prve učne ure namenili prometni varnosti in opozorili otroke za najbolj nevarne točke. Tudi na učiteljskih sestankih so se prosvetni delavci seznanili s prometnovarnostno problematiko, o tej pa naj bi spregovorili tudi s starši na prvih roditeljskih sestankih. Za vse prvošolčke so bile preskrbljene rutice. Povečalo se je število koles s kresničkami. Tem pa naj bi sledile tudi druge preventivne prometne akcije, ki bi prispevale k varnejšemu prihodu otrok v šolo in domov, s tem pa bi tudi zmanjšali število prometnih nezgod z udeleženi otroki, ki na naših cestah še vedno terjajo prevelik krvni davek. Nadaljevali bodo s prometnimi akcijami, kot je z opremljenim vozilom varno v promet, po šolah bodo otroci delali kolesarske izpite ter izpite za kolo z motorjem, ki povzročajo največ preglavic udeležencem v cestnem prometu, izvajali bodo prometna tekmovanja in drugo. Za vse te in druge preventivne prometne akcije bi morali imeti v prihodnje več posluha, saj smo za varnost otrok odgovorni vsi. Posebej pa velja pri tem opozoriti na voznike motornih vozil, da so zlasti previdni pred šolami in vrtci. S strpnostjo voznikov in drugih udeležencev v cestnem prometu ter z ustreznostjo in sodelovanjem vseh odgovornih dejavnikov bomo zagotovili varnejšo pot otrokom v šolo in domov.

F. M.

OSNOVNA ŠOLA BRATSTVO IN ENOTNOST PROSENJAKOVCI

Komisija za delovna razmerja

razpisuje

prosta dela in naloge

UČITELJA MADŽARSKEGA JEZIKA na OŠ Edvard Kardelj v Murski Soboti, za šolsko leto 1990/91. za določen čas.

Pogoji: — P ali PRU za madžarski jezik,

— izpolnjevanje drugih pogojev po zakonu o osnovni šoli

Pisne prijave z dokazili sprejemamo 8 dni po objavi razpisa.

AVTOBUSNI PROMET Murska Sobotna p.o.
TURISTIČNA AGENCIJA KLAS
 65000 Murska Sobotna, Kidričeva 10, telefon (069) 22-649, 22-606
 telefax: (069) 32-718

TURISTIČNA AGENCIJA KLAS

ORGANIZIRA ZANIMIVA POTOVANJA

TURČIJA 5 dni

DUNAJ 1 dan

TRST 1 dan

BUDIMPEŠTA 1 dan

MUNCHENSKI OKTOBERFEST 1 dan

Obenem vas vabimo na 5-dnevno romanje v LURD od 16. do 21. 9. 1990 in 2-dnevno romanje v Medugorje od 28. do 30. 9. 1990. Vse informacije dobite pri agencijah KLAS v M. Soboti, tel.: 22-606 in v G. Radgoni, tel.: 74 098, v Lendavi tel.: 75 002 in v Ljutomeru tel.: 82 578.

PRIDRUŽITE SE NAM!

KOMPAS NOVO!

Takoj ob vrnitvi v Jugoslavijo lahko dvignete avstrijski prometni davek (Mehrwertsteuer) v dinarjih na mednarodnih mejnih prehodih:

Gornja Radgona
 Šentilj
 Jurij

Holmec
 Ljubelj
 Korensko sedlo

V KOMPASOVIH MENJALNICAH — NONSTOP!

Razpisna komisija upravnih organov občine Murska Sobotna strokovne službe IS in SO

razpisuje

prosto delovno mesto

PREVAJALEC IN STROKOVNI SODELAVEC ZA DVOJEZIČNO POSLOVANJE

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
 — višja strokovna izobrazba družboslovne smeri,
 — aktivno znanje slovenskega in madžarskega jezika,
 — 9 mesecev delovnih izkušenj.
 Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Izbrani delavec bo 4 ure dnevno opravil strokovno tehnično opravilo za madžarsko samoupravno narodnostno skupnost. Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, navedenih v razpisu, v roku 8 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo o izidu izbire pisno obveščeni v roku 30 dni po izteku roka za prijavo.

BENKO

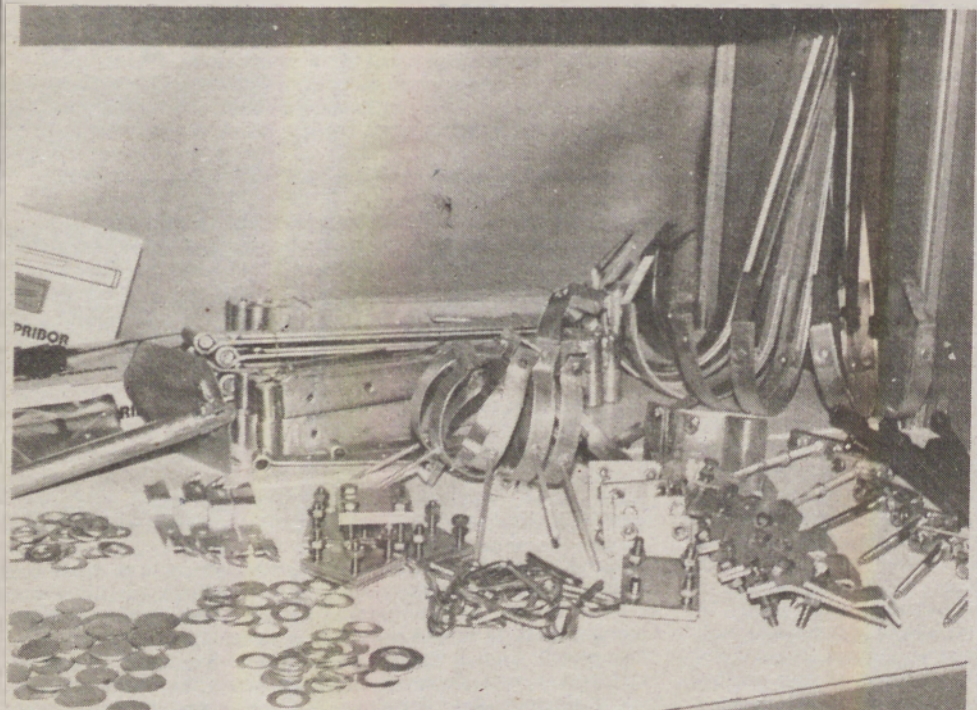
IZDELOVANJE KOVINSKIH PREDMETOV
 PUCONCI 103 b, TEL.: (069) 45 011, 45 012

Proizvodni program

— ročna blagajna Edita — ročna blagajna Milica — posoda za premog Kamin — posoda za premog Central — orodje za kampiranje in lov — zložljiva lopatica — garnitura PVC cevi z razpršilnikom (10 m, 15 m, 20 m, 30 m, 50 m) — kljuge za žlebove (pocinkane) — objemke za odtočne cevi (pocinkane) — križne spojke za strelovode (pocinkane) — žlebne spojke — tesarske sponje — dolge sponje raznih dolžin (od 20 cm do 60 cm) pocinkane — pocinkani predpražniki (500 x 300, 600 x 400, 2000 x 200) — pocinkane rešetke za svetlobne jaskše — vzorci za ograje raznih oblik — sidra za vinograde — svedri za betonske sohe za vinograde — sidra za slepe podboje — odrski vijaki M 12 x 14 cm do 60 cm — odrski vijaki M 14 x 14 cm do 60 cm — odrski vijaki M 16 x 14 cm do 60 cm — odrski vijaki M 20 x 14 cm do 60 cm — podložke za odrske vijake M 12, M 14, M 16, M 20, navadne podložke M 12, M 14, M 16, M 20.

Storitve

— razrez s hidravličnimi škarcji (možnost razreza do 8 mm debeline in 3 m širine) — razrez z ekscentričnimi škarcji (možnost razreza do 1 mm debeline in 3 m širine) — izsek na ekscentričnih stiskalnicah (5 t, 40 t, 125 t) — varjenje (električno, točkovno in avtogeno) — storitve z vilicarjem — prevozi — razrez in dobava pločevine za rezervoarje za gorivo.

ZASEBNO PODJETJE, d. o. o., TIP 5 MARKETING, TRGOVINA NA DEBELO IN DROBNO, ŠIVILJSTVO, POSREDNIŠTVO IN GRADBENIŠTVO MURSKA SOBOTA, Mladinska 48, razpisuje prosta dela in naloge za delo doma in v tujini:

- GRADBENEGA TEHNIKA Z OPRAVLJENIM STROKOVNIM IZPITOM
- VEČ KV ZIDARJEV (10)
- VEČ PK ZIDARJEV (6)
- VEČ NK DELAVCEV (8)

Vloge z dokazili pošljite v 10 dneh po objavi na gornji naslov. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v zakonitem roku.

AVTOBUSNI PROMET Murska Sobotna p.o.
 69000 Murska Sobotna, Bakovska 29
 Telefon: (069) 21-894, 21-459, 22-608

Š T U D E N T I , D I J A K I , P O Z O R I !

NOVA AVTOBUSNA LINIJA V LJUBLJANO

BUS KLUB

POSLOVNA AVTOBUSNA LINIJA

LEDAVA (18.40) — DOBROVNIK (19.08) — M. SOBOTA (19.30) — MARIBOR (20.42) — LJUBLJANA (22.55)

— 30% popust na relaciji med Ledavo in Ljubljano

MORAV. TOPLICE (4.30) — M. SOBOTA (4.40) — G. RADGONA (4.55) — (8.00) LJUBLJANA

MESÉČNE VOZOVNICE

Povratek iz Ljubljane ob 12.45

Povratek iz Ljubljane ob 23.30 do Murske Sobotne

— 30% popust

Ob nedeljam in zadnji dan praznikov

Potrdilo o solanju

Ob ponedeljkih in petkih, ter dan pred in po praznikih

Informacije na avtobusnih postajah v M. Soboti, Lendavi in G. Radgoni.

PETEK SOBOTA NEDELJA PONEDELJEK TOREK SREDA CETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (med. mozaikom glasbe in preme. ritmični moderat.) Marjana Maučeca bomo dobili jutro; 8.00 Konec letnega bujenja na murskem valu; 16.00 Poletno popoldne (pri mesec v živo R v imenu pomni tudi za RMS bolj delno, podopustniško in popoliško ubranost z obvladovanjem aktualnega dogajanja v murški dežel. posredovanjem naših informacij in odmevnih oddaj 21-232); 19.00 Spored RS.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi; 16.30 Reklama, čestitke, glasba; 17.00 Aktualno (zna se zgoditi, da po Aktualnem zavrtno reportažno popotnico storkljami); 18.00 Spet čestitanja in pozdravljanja; 19.00 Spored RS.

9.00 Nedeljska kuhinja (to-kratni glavni kuhar bo naš znani rojak, nekdanji diplomat in politik, zdaj predvsem publicist in pisatelj, Rudi Čačinovič; pred tem pa pogled v zvezde, humornosatični priloga in ob pol desetih Strečanje na pomurskem valu s Smiljo Gaber; od 10.30 do 12.00 pa — kot že sporočeno — kuhanje vsega mogočega z Rudijem Čačinovičem); 12.00 Spored in madžarsini; 13.00 Panonski odmevi; 13.30 Minute za kmetovalce; 14.00 Poročila in novice; 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

5.30 Prebujajte se z nami! (le še 13 dni je do koledarskega začeta jeseni, na murskem valu pa vas bo prebujala Lidija Kosi — takoj po prvi jutranji kroniki Radia Slovenija); 8.00 Spored RS 16.00 (priporočamo, da radijske sprejemnike naravnate na 87,6 MHz ali na 648 KHZ, pa ne samo zato, ker bosta Danila in Miki od 18.00 do 19.00 spet brusila jezike za otroke — in skupaj z njimi, ampak tudi iz drugih razlogov) 19.00 Spored RS.

5.30 Prebujajte se z nami! (torkovo jutranje prebujanje je zaupano Danilu Hradil-Mohar, ki vam bo ponovno dala prilžnost, da izbirate melodijo tedna po telefoni 21-232 in 21-579); 8.00 Spored RS; 16.00 Poletno popoldne (ponavadi posreduje mo kakšno »rest(nob)nejšo temo« z gosti v studiu, sicer pa se ukvarjamo z glasbo, reklamami in oddajo Aktualno ob 17.00); 17.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi; 19.00 Vključujemo spored Radia Slovenija.

5.30 Prebujajte se z nami! (kdo ve, če vam ne bo moderator jutranjega programa na RMS Marjan Dora ob koncu prebujanja zaželel: srečno, Pomurje, pa kjerkoli si želi); 8.00 Konec jutranje oddaje; 16.00 Poletno popoldne (zna se zgoditi, da vam v t.i. gospodarskem bloku posredujemo podrobnejše sporočilo, da je šlo v stečaj troje znanih pomurskih podjetij in da se jih je enkrat toliko na novo rodilo); 18.15 Vaša vprašanja in naši odgovori (radijski sporočajo: bodite kratki, jasni in jedrnatii); 19.00 Spored RS.

5.30 Prebujajte se z nami! (po solah bodo kmalu že začeli spravešati za ocene, kot vsak četrtek sprašuje o dinarskem tečaju na soboško Ljubljansko banko jutranja voditeljica programa Nevenka Emri; Markovici pač ni mogoče slepo verjeti); 8.00 Spored RS; 16.00 Poletno popoldne (če je res poletno, bomo še videli, sicer pa bo v treh urah veliko glasbe in bolj malo besedovanja; tako je namreč naše vodilo: mogoče bo zadnjo uro spet na sceni Geza?); 19.00 Konec sporeda na murskem valu.

TV SLOVENIJA

10.00 Jukčeve dogodivščine; 10.30 Oglasišče jadrskih odpadkov, poljudnoznanstvena oddaja; 9.45 Afera prisluškovanja, dok. oddaja; 10.30 Mihailo Lomonosov, sovjetska nadaljevanka; 15.05 Žarišče; 15.35 Sova, ponovitev nanizank; 17.00 Tv dnevnik 1; 17.05 Tednik; 18.15 Pesniki o otrocih; 18.40 Pet prijateljev, angl. nanizanka; 19.05 Risanka; 19.30 Tv dnevnik 2; 19.59 Utrip; 20.20 Zrebanje 3 x 3; 20.35 Euromuzika; 1. oddaja; 21.40 Kratka raziskava o kruhu, dok. oddaja; 22.10 Tv dnevnik 3; 22.35 Sova; Srce mesta, amer. nanizanka; 22.00 Ko pokliče tujec, ameriški film; Zlata dekleta, amer. nanizanka.

TV SLOVENIJA

9.00 Radovedni Taček, Zlata ptica; 9.20 Pesniki o otrocih; 9.45 Glasbena pravljica; 10.00 Moja družina in ostale živali, angl. nanizanka; 10.30 Čudežna leta, amer. nanizanka; 10.55 Zgodbe iz školjke; 11.25 Oči kritike; 12.45 Rock kompas; 13.30 Mala Mo, ameriški film; 15.50 Žarišče; 16.20 Sova, ponovitev nanizank; 17.00 Tv dnevnik 1; 17.05 Čebelica Maja; 17.30 ZBIS: Kako so živali prišle v Avstralijo; 17.40 Iz zgodovine slovenskega naravoslovja; 19.05 Risanka; 19.30 Tv dnevnik 2; 19.59 Utrip; 20.20 Zrebanje 3 x 3; 20.35 Euromuzika; 1. oddaja; 21.40 Kratka raziskava o kruhu, dok. oddaja; 22.10 Tv dnevnik 3; 22.35 Sova; Srce mesta, amer. nanizanka; 22.00 Ko pokliče tujec, ameriški film; Zlata dekleta, amer. nanizanka.

TV SLOVENIJA

8.50 Otroška matineja; 9.40 Pet prijateljev, angl. nanizanka; 10.05 Praški nanopitnik, češkoslov. nanizanka; 11.05 Alo,alo, angl. nanizanka; 11.30 Ansambel Marela; 12.00 Kmetijska oddaja; 15.35 Sova, ponovitev nanizank; 17.00 Tv dnevnik 1; 17.05 Goldwinove norčije, ameriški film; 18.55 Risanka; 19.30 Tv dnevnik 2; 20.00 Pozitivna ničla, nadaljevanka; 20.55 Zdravo; 22.15 Tv dnevnik 3; 22.35 Sova; Doktor Doogie Howser, amer. nanizanka; Srce mesta, amer. nanizanka.

TV SLOVENIJA

9.00 Nina in Ivo; 9.15 Da ne bi bolelo; 9.35 Mednarodni folklorni festival — ljudska glasbila; 10.00 Utrip; Zrcalo, Merik; 15.35 Sova, ponovitev nanizank; 17.00 Tv dnevnik 1; 17.05 Zdravo, ponovitev; 18.30 Radovedni Taček; 18.45 Čebelica Maja; 19.10 Risanka; 19.30 Tv dnevnik 2; 20.05 Sentimentalna zgodba, drama; 21.10 Osmi dan; 22.00 Tv dnevnik 3; 22.20 Pregled modernega baleta; Japonki buton; 22.55 Sova; Alfred Hitchcock predstavlja, amer. nanizanka; Srce mesta, amer. nanizanka.

TV SLOVENIJA

9.00 Zgodbe iz školjke; 9.35 Šolska tv; Portreti znanstvenikov; 10.00 Boj za obstanek, angl. serija; 10.25 Nemščina; 11.00 Sedma steza, športna oddaja; 11.20 Osmi dan; 14.35 Nemščina; 15.05 Žarišče; 15.35 Sova, ponovitev nanizank; 17.00 Tv dnevnik 1; 17.05 Šolska tv; Portreti znanstvenikov; Boj za obstanek; 18.05 Zlata ptica; 18.10 Zugo in njegova senca; 2. del predstave Slovenskega mladinskega gledališča; 19.05 Risanka; 19.30 Tv dnevnik 2; 20.05 Zmaga, ital. nadaljevanka; 21.00 Melodije morja in sonca — Portorož 90, 1. del; 21.45 Tv dnevnik 3; 22.05 Sova; Dekameron, slov. nanizanka; Srce mesta, amer. nanizanka.

TV SLOVENIJA

9.00 Živ žav; 9.50 Sentimentalna zgodba, drama; 15.05 Žarišče; 15.35 Sova, ponovitev nanizank; 17.00 Spored za otroke; Južni križ, Čarobni kovček; 19.05 Risanka; 19.30 Tv dnevnik 2; 20.05 Film tedna; Mornar št. 512, francoski film; 21.40 Tv dnevnik 3; 22.00 Glasbena parada Radenci 90; Jazz orkester RTV Beograd; 22.20 Sova; Alf, amer. nanizanka; Srce mesta, amer. nanizanka.

TV SLOVENIJA

11.15 Zakon v Los Angelesu, amer. nanizanka; 15.00 Slovensci v zamejstvu; 15.30 Žarišče; 16.00 Sova, ponovitev nanizank; 17.00 Dnevnik 1; 17.05 Ponovitev šolske tv; Otrok in šola, Kruh skozi stoletja; 18.05 Angleščina za najmlajše; 18.25 Spored za otroke; 18.35 Čudežna leta, angl. nanizanka; 19.00 Risanka; 19.30 Tv dnevnik 2; 20.05 Mihailo Lomonosov, sovjetska nadaljevanka; 21.30 Tednik; 22.35 Tv dnevnik 3; 22.55 Sova; Vse razen ljubezni, amer. nanizanka; Srce mesta, amer. nanizanka.

HTV

17.00 Regionalni programi; Studio Maribor; 19.00 Vokalni kvintet Grenjci in Miha Dovnan; 19.30 Tv dnevnik; 20.00 Žarišče; 20.30 Oči kritike; 21.10 Veliki dirigenti; A. Toscanini; 22.05 Špupščinska kronika; 22.35 Finale GP v atletiki, posnetek iz Aten.

HTV

17.00 Satelitski programi; 17.00 Satelitski programi; 18.00 Vraždin; Rokometni turnir Yassa, prenos finala; 19.00 Danes skupaj; 19.30 Tv dnevnik; 20.15 Filmske uspešnice; Vrtiš me, a ne spustiš, ameriški film; 22.05 Satelitski programi.

HTV

17.00 Satelitski programi; 19.00 Človek iz Totavela, poljudnoznanstvena oddaja; 19.30 Tv dnevnik; 20.00 Žarišče; 20.30 Po sledih napredka; 21.00 Sedma steza, športna oddaja; 21.20 Karavana zapravljivčkov, zabavnoglasbena oddaja; 22.00 Igre brez meja.

HTV

17.00 Satelitski programi; 19.00 Človek iz Totavela, poljudnoznanstvena oddaja; 19.30 Tv dnevnik; 20.00 Žarišče; 20.30 Po sledih napredka; 21.00 Sedma steza, športna oddaja; 21.20 Karavana zapravljivčkov, zabavnoglasbena oddaja; 22.00 Igre brez meja.

HTV

17.00 Satelitski programi; 19.00 Človek iz Totavela, poljudnoznanstvena oddaja; 19.30 Tv dnevnik; 20.00 Žarišče; 20.30 Po sledih napredka; 21.00 Sedma steza, športna oddaja; 21.20 Karavana zapravljivčkov, zabavnoglasbena oddaja; 22.00 Igre brez meja.

HTV

17.00 Satelitski programi; 19.00 Človek iz Totavela, poljudnoznanstvena oddaja; 19.30 Tv dnevnik; 20.00 Žarišče; 20.30 Po sledih napredka; 21.00 Sedma steza, športna oddaja; 21.20 Karavana zapravljivčkov, zabavnoglasbena oddaja; 22.00 Igre brez meja.

HTV

17.00 Satelitski programi; 19.00 Človek iz Totavela, poljudnoznanstvena oddaja; 19.30 Tv dnevnik; 20.00 Žarišče; 20.30 Po sledih napredka; 21.00 Sedma steza, športna oddaja; 21.20 Karavana zapravljivčkov, zabavnoglasbena oddaja; 22.00 Igre brez meja.

TV AVSTRIJA

9.20 Ponovitve, mladinske oddaje; 19.30 Dnevnik; 20.15 Bogu za hrbtom (f); 22.15 Dnevnik; 22.30 Šport; 22.55 Program plus.

TV AVSTRIJA

9.20 Ponovitve, mladinske oddaje; 19.30 Dnevnik; 20.15 Bogu za hrbtom (f); 22.15 Dnevnik; 22.30 Šport; 22.55 Program plus.

TV AVSTRIJA

8.00 Nedeljsko mladinsko dopoldne; 11.00 Kmetijska oddaja; 12.00 Resna glasba; 13.00 Poslovna ženska; 13.55 Človek z bulevara Kapucin (f); 16.05 Odkritja pod vodo; 17.00 Zadnji safari (f); 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Zabavna glasba; 21.30 Dnevnik; 22.25 Program plus.

TV AVSTRIJA

9.45 Tv v šoli, ponovitve, mladinske oddaje; 19.30 Dnevnik; 20.00 Tv drama; 21.05 Vzporednice; 21.35 Dnevnik; 22.00 Program plus.

TV AVSTRIJA

9.50 Tv v šoli, ponovitve, mladinske oddaje; 19.30 Dnevnik; 20.00 Zakrij ji obraz (n); 21.05 V ospredu; 22.35 Dnevnik; 23.00 Program plus.

TV AVSTRIJA

14.00 Mladinski spored; 18.00 Družinski magazin; 18.30 Sokolov greben; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Nj trupla brez Lilli (f); 22.05 Vojne zgodbe (f); 23.25 Mannix (n).

TV AVSTRIJA

9.45 Tv v šoli, ponovitve, mladinske oddaje; 19.30 Dnevnik; 20.00 Spekter; 21.05 Zabavna oddaja; 22.05 Dnevnik; 22.30 Program plus.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, tv v šoli; 14.00 Mladinski spored; 18.00 Srečanje; 18.30 Nogomet; 19.00 Kolo sreče; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Show Rudija Carrella; 21.50 Morilci se ne predstavijo (f); 23.30 Neusmiljeni maščevalci (f).

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, tv v šoli; 14.00 Mladinski spored; 18.00 Srečanje; 18.30 Nogomet; 19.00 Kolo sreče; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Show Rudija Carrella; 21.50 Morilci se ne predstavijo (f); 23.30 Neusmiljeni maščevalci (f).

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 13.50 Mladinski spored; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Jaz o sebi; 21.20 La Wally (opera); 23.30 Ples in video.

76 **ljubljanska banka** Pomurska banka d.d. Murska Sobota

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

Ona: Do srca ti ho prišel nedvoumen namig, to pa te bo tako zmedlo, da še nekaj časa ne hoš trezno misliti, ampak le medlela od skoraj bolečega hrepenenja. To pa je lahko varljivo, saj se ti lahko kaj hitro zgodi, da boš razočaran.

On: Zaradi višje sile boš moral prekiniti poslovne odnose, ki so obetali precej mamilje rezultate. Predvsem se boš predal delu, kar ti bo na neki način celo škodovalo. Pazi, da se ne boš preveč oddalji od svojega partnerja!

Ona: Z ljubosumnostjo ne boš dosegla prav ničesar, pa četudi te bo nekdo prepričeval popolnoma nasprotno. Raje se prepusti trenutnemu utripu in si privošči tudi tisto, čemur si se ponavadi izmikala. Uspešno ti bo!

On: Kadar bodo tvoja čustva globoka in iskrena, naj ti ne bo nerodno o tem govoriti. Znova si izgubil naklonjenost ljubljene osebe, vendar se boš vseeno potrudil in jo ponovno osvojil. Za druge reči pa bo še čas...

Ona: Presenečena boš, ko boš ugotovila, da se z nekim sodelavcem popolnoma ujemata v nekaterih pogledih na življenje, predvsem v ljubezni. Izkoristi priložnost, ki se ti ponuja, saj imaš presneto lepe možnosti za uspeh.

On: Nekdo, o katerem nimaš ravno najboljšega mnenja, se bo izkazal za izvrstnega prijatelja. Ko se boš zmotil, naj ti ne bo nerodno priznati, saj boš zaradi spodsrljanja še bližji. Ne pozabi na pomemben sestanek!

Ona: Skrajni čas je že, da si temeljito izprašiš vest in dokončno razčistiš, kaj v resnici pričakuješ. S partnerjem se boš zapletla v precej neprijeten preprič, ki pa se bo končal veliko bolje, kot pa boš pričakovala.

On: Sprejel boš povabilo na prijetno zabavo, kjer boš ponovno v svojem starem elementu. S tem se boš sicer zapletel v precej prijetno avanturo, ki ti bo nakopala težave, vendar pa se boš kaj hitro znašel.

Ona: Prišel je pravi trenutek za poravnavo spora, saj boš lahko le na ta način začela uredničevati načrt, ki ti ne da spati. Tako si boš lahko tudi ti privoščila nekaj več počitka, ki ti je več kot potrebno.

On: Zdelo se ti bo, kot da nosiš na ramenih vsa bremena tega sveta, to pa predvsem zato, ker se ne znaš povsem sprostiti. Mogoče je tudi to eden od vzrokov, da te bo doletelo precej neprijetno presenečenje...

Ona: Saj ni tako hudo, kot se pritožuješ. Vse skupaj je potrebno pogledati z malo bolj optimističnimi očmi, pa bodo tudi rezultati veliko boljši. Obeta se ti precej »vroča« avventura, ki te bo dobera izžepala.

On: Tvoji namigi so več kot prozorni, zato se nikar ne trudi prepričevati ljudi o nasprotnem. Nekdo te na skrivaj opazuje in si želi nekaj, kar bi bilo všeč tudi tebi. Toda za kaj takega bo potrebno še kaj več kot pa za argantnost.

Ona: Ali si res želiš preragati staro ljubezensko zvezo, ali pa je to le tvoja trma? Partner bo zaradi tega zelo prizadet in ti ne bo kar tako odpustil. Preveč živiš samo za dana, premalo misliš na jutri, na večerj pa kar pozabljaš.

On: Z ostro pripombo boš užalila staro prijateljico, ki si že dalj časa prizadeva, da bi postala tudi nekaj več. Dobro premisli, ali je to res tisto, kar si želiš, ali pa je vse skupaj le posledica nagovarjanja tvojih znancev?

Ona: Zadnje čase poslušaj le glas svojega srca, vendar pa hi ne bilo slabo, če bi vključila tudi svoj razum. Sedaj je pravi čas, da si tudi ti omogočiš vsaj manjši poslovni uspeh, ki bi ti vsekakor le koristil...

On: V prihodnjem tednu boš imel kar precej možnosti za sklepanje prijateljstev (in še česa boljšega), zato nikar ne zrabi kar prve. Uživaj, dokler še lahko, in si privošči tudi kakšno malo bolj žgečkljivo stvar...

Ona: Le tako naprej in uspejo ti bo! Sedaj si v izredno ugodnem obdobju za sklepanje novih prijateljstev, kar ti bo zelo povečalo krog prijateljev. In kdo ve: mogoče bo iz vsega tega nastalo tudi kaj več!

On: Končno bo odkrita tvoja velika skrivnost, vendar pa bo vse skupaj minilo brez velikih posledic. Izlet v dvoje ti bo prinesel prijetno osvežitev v ljubezni, ki si jo iskal že dalj časa. Pazi se — nekdo ti hoče škodovati!

Ona: Čeprav ti ne bo šlo povsem tako, kot si si zamislila, se bo na koncu vendarle izkazalo, da si imela popolnoma prav. Partner ti bo priredil prijetno presenečenje, ti pa mu boš vrnila na najlepši možni način.

On: V začetku tedna se ti obeta neprijetno spoznanje, da si se vendarle ušel in se prehitro spustil v nekaj, za kar si bil še nedavno povsem prepričan, da ti lahko prinese samo dobro. In nihče ti ne bo pomagal...

Ona: Nihče ti ne želi ničesar slabega, zato se nikar ne izogibaj družbi, ki te že kar precej pogreša. Ob koncu tedna se ti obeta prijetna avantura, ki pa ti lahko prinese še kaj več kot le eno prijetno noč...

On: Vaša sumničnija se bodo pokazala povsem zgrešena, zato je še najbolje, da se čimprej opravičite. Kar pa se tiče vaše poslovne naložbe, si nikar ne delajte skrbi, ampak se kar pogumno spustite v nameravano investicijo!

Ona: Vse bos stavila na eno samo karto, čeprav nisi povsem prepričana, ali bo dobiček res tolikšen, da bi te zadovoljilo. Toda star gospodar pravi, da imajo »norci« srečo, pa se bo to izkazalo tudi v tvojem primeru.

On: Postavi se na noge in si zavijaj rokave! Le tako lahko upaš, da se ti bodo načrti tudi uredili. Prijetni pogledi te bodo sicer za kratek čas zmedli, vendar pa se boš kaj hitro znašel. Le pogumno!

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK MURSKA SOBOTA od 7. do 13. sept.

7. sept. ob 18. uri amer. kom. DRAGA, POMANJŠAL SEM OTROKE, DOMISELNEMU, A RAHLO »PREMAKROJENEMU« IZUMITELJU POVZROČAJU LASTNI IZUMI KOPICO PREGLAVIC... IMENITNA KOMEDIJA, VELIKO DOGODKOV IN BRILJANTNIH EFEKTOV BO DOŽIVETJE ZA STARO IN MLADO!

7. sept. ob 20. uri amer. komedija BOLNIČARJA NA KOLESIH

7. sept. ob 22. uri erot. film SEKSUALNE SANJARJE — trda erotika

8. sept. ob 18. in 20. uri amer. kom. DRAGA, POMANJŠAL SEM OTROKE

8. sept. ob 22. URI EROT. FILM SEKSUALNE SANJARJE — trda erotika

9. sept. ob 18. in 20. uri amer. kom. DRAGA, POMANJŠAL SEM OTROKE

11. sept. ob 18. in 20. uri amer. komedija PORKYJEVE VRAGOLJE

12. sept. ob 18. in 20. uri amer. komedija PORKYJEVE VRAGOLJE

13. sept. ob 17.30 in 20. uri amer. drama ROJEN 4. JULIJA

Režija: Oliver Stone, vloge: Tom Cruise, Willem Dafoe

IZJEMNA MOJSTROVINA REŽISERJA IN IGRALCEV! DRAMATIČEN ŽIVLJENJEPIJIS VOJNEGA VETERANA RONA KOVICA! IZREDNA DOLŽINA!

Kino KUD ŠALOVCI

7. sept. ob 21. uri amer. kom. DRAGA, POMANJŠAL SEM OTROKE

9. sept. ob 21. uri erot. film SEKSUALNE SANJARJE

Prodajna uvožena kolesa ● BMX ● mountain bike ● dirkalna kolesa

NA DVA OBROKA IN BREZ OBRESTI!

MOTORNIA VOZILA

PRODAM

TOYOTA COROLO DX, letnik 1987, ugodno prodam

ZASTAVO JUGO KORAL 55, oktober 1988, prodam

ZASTAVO 101 (po delih) prodam

AVTO VISO 11 RE, letnik 1986, april, 34.000 km, prodam za 9.500 DEM.

ZASTAVO 128, letnik 1985, dobro ohranjeno, prodam

OPEL ASCONA 2, OS, 1978, registrirano do avgusta 1991, obnovljeno, prodam

RENAULT 4, vozen, letnik 1978, renault 4, karamboliran, zastavo 128, karamboliran, in rezervne dele, tomos avtomatik in žensko kolo prodam

Podjetje SOBOTA, tapetniška, mi-zarska in vrvarska dejavnost v stečajju Kopalniška 2, 69000 MURSKA SOBOTA OBJAVLJA na podlagi sklepa stečajnega senata

javno dražbo

za prodajo gradbenega objekta (proizvodni del, ki je razdeljen v dva dela in ga lahko kupci licitirajo ločeno)

Javna dražba bo 11. septembra 1990 ob 9. uri v prostorih podjetja SOBOTA

Objekti so uporabni za kakršno koli proizvodnjo. Možnost uporabe dovoznih in odvoznih cest. Interesenti morajo plačati pred začetkom javne dražbe 10% polog od izklicne cene.

V ceno ni vračunan prometni davek, tega plača kupec.

VW BUGGY, neregistriran, prodam ali menjam za avto, starejši letnik.

FIAT 126 P prodam. Nataša Jelen, Murska Sobota, Titova 22, 21 934. M-867

ZASTAVO 128, letnik 1988, BMW 202 in LADO 1200 (oba po delih), prodam. Martjanci 74. M-871

ZASTAVO 101, letnik 1978, karambolirano, v celoti prodam za rezervne dele. Trnje 88. M-874

VW BUGGY, neregistriran, prodam ali menjam za avto, starejši letnik.

FIAT 126 P prodam. Nataša Jelen, Murska Sobota, Titova 22, 21 934. M-867

ZASTAVO 128, letnik 1988, BMW 202 in LADO 1200 (oba po delih), prodam. Martjanci 74. M-871

ZASTAVO 101, letnik 1978, karambolirano, v celoti prodam za rezervne dele. Trnje 88. M-874

VW BUGGY, neregistriran, prodam ali menjam za avto, starejši letnik.

FIAT 126 P prodam. Nataša Jelen, Murska Sobota, Titova 22, 21 934. M-867

ZASTAVO 128, letnik 1988, BMW 202 in LADO 1200 (oba po delih), prodam. Martjanci 74. M-871

ZASTAVO 101, letnik 1978, karambolirano, v celoti prodam za rezervne dele. Trnje 88. M-874

VW BUGGY, neregistriran, prodam ali menjam za avto, starejši letnik.

FIAT 126 P prodam. Nataša Jelen, Murska Sobota, Titova 22, 21 934. M-867

ZASTAVO 128, letnik 1988, BMW 202 in LADO 1200 (oba po delih), prodam. Martjanci 74. M-871

ZASTAVO 101, letnik 1978, karambolirano, v celoti prodam za rezervne dele. Trnje 88. M-874

VW BUGGY, neregistriran, prodam ali menjam za avto, starejši letnik.

FIAT 126 P prodam. Nataša Jelen, Murska Sobota, Titova 22, 21 934. M-867

ZASTAVO 128, letnik 1988, BMW 202 in LADO 1200 (oba po delih), prodam. Martjanci 74. M-871

ZASTAVO 101, letnik 1978, karambolirano, v celoti prodam za rezervne dele. Trnje 88. M-874

Gibson in pianino Belorusi, prodam.

JUGO 45 A, dobro ohranjen, prodam. Informacije po telefonu: 82 090 v četrtek in petek, po 17. uri.

M-DL ZASTAVO 750 prodam za 6.000,00 din. Vanča vas 18. M-876

ZASTAVO 101, z novo školjko, dobro ohranjeno, ugodno prodam. 45 229. M-805

ZASTAVO 101 po ugodni ceni prodam. Fujs, Kapelska Cesta 41. Radenci. M-807

BT 50 S, še neregistriran, dobro ohranjen, prodam. Mateja Vake, Turjanci 7, p. Radenci. M-811

PEUGEOT 205 GT, 80 KM, letnik 1984, november, prodam. 48 399. M-916

FORD ESCORT 1300, letnik 1982, 5 vrat, športno opremljen, po ugodni ceni prodam. Gornji Slaveči 90. M-817

FIAT UNO 45, letnik 1987/88, prodam. 21 129. M-818

ZASTAVO GTL 55, letnik 1986, registrirano do junija 1991, prodam. Gomboc, Dolnji Slaveči 19. M-824

OPEL KADET 1.3 S LIMUZINA, letnik 1986, naprodja. Lipovci 38. M-830

CITROEN GS, letnik 1980, prodam za rezervne dele. 87 489. M-832

ZASTAVO 101, letnik 1986, prodam. Hari, Motvarjevi 50 ali do 14. ure: gramoznica Ivanci. M-834

ZASTAVO 101, leto izdelave 1979, prodam. Informacije po telefonu: 24 702, od 16. do 18. ure. M-889

NEREGISTRIRANEGA VOZNEGA SPAČKA in usnjeno sedežno garnituro ugodno prodam. 46-109. M-990

MERCEDES 200 D, letnik 1976, ugodno prodam. Bogojina 139. M-841

BT 50 S, prevoženih 500 km, električno kitaro in ojačevalec Marshall prodam. 70 201. M-845

MOPED AVTOMATIK prodam. 21 736. M-886

MOPED TL 14, zelo malo vožen, registriran do aprila 1991, prodam. Štefan Tkalec, Ljutomer, Razlagova 16, ogled po 16. uri. IN-14425

ZASTAVO 101, letnik 1981, in tomos avtomatik prodam. Sklizovič, Ljutomer, Užiška 1, (069) 82 350. IN-14427

OSEBNI AVTO GOLF, letnik 1982, malo vožen, nekaramboliran, prva barva, prvi lastnik, ugodno prodam. (069) 87 271. IN-14430

MOPED APN, star pet let, in televizor Gorenje, črno-beli, na daljinski upravljanje, prodam. Zvonko Gredar, Gornja Radgona, Koeljeva 3. M-NP

GOLF JGL, letnik 81, prodam. Telefon zvečer: 62 135. GR 13859

ZASTAVO 101, letnik 78, prodam. 87 293. GR 13860

OPEL MANTO 1.6, letnik 1978, ugodno prodam. Grajher, Lešane 25 a, 69 049. GR-13861

WARTBURG, registriran do aprila 1991, z rezervnimi deli, prodam. 73 427. GR-13862

ZASTAVO 101, registrirano, vozno, in zastavo 101, karambolirano, nevožno, prodam. 74 293. GR-13865

TOYOTA COROLO 1.3, kovinske barve, letnik 1987, prodam. 74 635, po 15. uri. GHR-13847

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1987, garažirano, prevoženih 21.000 km, prodam. Orešnik, M. Sobota, Naselje B. Kraigherja 17, 23 642. M-753

VESPO, staro eno leto, 150 cm, prodam. Telefon popoldne: 21 590, popoldne: 24 580. M-755

AMI 8, vozen neregistriran, in plohe, od 5 do 8 cm, prodam. Šalamenci 21. M-756

AMI 8, vozen neregistriran, in plohe, od 5 do 8 cm, prodam. Šalamenci 21. M-756

RIBE IN PICA HOTIZA OSMICA!

ZASTAVO 128, staro šest mesecev, nujno prodam. 25 563. M-761

DATSUN 1200, letnik 1973, registriran do decembra, prodam za 1500 DEM. 48 260. M-763

FORD ORION, letnik 1986, ugodno prodam. Velika Polana 104, telefon popoldne: 70 645. M-764

LADO SAMARO, staro štiri mesece, višnjeve barve, 5 hitroci, 5 vrat, ugodno prodam. Puconci 78 a.

ZASTAVO POLY, letnik 1987, prodam. Telefon popoldne: 73 500. M-MM

MOPED BT 50, dobro ohranjen, prodam. Zadravec, Velika Polana 178. M-SS

APN 6 in čelado prodam. Janez Lovrenčec, Turnišče, Prešernova 1. M-773

LADO 1200, v dobrem stanju, starejši tip, registrirano do 15. 8. 1991, prodam. Zenkovi 48. M-774

FIAT 125, motor generalno popravljen, v zelo dobrem stanju, prodam. Alojz Novak, Bakovci, Mlinska 12. M-783

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

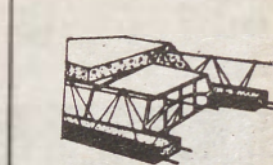
ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

GRADITELJI POZORI!

Izdelujem stropne nosilce vseh velikosti, zelo ugodne cene. dobava takoj. Večjo količino dostavimo na dom brezplačno, ceno zajamčena. Informacije: Željko P. Novo Selo Rok, R. Končara 16, 42200 Čakovec, telefon: (042) 811 685.

ZASTAVO 750, neregistrirano, vozno, letnik 1974, prodam. Lipovci 173. M-791

AUDI 80, letnik 1976, prodam za 3.000 DEM. 70 754, po 15. uri. M-794

OPEL ASCONO 1.6, prodam. 7. do 15. ure: 78 407. M-797

GOLF JX, dizel, letnik 1986, in trosilnik za hlevski gnoj, prodam. Domajinci 32. M-798

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1985, ugodno prodam. Adrijanci 51. M-882

GOLF D, 1983, prodam. Mariš, Kroška 14, Murska Sobota, 22 514. M-887

ZASTAVO 101, leto izdelave 1979, prodam. Informacije po telefonu: 24 702, od 16. do 18. ure. M-889

NEREGISTRIRANEGA VOZNEGA SPAČKA in usnjeno sedežno garnituro ugodno prodam. 46-109. M-990

MERCEDES 200 D, letnik 1976, ugodno prodam. Bogojina 139. M-841

BT 50 S, prevoženih 500 km, električno kitaro in ojačevalec Marshall prodam. 70 201. M-845

MOPED AVTOMATIK prodam. 21 736. M-886

MOPED TL 14, zelo malo vožen, registriran do aprila 1991, prodam. Štefan Tkalec, Ljutomer, Razlagova 16, ogled po 16. uri. IN-14425

ZASTAVO 101, letnik 1981, in tomos avtomatik prodam. Sklizovič, Ljutomer, Užiška 1, (069) 82 350. IN-14427

OSEBNI AVTO GOLF, letnik 1982, malo vožen, nekaramboliran, prva barva, prvi lastnik, ugodno prodam. (069) 87 271. IN-14430

MOPED APN, star pet let, in televizor Gorenje, črno-beli, na daljinski upravljanje, prodam. Zvonko Gredar, Gornja Radgona, Koeljeva 3. M-NP

GOLF JGL, letnik 81, prodam. Telefon zvečer: 62 135. GR 13859

ZASTAVO 101, letnik 78, prodam. 87 293. GR 13860

OPEL MANTO 1.6, letnik 1978, ugodno prodam. Grajher, Lešane 25 a, 69 049. GR-13861

WARTBURG, registriran do aprila 1991, z rezervnimi deli, prodam. 73 427. GR-13862

ZASTAVO 101, registrirano, vozno, in zastavo 101, karambolirano, nevožno, prodam. 74 293. GR-13865

TOYOTA COROLO 1.3, kovinske barve, letnik 1987, prodam. 74 635, po 15. uri. GHR-13847

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1987, garažirano, prevoženih 21.000 km, prodam. Orešnik, M. Sobota, Naselje B. Kraigherja 17, 23 642. M-753

VESPO, staro eno leto, 150 cm, prodam. Telefon popoldne: 21 590, popoldne: 24 580. M-755

AMI 8, vozen neregistriran, in plohe, od 5 do 8 cm, prodam. Šalamenci 21. M-756

AMI 8, vozen neregistriran, in plohe, od 5 do 8 cm, prodam. Šalamenci 21. M-756

RIBE IN PICA HOTIZA OSMICA!

ZASTAVO 128, staro šest mesecev, nujno prodam. 25 563. M-761

DATSUN 1200, letnik 1973, registriran do decembra, prodam za 1500 DEM. 48 260. M-763

FORD ORION, letnik 1986, ugodno prodam. Velika Polana 104, telefon popoldne: 70 645. M-764

LADO SAMARO, staro štiri mesece, višnjeve barve, 5 hitroci, 5 vrat, ugodno prodam. Puconci 78 a.

ZASTAVO POLY, letnik 1987, prodam. Telefon popoldne: 73 500. M-MM

MOPED BT 50, dobro ohranjen, prodam. Zadravec, Velika Polana 178. M-SS

APN 6 in čelado prodam. Janez Lovrenčec, Turnišče, Prešernova 1. M-773

LADO 1200, v dobrem stanju, starejši tip, registrirano do 15. 8. 1991, prodam. Zenkovi 48. M-774

FIAT 125, motor generalno popravljen, v zelo dobrem stanju, prodam. Alojz Novak, Bakovci, Mlinska 12. M-783

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

ZASTAVO 128, 18.000 km, prodam. Horvat, Rakičan, Štefana Kovača 17. M-786

VW (HROŠČ), letnik 1976, registriran do aprila 1991, poceni prodam. Informacije po telefonu: 81 363, po 16. uri. M-787

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

TRAKTOR URUSUS 35, s kabino, prodam. Jože Ferko, Vidonci 32. M-750

DVOREDNI OBIRALNIK KORUZE, prodam. Cena ugodna. 042 835-432. LE-12903

MOTOKULTIVATOR MJO 350, brez priključkov, prodam za 5.000,00 din. 23-417. M-758

PLUG IMT, 14-colni, malo rabljen, ugodno prodam. Šalovci 93. M-762

ADAPTER za kombajn zmaj 33 in dvovrstni trgalnik koruze za traktor prodam. Cer, Kušanovci 6, 77-111. M-765

TRAKTOR DEUTZ, 60 KS, star štiri leta, prodam. Puconci 78. M-768

*Že sedem let v hladnem grobu spiš,
a v naših srcih še živiš.
Ne mine ura, dan, ne noč,
povsod v mislih si navzoča*

V SPOMIN

1. septembra je minilo sedem let,
polnih žalosti, odkar me je zapu-
stila moja draga žena

Gizela Kučan

iz Panovec

Tvoje življenje je za vedno ugasnilo. Ostala sta praznina in spomin nate. V mojem srcu še živiš in boš živela do konca mojih dni.

Hvala vsem, ki obiskujete njen prerani grob, ga krasite s cvetjem in na njem prižigate sveče.

Žalujoči: mož Karel

*V rodni zemlji mirno spiš,
a v naših srcih še živiš.*

V SPOMIN

11. septembra bosta minili dve leti,
odkar nas je zapustil dragi mož,
oče in dedek

Matija Rajbar

iz Kuzme

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov prerani grob.

VSI NJEGOVI

*Solz bo tvoj grob rosila,
dokler naju ne bo smrt združila.*

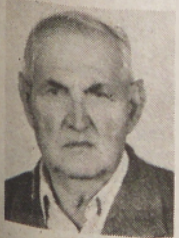
V SPOMIN

7. septembra minevata dve žalo-
stni leti, odkar je po težki boleznii
mirno zaspal naš ljubljeni mož,
oče, stari oče in brat

Karel Barabaš

Čeprav te ni več med nami, v naših mislih in srcih še vedno ži-
viš. Hvala vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov
grob.

Žalujoči: vsi, ki smo te imeli radi

*Kako je dom naš tih in prazen,
odkoder več tebe ni,
odšel si k večnemu počitku,
zaprl za vedno si oči.*

ZAHVALA

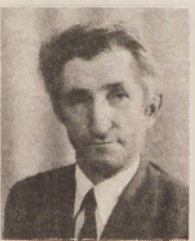
V 85. letu starosti nas je po krajši
boleznii zapustil mož, oče, brat,
dedek in pradedek

Avgust Cigan

iz Srednje Bistrice 4

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani,
darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.
Hvala g. kaplanu za lep pogrebni obred, pevcem za odpete
žalostinke in govornikom za poslovlilne besede.

Žalujoči: žena Terezija, sin Martin in hčerka Marija
z družinama, vnuki in pravnuki

*Minule skupne so poti,
ostal nam je samo spomin na srečne dni,
solza, žalost, bolečina te zbudila ni,
tiha, mirna je gomila, kjer počivaš
večno ti.*

V SPOMIN

8. septembra bosta minili dve leti,
odkar nas je mnogo prezgodaj za-
pustil dragi mož, oče, dedek in
brat

Ignac Ozmec

v Melince

Hvala vsem, ki se ga spominjate, prižigate sveče in prinašate
cvetje na njegov grob.

VSI NJEGOVI

*Ti dotrpela si, v spominih naših boš
živela po srcu dobrem, ki si ga imela,
daj Bog ti srečo večnosti.*

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je za vedno
zapustila

Ema Kučan

iz G. Petrovec 26

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji po-
ti, ji darovali cvetje in za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.
Posebej se zahvaljujemo dr. Kiršnerju in dr. Kepeju za več-
kratno pomoč, g. župniku Camplinu in Hriberniku za pogreb-
ni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem iz Gornjih Pe-
trovec ter sosedom in prijateljem, ki ste nam v najtežjih trenu-
kih priskočili na pomoč.

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustila
naša draga mama, tašča, stara ma-
ma in sestra

Zlatica Lazar

roj. Drvarič
iz Dankovec

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in vsem osta-
lim, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje,
darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.
Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, pev-
cem žalostink ter predstavnici KS za ganljive besede ob grobu
pokojnice.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: sinova z družinama in drugo sorodstvo

*Oh, kako boli, ko ljubi mož
med nami več te ni,
ostali so sledovi tvojih rok,
katere cenil bo še pozni rod,
ponosen, trden kakor skala,
vso ljubezen iz sebe si nam dal.
Za vse, prav vse ti še enkrat hvala!
Oh, kako boli, ko tebe več med nami ni.*

V SPOMIN

7. oktobra 1990 mineva leto žalo-
sti, odkar te ni več med nami

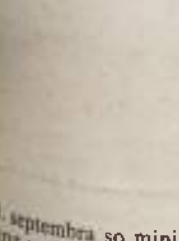
Jože Prša

iz Lutverec pri G. Radgoni

Nesrečni smo, ker smo te izgubili, a ponosni, ker smo te imeli.
Hvala ti! S cvetjem in plamenčki sveč pa ti želimo vrniti tvojo
ljubezen in dobroto.

Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu, prižigate sveče
in darujete cvetje.

ŽALUJOČI VSI TVOJI

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni,
prej bila tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.
Ne mine ura, dan in noč,
med nami vedno si navzoč.*

V SPOMIN

7. septembra so minila štiri boleča leta, odkar nas je na tako
brzi način na svojem delovnem mestu zapustil naš dragi mož
in oče

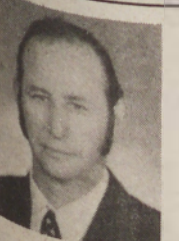
Ivan Hozjan

avtomehanič
iz Črenšovce

Boleč in nepozaben je spomin nate in prehuda je bolečina v
naših srcih, da bi kdaj zamrla. Iz večnega in mnogo preranega
spanca te ne obudita več ne naša bol ne klic naših src, ki ne
morejo razumeti, da te ni več med nami.

Hvala vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njegovem grobu.

V globoki žalosti: žena Ančka s hčerkama Janjo in Tadejo

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi huđega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
šopek rož mi prinesite in
večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 47 letu starosti nas je po težki boleznii zapustil naš dragi, do-
bri mož, oče, sin in brat

Ivan Godina

iz Črenšovce
Ulica OF 22

Ob težki izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, so-
sedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam priskočili na
pomoč, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter dragega
pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala g. dekanu Francu Tementu za pogrebni obred,
pevcem za odpete žalostinke ter govorniku Daniju K. za gan-
ljive besede ob odprtem grobu. Hvala tudi medicinskemu
osebju kirurškega oddelka iz Rakičana ter onkološkega oddel-
ka iz Ljubljane za vso pomoč ob težki boleznii.

Posebna zahvala pa še sestram in bratom ter njunima
družinama.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: vsi, ki smo te imeli radi

*Tiho, mirno si zaspal,
niti roke nam podal,
a v naših srcih za vedno si ostal.*

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, sin in brat

Rudi Lilek

upokojenec Radenske
zborovodja in dolgoletni organist
tišinske, radenske in nekdanje kapelske župnije

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom in botrini, ki ste nam v teh zadnjih urah priskočili na pomoč
in z nami sočustvovali.

Prisrčna zahvala zdravstvenemu osebju KRG oddelku bolnišnice v Murski Soboti, kjer so mu v najtežjih dneh požrtvovalno lajšali
bolečine.

Hvala g. dekanu in gospodom duhovnikom župnij Tišina, Radenci in Kapela za lep pogrebni obred. Posebej se zahvaljujemo g. du-
hovniku Janezu Gregorju za prisrčen poslovlilni govor.

Hvala pevcem cerkvenih zborov Tišine, Radenci in Kapela ter pevskega zboru Radenske za odpete žalostinke, govornikom za po-
slovlilne besede, društvu upokojencev Radenci in trobentaču za odigrano tišino.

Zahvala tudi vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in sodelavcem, ki ste darovali vence, cvetje, šopeke, za svete maše in
nam izrekli ustna in pisna sožalja ter na kakršen koli način pomagali in našega očeta pospremili v tako lepem številu na njegovi zad-
nji poti.

Radenci, 4. avgusta 1990

Globoko žalujoči: žena Ana, sin Zvonko in hčerka Dragica z družinama, mama, bratje, sestre in drugo sorodstvo

Ljutomer

Slovesno ob 300-letnici cerkve

Ljutomerska župnijska cerkev svetega Janeza Krstnika je v nedeljo slavila pomemben jubilej: 300-letnico obnove. Ta cerkev je leta 1688 pogorela in leta 1690 so jo obnovili. Ta jubilej so tudi dostojno proslavili. Že pred časom so v njej začeli obnavljati notranjost, predvsem so strokovnjaki osvežili stenske in stropne freske. Sveto mašo je imel ob somaševanju rojakov in dekanjskih duhovnikov gospod pomožni škof dr. Jožef Smej iz Maribora.

Po maši so predstavili tudi Zbornik župnije svetega Janeza Krstnika v Ljutomeru, ki je nadaljevanje knjige Frana Kovačiča: Ljutomer, zgodovina trga in sreza. V njej osem uglednih slovenskih zgodovinarjev, med njimi so tudi dr. Tone Ferenc, dr. Ivan Štuhec, dr. Jože Mlinarič, dr. Sergej Vrišer in drugi, predstavlja nekatere mejnike zgodovine ljutomerske cerkve, njen položaj pri razvoju mesta in pomen pri utrjevanju slovenstva v ljutomerski župniji.

V kulturnem programu je sodeloval tudi ljutomerski oktet. Po predstavitvi zbornika so v Mojem domu (gre za učilnice za verouk) odprli tudi razstavo iz zgodovine ljutomerske župnije, ki jo je pripravil mag. Peter Klasinc iz Pokrajinskega arhiva Maribor. Na njej so prikazani pomembni dokumenti in slikovno gradivo. Najstarejši pisni dokument je iz leta 1410. Del razstave je dopolnjen tudi z gradivom iz župnijskega arhiva.

D. L.

VLAK SE JE PRVIČ USTAVIL

V nedeljo so imeli na Grlavi dovolj razlogov za praznovanje. Po 66 letih proge Ormož—Murska Sobota se je v tej vasi prvič ustavil vlak na postaji, kjer stoji napis Grlava. Seveda ta postaja ni pomembna samo za Grlavo, saj gre v bistvu za dolgo strnjeno naseljeno območje, kjer so še vasi Šalinci in Krištanci.

Prvič je vlak po tej progi peljal novembra 1924 in že takrat so krajanji začeli zahtevati, da bi se ustavljaj tudi na Grlavi. Leta 1940 jim je to skoraj uspelo, saj so od pristojnih železniških oblasti dobili dovoljenje za gradnjo postaje. Začeli so z deli, ki pa jih je prekinila vojna. Po

vojni so nekako pozabili na postajo, do pred dvema letoma, ko je vodstvo krajevne skupnosti zopet začelo s pobudo o odprtju postaje. Po vseh zapletih jim je to končno uspelo in v nedeljo so s krajšo slovesnostjo postajališče tudi odprli. Res je sicer, da ta postaja še ne izpolnjuje vseh zahtevanih pogojev (predvsem gre za zavarovanje železniškega prehoda), vendar bodo tudi to skušali opraviti. Pri ureditvi postaje jim je veliko pomagala tudi SO Ljutomer. Na slovni otvoritvi postaje so spregovorili Franc Kardinar, predsednik skupščine KS Grlava, Boris Huler, predstavnik ZGS, sekcija Pragersko, in Silvo Potočnik, podpredsednik Izvršnega sveta SO Ljutomer. Pripravili pa so tudi kulturni program z recitacijami in nastopom ljutomerske pihalnega orkestra.

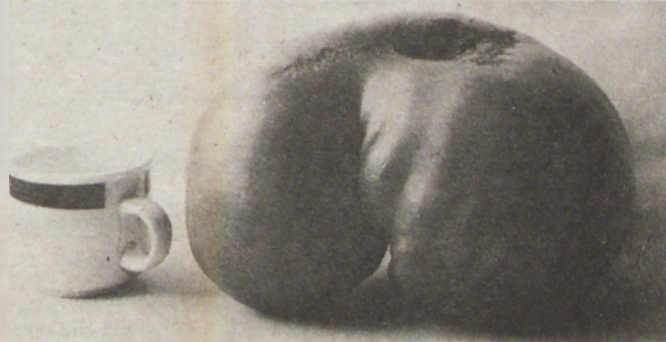
D. L.

Cesta Stogovci—Grabe

V Krajevni skupnosti Stogovci v občini Gornja Radgona so v minulih letih uresničili vse naloge, ki so si jih zadali v referendumskem programu. Pripravljajo se že na sprejem novega krajevnega samoprispevka, saj se jim sedanji izteče 1. februarja 1991 in predsednik krajevne skupnosti Jože Zagorc je prepričan, da bodo tudi v prihodnjih petih letih s skupnimi močmi naredili veliko dobrega in koristnega.

Ena zadnjih akcij, ki so jo uresničili po zasluzi nekaj prizadevnih občanov (priznanje si zasluži predvsem Alojz Celec), je asfaltiranje ceste Stogovci—Grabe. V nekaj mesecih so organizirali zbiralno akcijo, na pomoč pa so priskočili tudi celotna krajevna skupnost z 12 vasmimi in podjetja, kjer so zaposleni vaščani, ali pa je ta cesta pomembna tudi za njihovo poslovanje. Največ so prispevali krajanji, ki živijo ob cesti, torej iz Stogovca in Pogleda. 1350 metrov ceste in 200 metrov prevleke na starem asfaltu jim je asfaltiralo podjetje Cestar Varaždin, predračunska vrednost del pa je 750 tisoč dinarjev.

bbp

Med dobrimi letošnjimi pridelki je tudi tale paradižnik — mali velikani. Na njivi Terezije Forjan z Melince se je zredil na 1,25 kg. In v čem je skrivnost Forjanove Trezike? Preprosto, ni je! Domača njiva (torej niti grede niso), domače seme in hlevski gnoj. Ekološko čista proizvodnja in malo ljubezni torej. O tem zadnjem smo prepričani, saj na isti njivi zori še veliko podobnih debeluhov.

-an, foto: Abraham

STROČJA VAS

Nove veroučne učilnice

Verouk so v Stročji vasi doslej poučevali v tamkajšnji kapelici, ki je ob križišču štirih cest, tako da je bil pouk moten, otroci pa v stalni nevarnosti. Pred časom so v krajevni skupnosti začeli s pobudo, da bi v prizidku osnovne šole v Stročji vasi obnovili prostore in v njih uredili veroučne učilnice. Letos jim je to tudi uspelo in v nedeljo so nove slovesno predali namenu. Številnim krajanom je najprej spregovoril gospod Trstenjak, član cerkvenega sveta in župnijski ključar. Po nagovoru je ljutomerski župnik, gospod Izidor Veleber, blagoslovil prostore, slovesnost pa so sklenili s sveto mašo. Novo šolsko leto bodo učenci že začeli v obnovljenih učilnicah.

D. L.

Mednarodni rally veteranov Štajerska 90

V Mariboru je Društvo ljubiteljev starih motornih vozil VETERAN organiziralo 17., 18. in 19. avgusta Mednarodni rally. Na njem so sodelovali predstavniki Jugoslavije, Avstrije, DDK, ZRN in Italije. Prijavljenih je bilo nad 100 tekmovalcev.

Sodelovali so tudi Sobočani, in sicer: Vladimir JELEN s puchom TF 250, letnik 1951, Ludvik HARI z gilero 150 S, letnik 1956, Jože GOMBOŠI z motorjem DKW 125, letnik 1947, in Edo BERDEN s puchom 125, letnik 1947.

Posebnost prireditve je bil Marijan STRES z kamionom Fiat 15 T, letnik 1911, ki je bil tudi najstarejše vozilo.

Naslednje srečanje bo 15. 9. 1990 v Radljah ob Dravi, kamor so vabljeni vsi ljubitelji starih motornih vozil.

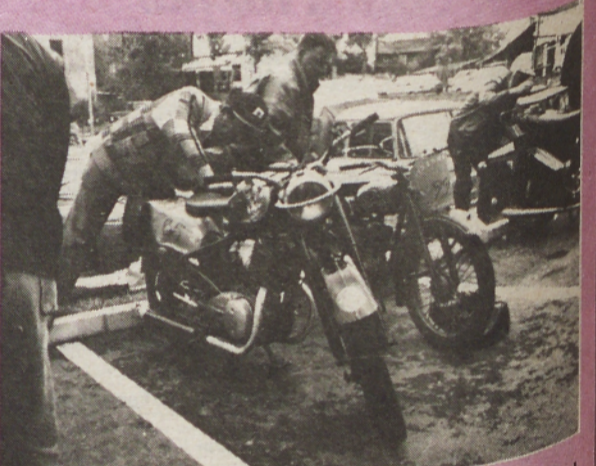
—api

Edo BERDEN na štartu s puchom 125, letnik 1947: »Ljubitelji do jeklenega konjička ne more vzeti nihče.«

Ludvik HARI je bil ob prihodu na cilj zadovoljen, saj je njegova gilera vzdržala 157 km dolgo preiskušnjo.

Vladimir JELEN in Jože GOMBOŠI — še zadnje priprave pred štartom

»Antenska« šola

V Elradu si prizadevajo, da bi bila oprema za »prejem satelitskih programov v času razmaha kableske televizije pravilno izbrana in postavljena, zato so se odločili tudi za posebno obliko usposabljanja in tiste, ki jih to zanima. Gre torej za antensko šolo, ki bo potekala zadnji teden v septembru. Organizacijo je prevzela Delavska unija v Gornji Radgoni, sodelovali pa bodo predvsem Elradovi strokovnjaki za teorijo in prakso satelitske televizije. Kaže, da je za to šolo veliko zanimanje.«

Dragi šolarji!

Morda ste v teh prvih dneh novega šolskega leta pomislili tudi na dopisovanje v rubriko Križemkrazem po šolah, ki jo po poštnih počitnicah spet odpiramo za vas, za vaše pismenice, novice, spise, risbe, fotografije... Če drugega ne, nam lanko pošljite svoje šolsko glasilo, tako kot so to storili te dni taborniki občine Murska Sobota, ki so bili na taborjenju ob Bukovniškem jezeru. Če pa vsega tega ne jemljite, kot da je to vaša dodatna obnove, pak sami ali pa ob pomoči koga drugega, prispevek napišite s priložnim strojem, ker velja takšno pravilo za tiskarno. Če pa tega nikakor ne boste mogli storiti, lahko seveda pošljete tudi rokopis. Kot že znano, je rubrika namenjena predvsem osnovnošolskim dopisuje pa lahko tudi drugi, v uredništvu Vestnika pa se bomo odločili, kako bo z objavo. Morda bomo dodali k osnovnošolski rubriki tudi kakšen kotiček za vas.

Oglasite se čimprej!

SGP POMURJE

89000 Murska Sobota, ulica Štefana Kovača 10

UGODNA PONUDBA

Vse vrste gradbenih del vam strokovno in kakovostno opravimo v najkrajšem času po zelo ugodnih cenah: zidanje, ometavanje, cementni estrihi, opaženje, strešne konstrukcije, betoniranje, pokrivanje, fasade, asfaltiranje... Za vsa dela dajemo ustrezno jamstvo. Vse informacije v komercialnem sektorju podjetja.

Velika trgovina BTC

V Noršinski ulici v Murski Soboti nastaja ogromna diskontna trgovina z živili, gospodinjstvi potrebščinami in mešanim blagom, ki naj bi jo odprli najkasneje do 1. oktobra letos. Investitor te velike naložbe je Blagovno-transportni center, ki je skupaj s soboško Mesno industrijo poskrbel za zares pomembno prireditve. V tej trgovini bodo namreč omogočali najcenejše nakupe raznega blaga po zelo konkurenčnih cenah. V enoti Jarnih skladišč v Murski Soboti so prepričani, da bodo na ta način razbili monopol trgovske dejavnosti v soboški občini.

še

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Zažgal lastno hišo

Začela se je meteorološka jesen, ki nam bo prinesla prenekatero neprijetnost na cesti. Jutranje megle že sedaj ovirajo promet, pridružile se jim bodo tudi spolzke in blatne ceste, pa tudi povečan promet, saj se je novo šolsko leto začelo. Vsem tem nevšečnostim se lahko izognemo le, če bomo na cesti pazili nase in na druge, še zlasti na otroke.

Postalo ji je slabo

27. avgusta se je zgodila prometna nesreča pri Gančanih. Voznica osebnega avtomobila Antonija Pozderez iz Turnišča se je peljala iz Renkovec proti Gančanom. Pred naseljem Gančani ji je nenadoma postalo slabo. Zapeljala je v občestni jarek in vozilo se je prevrnilo. Voznica se je hudo poškodovala.

Vozila brez luči

30. avgusta se je zgodila prometna nesreča v Murščaku. Kolesarka Pavla Polak iz Murščaka se je v temi brez luči peljala po naselju. Spreledala je peško Darinko Jakšič iz Murščaka in se zaletela vanjo. Obe sta se poškodovali.

Rop v soboškem parku

31. avgusta v popoldanskem času so Dejan Uzelac iz Subotice, sedaj stanujoč na Pušči, Vladimir Milošević s Pušče in J. H. s Pušče v soboškem parku grobo zaustavili skupino štirih otrok iz M. Sobote in jih izsiljevali za denar in zlatnino. Ker jim otroci niso dali zahtevanega, so jim s silo odvzeli 415 dinarjev, zlato, srebrno in navadno verzičico, vredne okoli 2000 dinarjev. Tatove je kmalu ujela milica.

Milicihka opazila požar

1. septembra proti večeru je izbruhnil požar na stanovanjski hiši Alojza Kavčiča na Kapelskem vrhu. V tem času sta bila na rednem obhodu milicihka oddelka milice v Vidmu ob Ščavnici. Opazila sta plamene v Kavčičevi hiši pohitela v njo in iz plamenov potegnili lastnika Alojza, ki je bil močno vinjen. Po gašenju je bil opravljen kriminalistično-tehnični ogled. Ugotovili so, da je Kavčič zaradi neurejenih družinskih razmer notranjost hiše polil z bencinom in jo zažgal. Kljub gašenju je zgorelo ostriže hiše, pohištvo in druga oprema, vredna okoli 100 tisoč dinarjev. Delavci milice so Kavčiča izročili preiskovalnemu sodniku in ta je zanj odredil pripor.

Zgorelo 700 bal sena in slame

1. septembra je strela zanela požar na gospodarskem poslopju Janeza Cuga iz Doline. Zgorela je polovica gospodarskega poslopja, v njem pa 700 bal sena in slame, nekaj gradbenega materiala in kmetijskega orodja. Škoda znaša okoli 100 tisoč dinarjev.

JD